

BEOGRADSKA BERZA A.D. BEOGRAD

Finansijski izveštaji za 2023. godinu u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srbije i

Izveštaj nezavisnog revizora

SADRŽAJ

Izveštaj nezavisnog revizora.....	1-2
Bilans stanja na dan 31.12.2023. godine	
Bilans uspeha u periodu od 01.01.2023. godine do 31.12.2023. godine	
Izveštaj o ostalom rezultatu u periodu od 01.01.2023. godine do 31.12.2023. godine	
Izveštaj o tokovima gotovine u periodu od 01.01.2023. godine do 31.12.2023. godine	
Izveštaj o promenama na kapitalu u periodu od 01.01.2023. godine do 31.12.2023. godine	
Napomene uz finansijske izveštaje za 2023. godinu	
Godišnji izveštaj o poslovanju za 2023. godinu	

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Skupštini akcionara i Nadzornom odboru Beogradska berza a.d. Beograd

Mišljenje

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izveštaja društva Beogradska berza a.d. Beograd (u daljem tekstu: Berza), koji obuhvataju Bilans stanja na dan 31. decembar 2023. godine i odgovarajući Bilans uspeha, Izveštaj o ostalom rezultatu, Izveštaj o promenama na kapitalu i Izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, i napomene uz finansijske izveštaje koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izveštaji daju istinit i objektivni prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima finansijske pozicije Berze na dan 31. decembar 2023. godine i njene finansijske uspešnosti i tokova gotovine za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srbije.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa standardima revizije primenjivim u Republici Srbiji i Zakonom o reviziji Republike Srbije. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u odeljku izveštaja koji je naslovljen Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja. Mi smo nezavisni u odnosu na Berzu u skladu sa Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe Odbora za Međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA Kodeks) i etičkim zahtevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izveštaja u Republici Srbiji, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Skretanje pažnje

Skrećemo pažnju na Napomenu VI 13. u finansijskim izveštajima u kojoj je navedeno da je nakon datuma Bilansa stanja okončan postupak dokapitalizacije Berze.

Ostale informacije

Rukovodstvo je odgovorno za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju Godišnji izveštaj o poslovanju za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2023. godine. Naše mišljenje o finansijskim izveštajima se ne odnosi na ostale informacije i ne izražavamo bilo koji oblik zaključka kojim se pruža uveravanje o njima.

U vezi sa našom revizijom finansijskih izveštaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i pritom razmotrimo da li postoji materijalna nedoslednost između njih i finansijskih izveštaja ili naših saznanja stečenih tokom revizije, ili na drugi način, predstavljaju materijalno pogrešna iskazivanja.

Na osnovu rada koji smo obavili tokom revizije finansijskih izveštaja, po našem mišljenju Godišnji izveštaj o poslovanju za 2023. godinu, je sastavljen u skladu sa zahtevima Zakona o računovodstvu (Službeni glasnik RS broj 73/2019 i 44/2021) i Zakona o tržištu kapitala (Službeni glasnik RS broj 129/2021), i informacije koje su obelodanjene u Godišnjem izveštaju o poslovanju za 2023. godinu su po svim materijalno značajnim pitanjima usklađene sa finansijskim izveštajima za istu poslovnu godinu.

Pored toga, ako na osnovu rada koji smo obavili, zaključimo da postoji materijalno značajno pogrešno iskazivanje ostalih informacija, od nas se zahteva da tu činjenicu saopštimo u izveštaju. U tom smislu, ne postoji ništa što bi trebalo da saopštimo u izveštaju.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju ovih finansijskih izveštaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu Republike Srbije i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procenu sposobnosti Berze da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, obelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namerava da likvidira Berzu ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja Berze.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja

Naš cilj je sticanje uveravanja u razumnoj meri o tome da finansijski izveštaji, uzeti u celini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške i izdavanje izveštaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uveravanje u razumnoj meri označava visok nivo uveravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa standardima revizije primenjivim u Republici Srbiji uvek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

Kao deo revizije u skladu sa standardima revizije primenjivim u Republici Srbiji, mi primenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilazanje interne kontrole.
- Stičemo razumevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola entiteta.
- Vršimo procenu primenjenih računovodstvenih politika i u kojoj meri su razumne računovodstvene procene i povezana obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti entiteta da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvesnost, dužni smo da u svom izveštaju skrenemo pažnju na povezano obelodanjivanja u finansijskim izveštajima ili, ako takva obelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da entitet prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, i da li su u finansijskim izveštajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vreme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

Beograd, 21. mart 2024. godine

Stanimirka Svičević

Licencirani ovlašćeni revizor

BILANS STANJA BERZE

na dan 31. decembar 2023. godine

(U hiljadama dinara)

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj*	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	AKTIVA				
	A. STALNA IMOVINA (0002 + 0009 + 0018 + 0025)	0001		51.426	39.912
0	I. NEMATERIJALNA IMOVINA (0003 + 0004 + 0005 + 0006 + 0007 + 0008)	0002	II 1.	21.762	7.319
000	1. Softver i ostala prava	0003		1.509	1.262
001	2. Gudvil	0004			
002	3. Ostala nematerijalna imovina	0005			
003	4. Nematerijalna imovina uzeta u lizing	0006			
004	5. Nematerijalna imovina u pripremi	0007		20.253	6.057
005	6. Avansi za nematerijalnu imovinu	0008			
01	II. MATERIJALNA IMOVINA (0010 + 0011+ 0012 + 0013 + 0014 + 0015 + 0016 + 0017)	0009	II 2.	29.017	31.946
010	1. Zemljišta	0010			
011	2. Građevinski objekti	0011			
013 i 014	3. Oprema i transportna sredstva	0012		20.057	23.474
012 i 017	4. Investicione nekretnine i nekretnine i oprema u pripremi	0013			188
015 i 018	5. Ostala materijalna imovina i ulaganja na tuđim nekretninama i opremi	0014		3.347	3.347
016	6. Nekretnine i oprema uzeta u lizing	0015		5.613	3.242
019 (deo)	7. Avansi za materijalnu imovinu u zemlji	0016			1.695
019 (deo)	8. Avansi za materijalnu imovinu u inostranstvu	0017			
02 i 03	III. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (0019 + 0020+ 0021 + 0022 + 0023 + 0024)	0018	II 3.	647	647
020 (deo) i 021 (deo)	1. Učešća u kapitalu pravnih lica (osim učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća)	0019			
020 (deo) i 021 (deo)	2. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	0020			
022, 030 i 031	3. Dugoročni plasmani matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima i dugoročna potraživanja od tih lica	0021			
023	4. Dugoročna finansijska ulaganja (hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti)	0022			
024	5. Otkupljene sopstvene akcije	0023			
025, 032 i 033	6. Ostali dugoročni finansijski plasmani i ostala dugoročna potraživanja	0024		647	647
26 (deo), osim 268	IV. DUGOROČNA AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	0025			
268	B. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	0026	II 10.		69
	V. OBRTNA IMOVINA (0028 + 0031 + 0032 + 0039 + 0043 + 0051 + 0052)	0027		406.295	195.589
Klasa 1, osim grupe računa 11	I. ZALIHE (0029 + 0030)	0028	II 4.	2.853	2.798

(U hiljadama dinara)

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj*	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
100 i 101	1. Sitan inventar i ostale zalihe	0029			
120	2. Plaćeni avansi za zalihe i usluge	0030		2.853	2.798
11	II. STALNA IMOVINA KOJA SE DRŽI ZA PRODAJU I PRESTANAK POSLOVANJA	0031			
20 i 21	III. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU OBAVLJANJA DELATNOSTI, ZA KAMATU I OSTALA ULAGANJA (0033 + 0034 + 0035 + 0036 + 0037 + 0038)	0032	II 5.	4.258	4.483
200	1. Potraživanja po osnovu članstva	0033			16
201	2. Potraživanja po osnovu naknada za obavljanje poslova listinga	0034			
202	3. Potraživanja po osnovu naknada za obavljanje poslova na Open marketu	0035		272	
203	4. Potraživanja po osnovu naknada za obavljanje poslova na MTP Belex	0036		2.854	3.339
204, 205, 206 i 207	5. Ostala potraživanja po osnovu obavljanja delatnosti	0037		645	792
21	6. Potraživanja za kamatu i ostala ulaganja	0038		487	336
22 i 25	IV. OSTALA KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (0040 + 0041 + 0042)	0039	II 6.	237	896
22 osim 221 i 222, 25	1. Ostala potraživanja	0040		133	792
221	2. Potraživanja za više plaćen porez na dobitak	0041		104	104
222	3. Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	0042			
23	V. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (0044 + 0045 + 0046 + 0047 + 0048 + 0049 + 0050)	0043	II 7.	140.375	170.502
230	1. Kratkoročni krediti i plasmani - matično i zavisna pravna lica	0044			
231	2. Kratkoročni krediti i plasmani - ostala povezana lica	0045			
232 i 233	3. Kratkoročni krediti, zajmovi i plasmani	0046			
234	4. Hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti - deo koji dospeva do jedne goline	0047		1.884	2.608
235 (deo)	5. Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz Bilans uspeha	0048			
236	6. Otkupljene sopstvene akcije namenjene prodaji ili poništavanju	0049			
235 (deo), 237 i 238	7. Ostali kratkoročni finansijski plasmani	0050		138.491	167.894
24	VI. GOTOVINSKI EKIVALENTI I GOTOVINA	0051	II 8.	239.624	1.493
26 (deo), osim 268	VII. KRATKOROČNA AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	0052	II 9.	18.948	15.417
	G. UKUPNA AKTIVA = POSLOVNA IMOVINA (0001 + 0026 + 0027)	0053		457.721	235.570
88	D. VANBILANSNA AKTIVA	0054		126	126
	PASIVA				
	A. KAPITAL (0402 - 0403 + 0404 + 0405 - 0406 + 0407 + 0410 - 0411) ≥ 0	0401	II 11.	195.862	220.932
300 i 309	I. OSNOVNI KAPITAL	0402		125.632	125.632
31	II. UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	0403			
32 i 33	III. REZERVE	0404		33.466	33.466
340 i potražni saldo računa 341, 342, 343 i 344	IV. POZITIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA I DRUGIH KOMPONENTI OSTALOG SVEOBUHVAATNOG REZULTATA	0405		60.323	58.937
dugovni saldo računa 341, 342, 343 i 344	V. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA I DRUGIH KOMPONENTI OSTALOG SVEOBUHVAATNOG REZULTATA	0406			

(U hiljadama dinara)

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj*	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
35	VI. NERASPOREĐENI DOBITAK (0408 + 0409)	0407		6.294	2.897
350	1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	0408		6.294	1.553
351	2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	0409			1.344
	VII. UČEŠĆE BEZ PRAVA KONTROLE	0410			
36	VIII. GUBITAK (0412 + 0413)	0411		29.853	
360	1. Gubitak ranijih godina	0412			
361	2. Gubitak tekuće godine	0413		29.853	
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (0415 + 0420 + 0429)	0414		3.274	732
40	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (0416 + 0417 + 0418 + 0419)	0415			
400	1. Rezervisanja za obaveze prema trećim licima	0416			
401	2. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	0417			
402	3. Rezervisanja za troškove sudskih sporova	0418			
409	4. Ostala dugoročna rezervisanja	0419			
41	II. DUGOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE (0421 + 0422 + 0423 + 0424 + 0425 + 0426 + 0427 + 0428)	0420	II 12.	3.274	732
410	1. Obaveze koje se mogu konvertovati u kapital	0421			
411	2. Dugoročne obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima	0422			
412	3. Dugoročne obaveze prema ostalim povezanim licima	0423			
413	4. Obaveze po emitovanim hartijama od vrednosti u periodu dužem od godinu dana	0424			
414	5. Dugoročni krediti i zajmovi u zemlji	0425			
415	6. Dugoročni krediti i zajmovi u inostranstvu	0426			
416	7. Obaveze po osnovu lizinga	0427		3.274	732
419	8. Ostale dugoročne finansijske obaveze	0428			
47 (deo), osim 476 i 474 (deo)	III. DUGOROČNA PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	0429			
476	V. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	0430	II 10.	58	
474 (deo)	G. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	0431			
	D. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (0433+0434+0442+0443+0448+0452+0453)	0432		258.527	13.906
444	I. OBAVEZE ZA KRATKOROČNA REZERVISANJA	0433			
42, osim 427	II. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE (0435 + 0436 + 0437 + 0438 + 0439 + 0440 + 0441)	0434	II 13.	2.251	2.525
420 (deo) i 421 (deo)	1. Obaveze po osnovu kredita prema matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima u zemlji	0435			
420 (deo) i 421 (deo)	2. Obaveze po osnovu kredita prema matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima u inostranstvu	0436			
422 (deo), 424 (deo), 425 (deo), i 429 (deo)	3. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu domaće banke	0437		2.251	2.525
422 (deo), 424 (deo), 425 (deo) i 429 (deo)	4. Obaveze po osnovu kredita od domaćih banaka	0438			
423, 424 (deo), 425 (deo) i 429 (deo)	5. Krediti, zajmovi i obaveze iz inostranstva	0439			
426	6. Obaveze po kratkoročnim hartijama od vrednosti	0440			

(U hiljadama dinara)

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj*	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
428	7. Obaveze po osnovu finansijskih derivata	0441			
430	III. PRIMLJENI AVANSI, DEPOZITI I KAUCIJE	0442	II 14.	10.076	8.628
43, osim 430	IV. OBAVEZE IZ POSLOVANJE (0444 + 0445 + 0446 + 0447)	0443	II 15.	239.807	1.179
431	1. Dobavljači - matična i zavisna pravna lica	0444			
432	2. Obaveze prema članovima	0445			
433	3. Obaveze prema dobavljačima	0446		5.114	1.011
439	4. Ostale obaveze iz poslovanja	0447		234.693	168
44 osim 444, 45 i 46	V. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE (0449 + 0450 + 0451)	0448	II 16.	5.693	877
44 osim 444	1. Ostale kratkoročne obaveze	0449		4.219	
45 osim 450 i 46	2. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda	0450		1.474	877
450	3. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	0451			
427	VI. OBAVEZE PO OSNOVU STALNIH SREDSTAVA I SREDSTAVA OBUSTAVLJENOG POSLOVANJA NAMENJENIH PRODAJI	0452			
47 (deo) osim 476	VII. KRATKOROČNA PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	0453	II 17.	700	697
	Đ. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA (0414 + 0430 + 0431 + 0432 - 0053) ≥ 0 = (0406 + 0411 - 0402 + 0403 - 0404 - 0405 - 0407 - 0410) ≥ 0	0454			
	E. UKUPNA PASIVA (0401 + 0414 + 0430 + 0431 + 0432 - 0454)	0455		457.721	235.570
89	Ž. VANBILANSNA PASIVA	0456		126	126

*Redni broj u Napomenama uz finansijske izveštaje gde je izvršeno detaljnije obelodanjivanje prikazanog iznosa

Ovi finansijski izveštaji odobreni su za objavljivanje dana 19.03.2024. godine i potpisani su od strane zakonskog zastupnika BEOGRADSKA BERZA A.D. BEOGRAD.

Ivan Leposavić

Izvršni direktor

BILANS USPEHA BERZE

za period od 01. januara 2023. do 31. decembra 2023.

(U hiljadama dinara)

Grupa računa, račun	Pozicija	AOP	Napomena broj*	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A. POSLOVNI PRIHODI (1002 + 1010 + 1011)	1001	III 1.	79052	88077
60	I. Prihodi po osnovu obavljanja delatnosti (1003 + 1004 + 1005 + 1006 + 1007 + 1008 + 1009)	1002		72.156	86.119
600	1. Prihodi po osnovu članstva	1003		3.616	3.584
601	2. Prihodi od naknada za obavljanje poslova listinga	1004		8.295	9.325
602	3. Prihodi od naknada za obavljanje poslova na Open marketu	1005		20.945	1.320
603	4. Prihodi od naknada za obavljanje poslova na MTP	1006		5.210	19.295
604	5. Prihodi od naknada za izradu izveštaja i statistika	1007		326	189
605	6. Prihodi od ostalih naknada	1008		9.227	31.776
609	7. Ostali prihodi po osnovu obavljanja delatnosti	1009		24.537	20.630
61 i 62	II. OSTALI POSLOVNI PRIHODI	1010		6.896	1.958
65, osim 652, 654 i 655	III. PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE (OSIM FINANSIJSKE)	1011			
	B. POSLOVNI RASHODI (1013 + 1014 + 1015 + 1019 + 1020 + 1021 + 1022)	1012	III 1.	112.246	88.624
50	I. RASHODI PO OSNOVU OBAVLJANJA DELATNOSTI	1013		691	679
51 osim 511 i 512	II. OSTALI POSLOVNI RASHODI	1014		7.498	7.889
52	III. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI (1016 + 1017 + 1018)	1015		75.788	52.116
520	1. Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	1016		46.917	41.226
521	2. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	1017		6.551	6.305
52 osim 520 i 521	3. Ostali lični rashodi i naknade	1018		22.320	4.585
511	IV. TROŠKOVI AMORTIZACIJE	1019		15.856	16.597
56, osim 562, 564 i 565	V. RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE (OSIM FINANSIJSKE)	1020			
512	VI. TROŠKOVI REZERVISANJA	1021			
53	VII. NEMATERIJALNI TROŠKOVI	1022		12.413	11.343
	V. POSLOVNI DOBITAK (1001 - 1012) ≥ 0	1023			
	G. POSLOVNI GUBITAK (1012 - 1001) ≥ 0	1024	III 1.	33.194	547
	D. FINANSIJSKI PRIHODI (1026 + 1027 + 1028 + 1029)	1025	III 2.	8.086	5.562
630 i 631	I. FINANSIJSKI PRIHODI IZ ODNOSA SA MATIČNIM, ZAVISNIM I OSTALIM POVEZANIM LICIMA	1026			
632	II. PRIHODI OD KAMATA	1027		6.884	3.384
633 i 634	III. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE I POZITIVNI EFEKTI VALUTNE KLAUZULE	1028		1.202	2.178
639	IV. OSTALI FINANSIJSKI PRIHODI	1029			
	Đ. FINANSIJSKI RASHODI (1031 + 1032 + 1033 + 1034)	1030	III 2.	1.929	1.945
540 i 541	I. FINANSIJSKI RASHODI IZ ODNOSA SA MATIČNIM, ZAVISNIM I OSTALIM POVEZANIM LICIMA	1031			
542	II. RASHODI KAMATA	1032		64	141
543 i 544	III. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE I NEGATIVNI EFEKTI VALUTNE KLAUZULE	1033		1.865	1.804

(U hiljadama dinara)

Grupa računa, račun	Pozicija	AOP	Napomena broj*	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
549	IV. OSTALI FINANSIJSKI RASHODI	1034			
	E. DOBITAK IZ FINANSIRANJA (1025 - 1030) ≥ 0	1035	III 2.	6.157	3.617
	Ž. GUBITAK IZ FINANSIRANJA (1030 - 1025) ≥ 0	1036			
652, 654 i 655	3. PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE KOJA SE ISKAŽUJE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA	1037			
562, 564 i 565	I. RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE KOJA SE ISKAŽUJE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA	1038	III 3.	3.833	2.500
64	J. OSTALI PRIHODI	1039	III 4.	569	711
55	K. OSTALI RASHODI	1040	III 4.	46	1
	L. UKUPNI PRIHODI (1001 + 1025 + 1037+ 1039)	1041	III 5.	87.707	94.350
	LJ. UKUPNI RASHODI (1012 + 1030 + 1038 + 1040)	1042	III 6.	118.054	93.070
	M. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (1041-1042) ≥ 0	1043	III 7.		1.280
	N. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (1042 - 1041) ≥ 0	1044	III 8.	30.347	
66-57	NJ. POZITIVAN NETO EFEKAT NA REZULTAT PO OSNOVU DOBITKA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, PROMENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKI GREŠAKA IZ RANIJIH PERIODA	1045			
57-66	O. NEGATIVAN NETO EFEKAT NA REZULTAT PO OSNOVU GUBITKA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, PROMENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKI GREŠAKA IZ RANIJIH PERIODA	1046	III 10.	223	156
	P. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (1043 - 1044 + 1045 - 1046) ≥ 0	1047	III 11.		1.124
	R. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (1044 - 1043 + 1046 - 1045) ≥ 0	1048	III 12.	30.570	
	S. POREZ NA DOBITAK				
721	I. PORESKI RASHOD PERIODA	1049			
722 dug. saldo	II. ODLOŽENI PORESKI RASHODI PERIODA	1050			
722 pot. saldo	III. ODLOŽENI PORESKI PRIHODI PERIODA	1051	III 14.	717	220
	T. NETO DOBITAK (1047 - 1048 - 1049 - 1050 + 1051) ≥ 0	1052	III 15.		1.344
	Č. NETO GUBITAK (1048 - 1047 + 1049 + 1050 - 1051) ≥ 0	1053	III 16.	29.853	
	I. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA BEZ PRAVA KONTROLE	1054			
	II. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MATIČNOM PRAVNOM LICU	1055			
	III. NETO GUBITAK KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA BEZ PRAVA KONTROLE	1056			
	IV. NETO GUBITAK KOJI PRIPADA MATIČNOM PRAVNOM LICU	1057			
	V. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	1058			
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	1059			

*Redni broj u Napomenama uz finansijske izveštaje gde je izvršeno detaljnije obelodanjivanje prikazanog iznosa

IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU BERZE

za period od 01. januara 2023. do 31. decembra 2023.

(U hiljadama dinara)

Grupa računa, račun	Pozicija	AOP	Napomena broj*	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A. NETO REZULTAT IZ POSLOVANJA				
	I. NETO DOBITAK (AOP 1052)	2001	IV 1.		1.344
	II. NETO GUBITAK (AOP 1053)	2002	IV 1.	29.853	
	B. OSTALI SVEOBUH VATNI DOBITAK ILI GUBITAK				
	a) Stavke koje neće biti reklasifikovane u Bilans uspeha u budućim periodima				
	1. Promene revalorizacije nematerijalne imovine, nekretnina i opreme				
340	a) povećanje revalorizacionih rezervi	2003	IV 2.	5.628	5.452
	b) smanjenje revalorizacionih rezervi	2004	IV 2.	4.242	2.372
	2. Aktuarski dobici ili gubici po osnovu planova definisanih primanja				
341	a) dobici	2005			
	b) gubici	2006			
	b) Stavke koje naknadno mogu biti reklasifikovane u Bilans uspeha u budućim periodima				
	1. Dobici ili gubici po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala				
342	a) dobici	2007			
	b) gubici	2008			
	2. Dobici ili gubici po osnovu instrumenata zaštite rizika (hedžinga) novčanog toka				
343	a) dobici	2009			
	b) gubici	2010			
	3. Dobici ili gubici po osnovu hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali ukupan rezultat				
344	a) dobici	2011			
	b) gubici	2012			
	I. OSTALI BRUTO SVEOBUH VATNI DOBITAK (2003 + 2005 + 2007 + 2009 + 2011) - (2004 + 2006 + 2008 + 2010 + 2012) ≥ 0	2013	IV 2.	1.386	3.080
	11. OSTALI BRUTO SVEOBUH VATNI GUBITAK (2004 + 2006 + 2008 + 2010 + 2012) - (2003 + 2005 + 2007 + 2009 + 2011) ≥ 0	2014			
	III. ODLOŽENI PORESKI RASHOD NA OSTALI SVEOBUH VATNI DOBITAK ILI GUBITAK PERIODA	2015			
	IV. ODLOŽENI PORESKI PRIHOD NA OSTALI SVEOBUH VATNI DOBITAK ILI GUBITAK PERIODA	2016	IV 2.	717	220
	V. NETO OSTALI SVEOBUH VATNI DOBITAK (2013 - 2014 - 2015 + 2016) ≥ 0	2017	IV 2.	2.103	3.300
	VI. NETO OSTALI SVEOBUH VATNI GUBITAK (2014 - 2013 + 2015 - 2016) ≥ 0	2018			
	V. UKUPAN NETO SVEOBUH VATNI REZULTAT PERIODA				

(U hiljadama dinara)

Grupa računa, račun	Pozicija	AOP	Napomena broj*	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	I. UKUPAN NETO SVEOBUH VATNI DOBITAK (2001 - 2002 + 2017 - 2018) $\geq$ 0	2019	IV 3.		4.644
	II. UKUPAN NETO SVEOBUH VATNI GUBITAK (2002 - 2001 + 2018 - 2017) $\geq$ 0	2020	IV 3.	27.750	
	G. UKUPAN NETO SVEOBUH VATNI DOBITAK ILI GUBITAK (2022 + 2023) = AOP 2019 $\geq$ 0 ili AOP 2020 $>$ 0	2021			
	1. Pripisan matičnom pravnom licu	2022			
	2. Pripisan učešćima bez prava kontrole	2023			

*Redni broj u Napomenama uz finansijske izveštaje gde je izvršeno detaljnije obelodanjivanje prikazanog iznosa

IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE BERZE

U periodu od 01. januara do 31. decembra

(U hiljadama dinara)

Pozicija	AOP	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	3001	81.425	91.434
1. Prilivi po osnovu članstva	3002	3.632	3.616
2. Prilivi od naknada za obavljanje poslova listinga	3003	9.954	11.190
3. Prilivi od naknada za obavljanje poslova na Open marketu	3004	24.918	1.584
4. Prilivi od naknada za obavljanje poslova na MTP	3005	3.260	19.793
5. Ostali prilivi po osnovu obavljanja delatnosti	3006	39.661	55.251
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 8)	3007	96.792	86.606
1. Isplate dobavljačima i dati avansi u zemlji	3008	14.636	22.531
2. Isplate dobavljačima i dati avansi u inostranstvu	3009	68	587
3. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	3010	48.333	33.487
4. Plaćene kamate u zemlji	3011		
5. Plaćene kamate u inostranstvu	3012		
6. Porez na dobitak	3013		
7. Odlivi po osnovu ostalih javnih prihoda	3014	32.365	28.002
8. Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	3015	1.390	1.999
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I - II)	3016		4.828
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II - I)	3017	15.367	
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	3018	131.547	141.236
1. Prodaja nematerijalne imovine, nekretnina i opreme	3019		
2. Prodaje akcija i udela	3020		
3. Ostali finansijski plasmani	3021	131.207	140.831
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	3022	340	405
5. Primljene dividende	3023		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	3024	109.304	148.834
1. Kupovina akcija i udela	3025		
2. Kupovina nematerijalne imovine, nekretnina i opreme	3026	8.225	2.868
3. Ostali finansijski plasmani	3027	101.079	145.966
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I - II)	3028	22.243	
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II - I)	3029		7.598

(U hiljadama dinara)

Pozicija	AOP	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 7)	3030	234.390	
1. Uvećanje osnovnog kapitala	3031		
2. Dugoročni krediti u zemlji	3032		
3. Dugoročni krediti u inostranstvu	3033		
4. Kratkoročni krediti u zemlji	3034		
5. Kratkoročni krediti u inostranstvu	3035		
6. Ostale dugoročne obaveze	3036		
7. Ostale kratkoročne obaveze	3037	234.390	
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 7)	3038	2.525	2.593
1. Otkup sopstvenih akcija	3039		
2. Dugoročni krediti u zemlji	3040		
3. Dugoročni krediti u inostranstvu	3041		
4. Kratkoročni krediti u zemlji	3042		
5. Kratkoročni krediti u inostranstvu	3043		
6. Ostale obaveze	3044	2.525	2.593
7. Isplaćene dividende	3045		
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	3046	231.865	
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	3047		2.593
G. SVEGA PRILIV GOTOVINE (3001 + 3018+ 3030)	3048	447.362	232.670
D. SVEGA ODLIV GOTOVINE (3007 + 3024 + 3038)	3049	208.621	238.033
Đ. NETO PRILIV GOTOVINE (3048 - 3049) ≥ 0	3050	238.741	
E. NETO ODLIV GOTOVINE (3049 - 3048) ≥ 0	3051		5.363
Ž. GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	3052	1.493	6.453
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	3053	1.201	2.175
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	3054	1.811	1.772
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA (3050 - 3051+ 3052 + 3053 - 3054)	3055	239.624	1.493

IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU BERZE
 Za period od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine

(U hiljadima dinara)

OPIS	ACP	Članovi kapital (grupa 30 bez 309)	ACP	Ostali osnovni kapital (m 309)	ACP	Uplašani a neuplaćeni kapital (grupa 31)	ACP	Rezerve (grupe 32 i 33)	ACP	Rev. rez. i ner. doh. i gub. (grupa 34)	ACP	Neraspoređeni dobitak (grupa 35)	ACP	Gubitak (grupa 36)	ACP	Učelica bez prave kontrole	ACP	Ukupan kapital [2] (red b kol 3 do kol 10) ± 0	ACP	Gubitak iznad visine kapitala (odgovara poziciji ACP 0454) (kol 2+3-4 +5-6+7-8-9) ± 0
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Stanje na dan 01.01.2022 godine	4001	125.632	4010		4019		4028	53.250	4037	55.857	4046	2.761	4055	22.545	4064		4073	214.955	4082	
Elastično računovodstveni politika	4002		4011		4020		4029		4038		4047		4056		4065		4074		4083	
Korigovano početno stanje na dan 01.01.2022 godine (r. br. 1+2)	4003	125.632	4012		4021		4030	53.250	4039	55.857	4048	2.761	4057	22.545	4066		4075	214.955	4084	
Neto promene u 2022. godine	4004		4013		4022		4031	-19.784	4040	3.080	4049	136	4058	-22.545	4067		4076	5.977	4085	
Stanje na dan 31.12.2022 godine (r. br. 3+4)	4005	125.632	4014		4023		4032	33.466	4041	58.937	4050	2.897	4059		4068		4077	220.932	4086	
Elastično računovodstveni politika	4006		4015		4024		4033		4042		4051		4060		4069		4078		4087	
Korigovano početno stanje na dan 01.01.2022 godine (r. br. 5+6)	4007	125.632	4016		4025		4034	33.466	4043	58.937	4052	2.897	4061		4070		4079	220.932	4088	
Neto promene u 2023. godini	4008		4017		4026		4035		4044	1.386	4053	3.397	4062	29.853	4071		4080		4089	
Stanje na dan 31.12.2023 godine (r. br. 7+8)	4009	125.632	4018		4027		4036	33.466	4045	60.323	4054	6.294	4063	29.853	4072		4081	195.862	4090	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

I BEOGRADSKA BERZA A.D. BEOGRAD I OSNOVE ZA FINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE

1. Osnivanje i delatnost

BEOGRADSKA BERZA A.D. BEOGRAD

Beograd, Omladinskih brigada br. 1

Matični broj: 07469179

PIB: 100830914

Zakonski zastupnik, Ivan Leposavić , izvršni direktor

- 1) Osnovana pod nazivom Jugoslovensko tržište kapitala p.o (JTK), Odlukom osnivačke skupštine (od 27.12.1989. godine), na osnovu Zakona o tržištu novca i tržištu kapitala (Službeni list SFRJ br. 64/89) kao organizacija finansijskog posredovanja sa potpunom odgovornošću, a Rešenjem Komisije za davanje odobrenja o izdavanju hartija od vrednosti (broj: 214392/1, od 16.2.1990. godine), dato je odobrenje za početak rada JTK. Osnivanje Društva upisano je u sudski registar Okružnog privrednog suda u Beogradu, rešenjem od 19.2.1990. godine, Fi: 1331/90.
- 2) Ugovorom od 23.6.1995. godine i izmenama Ugovora od 27.3.1996. godine, usaglasila je akta, organizaciju i uslove poslovanja sa Zakonom o berzama, berzanskom poslovanju i berzanskim posrednicima (Službeni list SRJ br. 90/94), u kom postupku se organizovala u formi akcionarskog društva pod imenom Beogradska berza a.d. Beograd, te u kom postupku su izdate:
  - (1) dozvola za osnivanje - Saveznog ministarstva za finansije (broj: 1/2-08-003/95, od 30. juna 1995. godine i broj: 4/1-08-004/96, od 28.6.1996. godine);
  - (2) dozvola za rad:
    - Savezne komisije za hartije od vrednosti u delu trgovanja akcijama, dugoročnim hartijama od vrednosti i finansijskim derivatima (broj:03-326/2-95, od 4. jula 1995. godine);
    - Narodne banke Jugoslavije u delu trgovanja kratkoročnim hartijama od vrednosti, žiralnim novcem, menicom, čekom, devizama i zlatom (broj: G-838, od 25. septembra 1995. godine)
    - robnog odeljenja - Saveznog ministarstva za trgovinu (1/1-04-093/96-002, od 25.4.1996. godine).
- 3) Organizovala se kao organizacija ovlašćena za obavljanje delatnosti organizovanja trgovine hartijama od vrednosti i finansijskim derivatima, 2004. godine u postupku uskladjivanja svog poslovanja i akta sa Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata (Službeni list SRJ br. 65/02 i Službeni glasnik RS br. 57/03 i 55/04), u kom postupku joj je Komisija za hartije od vrednosti izdala dozvolu za rad broj: 5/0-13-649/28, od 8.9.2004. godine.
- 4) Organizovala se kao organizator tržišta koji obavlja delatnost organizovanja trgovine hartijama od vrednosti i finansijskim derivatima na berzanskom i vanberzanskom tržištu, 2006. godine, u postupku uskladjivanja svog poslovanja i akta sa Zakonom o privrednim društvima (Službeni glasnik RS br. 125/04) i Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata (Službeni glasnik br. 47/2006), u kom postupku je Komisija za hartije od vrednosti:
  - (1) rešenjem br. 5/0-04-4371/3-06, od 11.12.2006. godine, dala saglasnost na izmenu opštih akata organizatora tržišta, čime je Beogradska berza a.d. Beograd izvršila uskladjivanje sa Zakonom saglasno odredbi člana 260. stav 1. Zakona;
  - (2) rešenjem br. 5/0-01-4372/3-06, od 11.12.2006. godine, dala dozvolu za rad organizatora vanberzanskog tržišta, čime je Beogradska berza a.d. Beograd izvršila obavezu iz člana 260. stav 3. Zakona, te ispunila uslove iz člana 82. stav 1. tč. 1-3. Zakona.
- 5) U postupku usaglašavanja sa Zakonom o privrednim društvima (Službeni glasnik RS br. 36/11, 99/11 i dr.) i Zakonom o tržištu kapitala (Službeni glasnik RS br. 31/11, 112/15 i dr.), rešenjem Komisije za hartije od

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

vrednosti RS broj 5/0-04-242/17-12 od 26.4.2012. godine Beogradskoj berzi a.d. Beograd je data saglasnost za obavljanje delatnosti organizatora regulisanog tržišta i multilaterane trgovačke platforme (MTP). Po dobijanju saglasnosti Komisije za hartije od vrednosti izvršena je registracija promena i u nadležnom registru privrednih subjekata - Rešenje Agencije za privredne registre broj BD 69576/2012 od 28.5.2012. godine.

6) Po donošenju novog Zakona o tržištu kapitala (Službeni glasnik RS br. 129/2021, u daljem tekstu ZTK), u propisanom roku Berza je sprovela postupak usklađivanja akata i organizacije Berze sa novim zakonskim rešenjima. Komisija za hartije od vrednosti RS je rešenjem broj 2/2-120-2883/7-22 od 29.12.2022. godine Beogradskoj berzi a.d. Beograd dala saglasnost na opšta akta Berze doneta u pomenutom postupku. Po dobijanju saglasnosti Komisije za hartije od vrednosti, rešenjima Agencije za privredne registre broj BD 543/23 od 12.1.2023. godine i BD 9269/23 od 2.2.2023. godine izvršena je i registracija neohodnih promena u nadležnom registru privrednih subjekata.

1.2. Poslovno ime i sedište

Pod nazivom Jugoslovensko tržište kapitala poslovala je do 22.6.1992. godine kada je promenila poslovno ime u Beogradska berza p.o. Beograd, uz odobrenje Izvršnog saveta Skupštine grada Beograd (Rešenje broj: 023-168/92-IS), te upisana u nadležni sudski registar rešenjem Okružnog privrednog suda u Beogradu, Fi.13624/92.

Berza danas posluje pod imenom Beogradska berza a.d. Beograd, a poslovno sedište je obezbeđeno zakupom u poslovnoj zgradi u Novom Beogradu, ul. Omladinskih brigada br. 1.

1.3. Osnovna delatnosti

U skladu sa Zakonom o klasifikaciji delatnosti (Službeni glasnik RS br. 104/2009) i Uredbom o klasifikaciji delatnosti ("Službeni glasnik RS", br. 54/2010), pretežna delatnost Berze:

6611 – Finansijske i robne berze

Poslovi pretežne delatnosti Berze, u skladu sa ZTK i dozvolom Komisije za hartije od vrednosti su upravljanje i vođenje poslovanja regulisanog tržišta, multilateralne trgovačke platforme (MTP) i organizovane trgovačke platforme (OTP). U skladu sa zakonom kojim se uređuje digitalna imovina, Berza može, pod uslovima i na način uređen tim zakonom, a na osnovu odluke Nadzornog odbora Berze, da obavlja poslove organizovanja platforme za trgovanje digitalnom imovinom u Republici Srbiji i pruža usluge povezane s digitalnom imovinom u obimu poslova utvrđenih dozvolom nadležnog organa u Republici Srbiji. Pored navedenih, Berza može da obavlja i sledeće dodatne poslove: 1) podsticanje i razvoj tržišta kapitala u Republici Srbiji; 2) prodaja i licenciranje tržišnih podataka, uključujući formiranje, prodaju, licenciranje i trgovanje finansijskim instrumentima, na osnovu tržišnih podataka ili drugih finansijskih mera; 3) pružanje usluga dostave podataka i upravljanje sistemom odobrenih objava /APA/ u skladu sa ZTK; 4) edukacija investitora; 5) obavljanje drugih potrebnih poslova u vezi sa aktivnostima i obavezama Berze utvrđenim zakonom (edukacija, izdavanje i plasman publikacija, časopisa i knjiga i sl).

Društvo nije imalo nikakvih sporednih aktivnosti. Sva novčana sredstva su angažovana u osnovnoj delatnosti.

U skladu sa Zakonom o tržištu kapitala, upravu Berze čine nadzorni odbor i izvršni direktor, a u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Društvo je organizovano kao društvo sa dvodomnim upravljanjem, te Izvršni direktor ima rukovodeću funkciju, a Nadzorni odbor ima nadzornu funkciju. U skladu sa navedenim propisima, statutarni organi Društva su:

- Skupština
- Nadzorni odbor
- Izvršni direktor

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Prema kriterijumima za razvrstavanje iz Zakona o računovodstvu ("Sl. glasnik RS", br. 73/2019 i 44/2021-dr.zakon) Društvo je razvrstano u veliko pravno lice.

Prosečan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca u 2023. godini iznosio je 15.

Godišnji finansijski izveštaj za 2023. godinu odobrio je Nadzorni odbor Društva dana 19. marta 2024. godine.

Osnovni kapital Društva je upisan i uplaćen u celini i registrovan u nadležnom registru privrednih subjekata. Prema podacima registrovanim u Centralnom registru hartija od vrednosti, na dan 31.12.2023. godine Društvo ima 13 akcionara, a osnovni kapital Društva čini 4.160 običnih akcija, CFI ESVTFR ISIN RSBGBEE39087, nominalne vrednosti 30.200,00 dinara.

Redosled prvih jedanaest akcionara Društva po broju akcija i učešću u kapitalu Društva:

Akcionari Berze (prvih 11)	Broj akcija	% učešća
Republika Srbija	2.151	51,71
Beogradska banka a.d.u stečaju, Beograd	540	12,98
Beobanka a.d. u stečaju, Beograd	430	10,34
ATHEX	426	10,24
BPŠ banka a.d. Beograd	170	4,09
Kompanija Dunav Osiguranje a.d.o. Beograd	120	2,88
MOBTEL-PTT doo Beograd	90	2,16
Nova Agrobanka a.d. u stečaju, Beograd	80	1,92
Ćosić Branislav	42	1,01
Razvojna banka Vojvodine a.d. u stečaju, Novi Sad	40	0,96
Univerzal banka a.d. u stečaju, Beograd	40	0,96

U pogledu kvalifikovanog učešća u kapitalu Berze, Zakonom o tržištu kapitala utvrđene su obaveze za:

- (1) lica koja stiču, odnosno smanjuju učešće u kapitalu organizatora tržišta (Berze), u odnosu na procenete definisane za kvalifikovano učešće u kapitalu organizatora tržišta (Berze) - 10%, 20%, 33% ili 50% učešća u kapitalu, a u slučaju posrednog ili neposrednog:
  - ✓ uvećanja ili sticanja kvalifikovanog učešća u kapitalu, kada taj procenat akcija sa pravom glasa ili učešća u kapitalu dostigne ili pređe 10%, 20%, 33% ili 50% učešća u kapitalu, fizičko ili pravno lice, odnosno lica koja su blisko povezana, izuzimajući Republiku Srbiju, dužna su da pribave prethodnu saglasnost Komisije za hartije od vrednosti;
  - ✓ smanjenja procenta kvalifikovanog učešća u kapitalu Berze, ispod 10%, 20%, 33% ili 50% učešća u kapitalu Berze, akcionar Berze (fizičko ili pravno lice) dužan je da o odluci posrednog ili neposrednog smanjenja procenta kvalifikovanog učešća prethodno obavesti Komisiju i da navede visinu nameravanog smanjenja učešća.
- (2) organizatora tržišta (Berza) da najmanje jednom godišnje obaveštava Komisiju o akcionarima koji poseduju kvalifikovano učešće, kao i veličini njihovih učešća, a ovaj podatak propisan je kao obavezan sastavni deo godišnjeg izveštaja o poslovanju.

Prema podacima iz jedinstvene evidencije akcionara na dan 31.12.2023.godine, kvalifikovano učešće u kapitalu Berze, imaju četiri akcionara.

Akcionari Berze (kvalifikovano učešće)	Broj akcija	% učešća
Republika Srbija	2.151	51,71
Beogradska banka a.d.u stečaju, Beograd	540	12,98
Beobanka a.d. u stečaju, Beograd	430	10,34

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

ATHEX	426	10,24
-------	-----	-------

2. Osnova za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izveštaja

Priloženi finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa važećim propisima u Republici Srbiji zasnovanim na Zakonu o računovodstvu ("Sl. glasnik RS", br. 73/2019 i 44/2021-dr.zakon), Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, kao i relevantnim propisima izdatim od strane Ministarstva finansija Republike Srbije.

Prema Zakonu o računovodstvu, Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja su: Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje (dalje: Okvir), Međunarodni računovodstveni standardi (dalje: IAS), odnosno Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja (dalje: IFRS) i sa njima povezana tumačenja izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda (dalje: IFRIC), naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, odobrena od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (dalje: IASB), čiji je prevod utvrdilo i objavilo ministarstvo nadležno za poslove finansija.

Prevod IFRS koji utvrđuje i objavljuje Ministarstvo finansija Republike Srbije čine Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje, osnovni tekstovi IAS i IFRS izdati od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, kao i tumačenja izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda, u obliku u kojem su izdati, i koji ne uključuju osnove za zaključivanje, ilustrujuće primere, smernice, komentare, suprotna mišljenja, razrađene primere i drugi dopunski objašnjavajući materijal koji može da se usvoji u vezi sa standardima, odnosno tumačenjima. Prevod IFRS utvrđen je Rešenjem Ministra finansija o utvrđivanju prevoda Konceptualnog okvira za finansijsko izveštavanje i osnovnih tekstova Međunarodnih računovodstvenih standarda, odnosno Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja broj 401-00-4351/2020-16 od 10. septembra 2020. godine („Službeni glasnik RS“ br. 123/2020 u 125/2020). Navedeni prevod primenjuje se od finansijskih izveštaja koji se sastavljaju na dan 31. decembar 2021. godine. Izmene i dopune standarda koje su nastupile nakon ovog Rešenja nisu prevedene i objavljene, pa stoga nisu ni primenjene prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja za 2023. godinu.

Finansijski izveštaji su prikazani u formatu propisanim Pravilnikom o Kontnom okviru i finansijskim izveštajima za berze koje propisuje Komisija za hartije od vrednosti Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 139/2020 i 75/2021), koji odstupa od prezentacije i naziva pojedinih finansijskih izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa revidirani IAS 1 "Prezentacija finansijskih izveštaja", čija je primena obavezna za obračunske periode koji počinju na dan 01. januara 2009. godine. Odstupanja se ogledaju u sledećem:

- gubitak iznad visine kapitala prikazuje se kao stavka pasive, koja po definiciji IFRS nema karakter obaveza.
- vanbilansna sredstva i obaveze su prikazani na obrascu bilansa stanja. Ove stavke po definiciji IFRS ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze.

Finansijski izveštaji za 2023. godinu sastavljeni su u skladu sa konceptom istorijskog troška osim za finansijske instrumente koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Finansijski izveštaji Društva sastavljeni su u skladu sa načelom nastanka poslovnog događaja (načelo uzročnosti) i načelom stalnosti poslovanja.

Iznosi u priloženim finansijskim izveštajima iskazani su u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Dinar (RSD) predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu. Sve transakcije u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Ovi finansijski izveštaji Društva sastavljeni su u cilju poštovanja zakonskih zahteva. Društvo ima zakonsku obavezu da angažuje nezavisnog revizora da izvrši reviziju finansijskih izveštaja. Obim revizije obuhvata finansijske izveštaje u celini i ne pruža uveravanje po bilo kojoj pojedinačnoj poziciji, računu ili transakciji.

3. Uporedni podaci

Uporedne podatke čine finansijski izveštaji za 2022. godinu sastavljeni u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji.

4. Promena računovodstvenih politika

Društvo je u sastavljanju finansijskih izveštaja primenilo iste računovodstvene politike koje su primenjene u sastavljanju finansijskih izveštaja prethodne godine.

5. Opšta računovodstvena načela

Pozicije, koje se prikazuju u redovnim finansijskim izveštajima pravnih lica, trebalo bi da budu vrednovane u skladu sa opštim računovodstvenim načelima:

- pretpostavke da privredno društvo posluje kontinuirano;
- metode vrednovanja primenjuju se dosledno iz godine u godinu;
- vrednovanje se vrši uz primenu principa opreznosti, a posebno:
  - u Bilansu stanja prikazuju se obaveze nastale u toku tekuće ili prethodnih poslovnih godina, čak i ukoliko takve obaveze postanu evidentne samo između datuma Bilansa stanja i datuma njegovog sastavljanja;
  - u obzir se uzimaju sva obezvređenja, bez obzira da li je rezultat poslovne godine dobitak ili gubitak;
- u obzir se uzimaju svi prihodi i rashodi koji se odnose na poslovnu godinu bez obzira na datum njihove naplate odnosno isplate;
- komponente imovine i obaveza vrednuju se posebno;
- bilans otvaranja za svaku poslovnu godinu mora da bude jednak bilansu zatvaranja za prethodnu poslovnu godinu.

Na dan 31.12.2023. godine iskazan je tekući neto gubitak u iznosu od RSD 29.853 hiljada, koji je najvećim delom uslovljen kontinuiranim nedostatkom kvalitetnih investicionih alternativa i posledničnim padom poslovnih aktivnosti članova Berze. Berza uspeva da pokriva nastale gubitke na teret drugih oblika kapitala, nema problema sa održavanjem likvidnosti, kratkoročna imovina prevazilazi nivo kratkoročnih obaveza, tako da smatra da načelo stalnosti poslovanja nije ugroženo, posebno ako se ima u vidu strateški važan položaj Berze u državi.

6. Pregled značajnih računovodstvenih politika

6.1 Konsolidacija. Društvo nema učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica pa samim tim nema obavezu izrade konsolidovanih finansijskih izveštaja.

6.2 Računovodstveni metod. Finansijski izveštaji Društva za 2023. godinu sastavljeni su primenom metoda prvobitne nabavne vrednosti.

6.3 Stalna imovina. Stalna imovina obuhvata nematerijalnu imovinu, materijalnu imovinu i dugoročne finansijske plasmane.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

6.4. Nematerijalna imovina predstavlja resurs Društva pod uslovom da ga Društvo može kontrolisati i da Društvo od te nematerijalne imovine ostvaruje ekonomsku korist.

Početno priznavanje nematerijalne imovine vrši se po metodu nabavne vrednosti. Ova vrednost se sastoji od vrednosti po fakturi dobavljača, troškova uvoza, poreza na dodatu vrednost i svih troškova nastalih u vezi sa dovođenjem imovine u odgovarajuće stanje i lokaciju za namenjenu upotrebu.

Vrednovanje nematerijalne imovine nakon početnog priznavanja vrši se primenom modela nabavne vrednosti predviđenog MRS 38 Nematerijalna imovina.

Za obračun amortizacije nematerijalne imovine primenjuje se metoda proporcionalnog otpisivanja. Društvo koristi stopu amortizacije od 20% godišnje ukoliko drugačije nije utvrđeno ugovorom ili nekim drugim dokumentom koji se na nematerijalnu imovinu odnosi.

Obračun amortizacije nematerijalne imovine vrši se od početka narednog meseca od meseca kada je nematerijalna imovina stavljena u upotrebu na osnovicu koju čini nabavna vrednost.

Nematerijalna imovina se otpisuje u roku od pet godina, osim imovine čije je vreme korišćenja utvrđena ugovorom, kada se otpisivanje vrši u rokovima predviđenim ugovorom.

6.5 Materijalna imovina predstavlja resurs Društva pod uslovom da ga Društvo može kontrolisati i da Društvo od te materijalne imovine ostvaruje ekonomsku korist.

Početno priznavanje materijalne imovine vrši se po metodu nabavne vrednosti. Ova vrednost se sastoji od vrednosti po fakturi dobavljača, troškova uvoza, poreza na dodatu vrednost i svih troškova nastalih u vezi sa dovođenjem imovine u odgovarajuće stanje i lokaciju za namenjenu upotrebu. Vrednovanje materijalne imovine nakon početnog priznavanja vrši se primenom modela nabavne vrednosti predviđenog MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema.

Materijalna imovina ispunjava uslov za priznavanje samo ako je njena nabavna vrednost veća od RSD 15.000,00. Imovina koja ne zadovoljava kriterijum iz ovog stava, priznaje se kao rashod perioda, odnosno sitan inventar.

Vrednovanje naknadnih izdataka u materijalnoj imovini vrši se kada se radi o ulaganjima koja produžavaju korisni vek upotrebe sredstava, povećava kapacitet, unapređuje sredstvo, čime se poboljšava kvalitet proizvoda, bitno se smanjuju troškovi proizvodnje u odnosu na troškove pre ulaganja.

Uključivanje ovih ulaganja u knjigovodstvenu vrednost vrši se proporcionalnom korekcijom nabavne vrednosti i ispravke vrednosti ili samo korekcijom ispravke vrednosti.

Troškovi servisiranja, tehničkog održavanja, manje popravke i ostalo ne povećavaju vrednost sredstva već predstavlja rashod perioda.

Obračun amortizacije materijalne imovine vrši se proporcionalnom metodom od početka narednog meseca od meseca kada je materijalna imovina stavljena u upotrebu na osnovicu koju čini nabavna vrednost.

Procenjeni korisni vek upotrebe sredstava po potrebi se preispituje i ako su očekivanja značajno različita od prethodnih procena, stope amortizacije se prilagođavaju za tekuće i buduće periode.

Stope amortizacije primenjene za 2023. godinu su sledeće:

Amortizacione grupe	Stope
Računarska oprema	25%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Transportna sredstva	15%
Nameštaj	20%
Ostala oprema	10-25%

6.6 Dugoročni finansijski plasmani i dugoročna potraživanja

Dugoročni finansijski plasmani predstavljaju finansijska sredstva koja se prilikom početnog priznavanja mere po njihovoj nabavnoj vrednosti.

Posle početnog priznavanja Društvo meri dugoročne finansijske plasmane, po njihovim poštenim, fer vrednostima. Utvrđivanje njihovih fer vrednosti vrši se na dan sastavljanja finansijskih izveštaja.

Dugoročna potraživanja su potraživanja sa rokom dospelosti dužim od dvanaest meseci posle izveštajnog perioda koja se priznaju i vrednuju u skladu sa MRS 1 i drugim relevantnim MRS.

6.7 Zalihe

U okviru zaliha iskazuju se zalihe inventara čije se priznavanje i vrednovanje vrši u skladu sa MRS 2 i drugim relevantnim MRS. Zalihe obuhvataju plaćene avanse za zalihe i usluge.

6.8 Kratkoročna potraživanja, plasmani i novčana sredstva

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od kupaca, pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluge. Kratkoročna potraživanja od kupaca se priznaju i evidentiraju u visini originalne fakturne vrednosti. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u RSD po srednjem kursu NBS na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti na dan bilansa preračunavaju se prema važećem srednjem kursu NBS, a kursne razlike priznaju se kao prihod ili rashod perioda.

Kratkoročne finansijske plasmane čine krediti, hartije od vrednosti i ostali kratkoročni plasmani sa rokom dospeća koji je kraći od dvanaest meseci posle izveštajnog perioda, odnosno od dana bilansa.

Gotovinski ekvivalenti i gotovina obuhvataju gotovinu na poslovnim dinarskim i deviznim računima kod banaka, namenskim računima za kupovinu i prodaju hartija od vrednosti, gotovinu u blagajni i ostala novčana sredstva.

6.9 Kapital

Kapital Društva čini osnovni kapital na kome se iskazuje akcijski kapital kao proizvod broja emitovanih akcija i njihove nominalne vrednosti, upisani a neuplaćeni kapital na kome se iskazuje iznos upisanih a neuplaćenih akcija utvrđen na osnovu odluke Društva o izdavanju akcija, kapitalne rezerve na kojima se iskazuje emisiona premija i ostale kapitalne rezerve, rezerve iz dobitka na kojima se iskazuju rezerve iz dobiti (zakonske, statutarne i ostale rezerve), revalorizacione rezerve i nerealizovani dobiti i gubici na kojima se iskazuju efekti revalorizacije, rezerve po osnovu preračuna finansijskih izveštaja u drugoj funkcionalnoj valuti i nerealizovani dobiti i gubici koji se uključuju u izveštaj o ostalom rezultatu u skladu sa MRS 1 Prezentacija finansijskih izveštaja, neraspoređeni dobitak na kome se iskazuje neraspoređeni dobitak ranijih godina i tekuće godine, gubitak na kome se iskazuje nepokriveni gubitak ranijih godina i tekuće godine.

6.10 Dugoročna rezervisanja i obaveze

Dugoročno rezervisanje nastaje kada je obaveza nastala kao rezultat prošlog događaja, kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi biti potreban za izmirenje obaveza i kada iznos obaveza može pouzdano da se proceni.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Merenje rezervisanja vrši se u iznosu potrebnih izdataka za izmirenje obaveza. Rezervisanja se koriguju tako da održavaju najbolju sadašnju procenu.

Kada nastane rashod po osnovu obaveza za koju je rezervisanje izvršeno, stvarni izdaci predstavljaju rashod, a prethodno izvršeno rezervisanje se ukida u korist prihoda.

6.11 Finansijski instrumenti

Svi finansijski instrumenti se inicijalno vrednuju po fer vrednosti plus transakcioni troškovi, ako ih ima. Izuzetak su potraživanja od kupaca koja ne sadrže značajnu komponentu finansiranja u skladu sa MSFI 15 - Prihodi od ugovora sa kupcima, koja se u tom slučaju odmeravaju po vrednosti transakcije.

Finansijski instrumenti - Klasifikacija finansijskih sredstava se utvrđuje na početku inicijalnog priznavanja, odnosno kada Društvo postane strana u ugovornim odnosima u vezi sa instrumentom.

Nakon početnog priznavanja, sva sredstva koja spadaju u okvir MSFI 9 se odmeravaju na jedan od sledećih načina, i to prema:

- amortizovanoj vrednosti;
- fer vrednosti kroz ukupni ostali rezultat (FVTOCI);
- fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL).

Klasifikacija i vrednovanje finansijskih sredstava u skladu sa MSFI 9 zavisi od dva osnovna kriterijuma:

- ✓ poslovnog modela na osnovu kojeg se upravlja finansijskim sredstvom;
- ✓ karakteristika ugovorenih novčanih tokova finansijskog sredstva ("SPPI" test - Solely Payments of Principal and Interest).

Procena poslovnog modela na osnovu koga se upravlja finansijskim sredstvima je ključna za klasifikaciju finansijskih sredstava. Poslovni model se utvrđuje na nivou koji odražava kako se upravlja grupom finansijskih sredstava da bi se postigao određeni poslovni cilj. Poslovni model ne zavisi od namera rukovodstva za pojedinačni instrument. Ovaj uslov ne posmatra svaki instrument pojedinačno već viši nivo grupisanja. Moguće je da Društvo ima više od jednog poslovnog modela na osnovu kojeg se upravlja finansijskim sredstvima.

Test poslovnog modela se vrši na sledeći način:

- ✓ Podeliti finansijska sredstva u posebne grupe ili portfolija u skladu sa načinom kako se njima upravlja (na primer: zajmovi i potraživanja se mogu grupisati zajedno jer se drže za naplatu keša, a retko ili skoro nikad za prodaju);
- ✓ Identifikuju se ciljevi koji se koriste u toku poslovanja za upravljanje tim grupa ili portfolijom sredstava (na primer cilj za potraživanja je da se drže i naplaćuju (prikuplja keš));
- ✓ Na bazi tih ciljeva, klasifikuje se svaka grupa ili portfolio kao "drže se za prikupljanje novčanih tokova", "drže se za prikupljanje novčanih tokova i prodaju" i "ostalo".

Sredstvo klasifikovano u kategoriji po amortizovanoj vrednosti treba da ispuni oba kriterijuma:

- Poslovni model: finansijsko sredstvo se drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova;
- SPPI test: da li ugovoreni uslovi daju pravo na novčane tokove koji predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate.

Sredstvo klasifikovano u kategoriji po fer vrednosti kroz ukupni ostali rezultat (FVTOCI) treba da ispuni oba kriterijuma:

- Poslovni model: finansijsko sredstvo se drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i prodaje;
- SPPI test: da li ugovoreni uslovi daju pravo na novčane tokove koji predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Samo zajmovi, potraživanja, ulaganja u dužničke hartije i slični dužnički instrumenti mogu da se kvalifikuju za odmeravanje po amortizovanoj vrednosti ili FVTOCI. U slučaju da dužnički instrument ne ispunjava ove kriterijume odmerava se po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL).

Procena poslovnog modela se vrši na kraju svakog izveštajnog perioda kako bi se utvrdilo da li je došlo do promene u poslovnom modelu u odnosu na prethodni period. U tom slučaju vrši se reklasifikacija finansijskih sredstava u odgovarajuću kategoriju (amortizovana vrednost, FVOCI, FVPL).

Svi derivati koji su u obuhvatu MSFI 9 se odmeravaju po fer vrednosti. Sve promene se priznaju kroz bilans uspeha.

Finansijske obaveze - klasifikuju se u dve kategorije za odmeravanje:

- po amortizovanoj vrednosti ili
- po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja se odmeravaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, dok se sve ostale finansijske obaveze odmeravaju po amortizovanoj vrednosti osim ako se ne primenjuje opcija za fer vrednost.

Reklasifikacija finansijskih obaveza nije dozvoljena.

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iz poslovanja naknadno se vrednuju po nominalnoj (fakturnoj) vrednosti, odnosno po amortizovanoj vrednosti.

Dužnički instrumenti (obaveze po osnovu menica i zajmova) klasifikovani kao kratkoročne obaveze treba da se odmeravaju po nediskontovanom iznosu gotovine ili druge naknade za koju se očekuje da bude plaćena ili primljena umanjeno za eventualno obezvređenje.

Primljeni krediti od banaka se prvobitno priznaju u iznosima primljenih sredstava, a nakon toga se iskazuju po amortizovanoj vrednosti uz primenu ugovorene kamatne stope.

Obaveza je tekuća ukoliko se očekuje da bude izmirena u redovnom toku poslovnog ciklusa Društva, odnosno u periodu do 12 meseci nakon datuma izveštavanja. Sve ostale obaveze se klasifikuju kao dugoročne.

Obezvređenje (umanjenje vrednosti) - Priznavanje obezvređenja finansijskih sredstava koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti ili fer vrednosti kroz ukupni ostali rezultat (FVOCI) vrši se na osnovu obezvređenja po očekivanom kreditnom gubitku (Expected Credit Loss).

Društvo primenjuje model tri nivoa za određivanje obezvređenja finansijskih sredstava, koji se baziraju na tome da li je došlo do značajnog pogoršanja kreditnog rizika sredstva. Od nivoa u kome je sredstvo zavisice iznos obezvređenja koji je potrebno da se prizna kao i iznos prihoda po osnovu kamate:

Nivo 1: Kreditni rizik se nije značajno povećao od dana inicijalnog priznavanja - Priznaje se 12-tomesečni očekivani kreditni gubitak;

Nivo 2: Kreditni rizik se značajno povećao od dana inicijalnog priznavanja - Priznaje se očekivani kreditni gubitak za celo trajanje finansijskog sredstva. Prihodi od kamate se priznaju na bruto principu;

Nivo 3: Finansijska imovina već obezvređena - priznaje se očekivani kreditni gubitak za celo trajanje finansijske imovine. Prihodi od kamate se priznaju na neto osnovi.

Očekivani kreditni gubitak za 12 meseci se računa tako što se verovatnoća nastanka neispunjenja po sredstvu (default) u narednih 12 meseci, množi sa ukupnim očekivanim kreditnim gubitkom (tokom celog trajanja sredstva)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

koji bi nastao kao rezultat neispunjenja, bez obzira kada će se gubici desiti. Dakle, 12-mesečni očekivani kreditni gubici predstavljaju očekivane kreditne gubitke za celo trajanje sredstva koji su očekivani da će se desiti kao posledica mogućih neispunjenja u narednih 12 meseci od pribavljanja ili datuma izveštavanja.

Očekivani kreditni gubitak za celo trajanje finansijskog sredstva predstavlja sadašnju vrednost očekivanih kreditnih gubitaka koji će se desiti ako dođe do neispunjenja od strane dužnika u bilo kom momentu tokom važenja ugovorenih obaveza.

U slučaju značajnog povećanja kreditnog rizika, umesto 12-mesečnog očekivanog gubitka priznaje očekivani kreditni gubitak za celo trajanje sredstva. Posmatra se na promenama u riziku neispunjenja, a ne na promenama u iznosu očekivanog kreditnog gubitka. Značajno povećanje kreditnog rizika (tj. prelazak sa Nivo 1 na Nivo 2) može da uključi sledeće:

- promene u opštim ekonomskim ili tržišnim uslovima,
- značajne promene u operativnom rezultatu ili finansijskoj poziciji dužnika,
- promene u iznosima finansijske podrške koja je dostupna Društvu,
- očekivano ili potencijalno kršenje kovenanata (posebnih odredaba u ugovoru),
- očekivano kašnjenje u plaćanju, itd.

Društvo računa očekivani kreditni gubitak na sledeći način:

- ✓ Identifikuju se moguća scenarija (ishodi) koja mogu da se dese u praksi u vezi sa neispunjenjem obaveza (defaults);
- ✓ Procenjuje se novčani gubitak u svakom od datih scenarija (ishoda);
- ✓ Taj novčani gubitak se množi sa verovatnoćama dešavanja tih scenarija (ishoda) i
- ✓ Na kraju se tako ponderisani iznosi svih scenarija (ishoda) sabiraju i dobija se očekivani kreditni gubitak.

Društvo ne identifikuju svaki mogući ishod, već razmatra najmanje dva ishoda I to:

- verovatnoća da će se desiti kreditni gubitak i
- verovatnoća da se kreditni gubitak neće desiti.

Za potrebe procene očekivanih kreditnih gubitaka Društvo koristi matrice ispravke vrednosti formirane na bazi istorijskog kretanja naplativosti potraživanja, kao i informacije orijentisane ka budućnosti, ukoliko su dostupne bez nepotrebnih troškova ili napora. Za utvrđivanje očekivanog kreditnog gubitka Berza je koristila istorijske podatke o naplati potraživanja za prethodnu poslovnu godinu. Sva nenaplaćena potraživanja kod kojih je od dana dospeća proteklo više od 365 dana obezvređena su u potpunosti.

6.12 Lizing

Lizing se klasifikuje kao finansijski lizing ukoliko se njim suštinski prenose svi rizici i koristi povezani sa vlasništvom. Lizing se klasifikuje kao poslovni lizing, ako se njim ne prenose suštinski svi rizici i koristi povezani sa vlasništvom. Da li je lizing finansijski ili poslovni, zavisi od suštine transakcije, a ne od forme ugovora. Primeri situacija koje pojedinačno ili zajedno, upućuju na klasifikovanje lizinga kao finansijskog su:

- ✓ lizingom se prenosi vlasništvo nad sredstvom na korisnika lizinga do kraja trajanja lizinga;
- ✓ korisnik lizinga ima opciju da kupi sredstvo po ceni za koju se očekuje da će biti znatno niža od fer vrednosti na datum kada se opcija može iskoristiti i kada je na početku lizinga razumno očekivati da će se opcija iskoristiti;
- ✓ trajanje lizinga se odnosi na veći deo ekonomskog veka sredstva, čak iako se vlasništvo ne prenosi;
- ✓ na početku lizinga sadašnja vrednost minimalnih plaćanja za lizing veća je ili jednaka ukupnoj fer vrednosti sredstva koje je predmet lizinga; i
- ✓ sredstva koja su predmet lizinga su specifične prirode, tako da ih bez značajnih modifikacija može koristiti samo korisnik lizinga.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

U momentu zaključivanja ugovora o lizingu i datuma obavezivanja strana da će se pridržavati glavnih odredbi ugovora o lizingu, na taj dan se lizing klasifikuje bilo kao operativni, bilo kao finansijski lizing.

Kada je Društvo zakupac, priznaje finansijski lizing kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosu koji je na početku trajanja lizinga jednak fer vrednosti zakupljenih sredstava ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja lizinga, ako je ona niža.

Da bi se ugovor smatrao zakupom:

- ✓ mora da postoji identifikovano sredstvo koje je predmet zakupa,
- ✓ zakupac ima pravo da stekne gotovo sve ekonomske koristi od upotrebe i
- ✓ zakupac ima pravo da usmerava korišćenje identifikovanog sredstva.

Od prvog dana trajanja zakupa, Društvo priznaje imovinu sa pravom korišćenja i obavezu po osnovu zakupa za čitav (ugovoreni, odnosno procenjeni) period trajanja zakupa.

Društvo usklađivanje početnog stanja po osnovu ugovora o zakupu izvršilo je na dan 01.01.2021.godine primenom modifikovanog retrospektivnog pristupa, bez prepravljavanja uporednih podataka. Na datum prve primene priznaje se imovina sa pravom korišćenja u iznosu jednakom obavezi po osnovu zakupa (usklađenoj sa iznosima eventualnih unapred izvršenih plaćanja koja se odnose na taj zakup, priznatih u Bilansu stanja pre datuma prve primene MSFI16).

Društvo evidentira na računima glavne knjige komponente ugovora o zakupu koje nisu zakup, ali su u vezi sa zakupom (dobra i usluge koji se ugovorima o zakupu prenose Društvu kao zakupcu kao što su: struja, gas, telefon, komunalne usluge, usluge održavanja, obezbeđenja-sporadni troškovi zakupa).

Imovina čija je fer vrednost manja od EUR 5.000 , kao i imovina čije pravo zakupa traje do 12 meseci zajedno sa eventualnom opcijom produženja, a koji nemaju opciju otkupa priznaju se kao trošak zakupa pravolinijski do kraja zakupa.

Društvo odmerava, na datum početka zakupa, imovinu sa pravom korišćenja (zakupljeno sredstvo), primenom metoda troška, kao zbir:

- ✓ sadašnje vrednosti obaveza po osnovu zakupa koje još nisu plaćene,
- ✓ neto plaćanja zakupa pre početka perioda zakupa (avansne uplate),
- ✓ početnih direktnih troškova i
- ✓ troškova vraćanja zakupljenog sredstva u prvobitno stanje.

Sadašnja vrednost obaveza po zakupu koja još nisu plaćena vrednuju se diskontovanjem predviđenih apsolutnih iznosa za plaćanja. Za diskontovanje se koristi kamatna stopa koja proizilazi iz zakupa. Ako je tu stopu nemoguće utvrditi koristi se granična kamatna stopa na zaduživanje Društva (tzv. inkrementalna kamatna stopa zaduženja), odnosno kamatna stopa koju bi konkretni zakupac, u sličnom roku, u sličnom privrednom okruženju, i na osnovu sličnog jemstva, morao platiti za pozajmljivanje sredstava neophodnih za sticanje imovine čija je vrednost slična vrednosti predmetne imovine).

Društvo naknadno odmerava, nakon prvog dana trajanja zakupa, imovinu sa pravom korišćenja (zakupljeno sredstvo) primenom metoda troška, što znači da se, kao i svako drugo sredstvo, vrednost snižava za amortizaciju.

Nakon inicijalnoga priznavanja, odnosno nakon prvog dana trajanja zakupa, knjigovodstvena vrednost obaveze po osnovu zakupa se:

- ✓ povećava, kako bi se uzela u obzir kamata na obavezu po osnovu zakupa;
- ✓ umanjuje za izvršena plaćanja tokom perioda trajanja zakupa; i
- ✓ ponovo meri/vrednuje, kako bi se uzele u obzir sve eventualne ponovne procene i nove okolnosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Društvo ponovo meri obavezu po osnovu zakupa diskontovanjem revidiranih iznosa plaćanja za zakup i to po revidiranoj diskontnoj stopi u slučaju:

- ✓ promene trajanja zakupa, u kom slučaju Društvo revidirana plaćanja za zakup utvrđuje na osnovu revidirane dužine trajanja zakupa;
- ✓ promene u proceni otkupa predmeta zakupa, u kom slučaju Društvo treba da utvrdi revidirana plaćanja po osnovu zakupa kako bi se odrazile nastale promene iznosa koje je potrebno platiti u okviru korišćenja opcije otkupa.

Kod finansijskog lizinga pravna forma ugovora o lizingu određuje da zakupac ne može da stekne pravo svojine nad zakupljenim sredstvima, već stiče ekonomske koristi od korišćenja zakupljenog sredstva. Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Otplata finansijskog lizinga deli se na kamatu i vraćanje glavnice prema izračunatim anuitetima. Troškovi kamate terete rashod perioda, odnosno knjiže se u Bilansu uspeha. Za iznos otplaćenih rata umanjuje se glavnica.

Iznos amortizacije sredstva koje je uzeto u lizing, sistematski se dodeljuje svakom obračunskom periodu tokom očekivanog vremena korišćenja, u skladu sa politikom amortizacije koja je usvojena za ista sredstva koja podležu amortizaciji, a koja su u vlasništvu Društva. Ukoliko nije sasvim izvesno da će Društvo kao korisnik lizinga steći pravo vlasništva nad sredstvom koje je predmet lizinga do kraja trajanja lizinga, to sredstvo se u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga ili korisnog veka.

Zakup sredstava kod kojih su sve koristi i rizici u vezi sa vlasništvom zadržani kod zakupodavca, odnosno nisu preneti na zakupca, evidentira se kao poslovni lizing.

Plaćanje poslovnog lizinga priznaje se kao rashod perioda u Bilansu uspeha u momentu nastanka, tokom trajanja zakupa. Svi drugi troškovi (osiguranje, održavanje itd) u vezi sa poslovnim lizingom priznaju se kao rashod perioda u Bilansu uspeha.

6.13 Zakonske obaveze

Društvo vrši obračun i plaćanje poreza, doprinosa, taksi, naknada i dr. na način i pod uslovima koji su propisani.

MRS 12 - Porez na dobit definiše način računovodstvenog evidentiranja i obelodanjivanja poreza na dobit kao zbir tekućeg i odloženog poreza.

Tekući porez

Porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije. Porez na dobit u visini od 15% se plaća na poresku osnovicu utvrđenu poreskim bilansom. Poreska osnovica prikazana u poreskom bilansu uključuje dobitak prikazan u zvaničnom bilansu uspeha i korekcije definisane poreskim propisima Republike Srbije. Poreski propisi Republike Srbije ne predviđaju mogućnost da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se preneti na račun dobitaka iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike;
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Odbitne privremene razlike su privremene razlike koje će za rezultat imati iznose koji se mogu odbiti pri određivanju oporezivog dobitka (poreskog gubitka) budućih perioda kada se knjigovodstvena vrednost sredstva ili obaveze nadoknadi ili izmiri.

Odbitna privremena razlika je karakteristična za situacije:

- kada je knjigovodstvena vrednost sredstva manja od poreske vrednosti (osnovice) sredstva i
- kada je knjigovodstvena vrednost obaveze veća od poreske vrednosti (osnovice) obaveze.

Poreska vrednost (osnovica) sredstva je iznos koji će moći da se odbije za poreske svrhe od bilo kakvih oporezivih ekonomskih koristi koje će se uliti u entitet kada se vrši povraćaj knjigovodstvene vrednosti tog sredstva.

Poreska vrednost (osnovica) obaveze je njena knjigovodstvena vrednost, umanjena za bilo koji iznos koji će moći da se odbije za poreske svrhe u pogledu te obaveze u budućim periodima.

Odbitne privremene razlike nastaju u slučajevima kada je u bilansima Društva, po određenim osnovama, već prikazan rashod, koji će se sa poreskog aspekta priznati u narednim periodima. Tipični slučajevi kada nastaju odbitne privremene razlike su sledeći:

- poreska vrednost sredstava koja podležu amortizaciji je veća od knjigovodstvene vrednosti sredstava,
- sa poreskog aspekta nisu priznata pojedina rezervisanja, koja se priznaju u momentu iskorišćenja (na primer, pojedina rezervisanja po IAS 19),
- sa poreskog aspekta nije priznato obezvređenje imovine, koje se priznaje pri otuđenju imovine (roba, materijal, investicione nekretnine i sl.), sa poreskog aspekta nisu priznati rashodi, koji se priznaju u periodu kada su plaćeni i dr.

Odbitna privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja, nakon obračuna računovodstvene i poreske amortizacije za poslovnu godinu za koju se sastavljaju finansijski izveštaji.

Odloženo poresko sredstvo se ne priznaje ako je posledica početnog priznavanja sredstva ili obaveze u transakciji koja nije poslovna kombinacija i, u vreme transakcije, ne utiče ni na računovodstveni dobitak ni na oporezivi dobitak (poreski gubitak). Otuda, odloženo poresko sredstvo se ne priznaje za permanentne, stalne razlike, utvrđene pri početnom priznavanju. Iznos odloženog poreskog sredstva utvrđuje se primenom propisane stope poreza na dobit Društva (ili od strane nadležnih organa, saopštene poreske stope za naredni period, očekivana stopa poreza na dobit za period kada se namirenje očekuje, odnosno za period kada bi odložena poreska sredstva mogla da se iskoriste za umanjenje tekućeg poreza) na iznos odbitne privremene razlike. Ako je na kraju prethodne godine privremena razlika bila odbitna, po kom osnovu su priznata odložena poreska sredstva, a na kraju tekuće godine, po osnovu istih sredstava, privremena razlika bude oporeziva, vrši se ukidanje prethodno formiranih odloženih poreskih sredstava u celini, uz istovremeno priznavanje odloženih poreskih obaveza u iznosu koji je utvrđen na datum bilansa stanja. Odloženo poresko sredstvo po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka se utvrđuje primenom propisane (ili očekivane) stope poreza na dobit Društva na iznos poreskog gubitka. Odložena poreska sredstva po osnovu neiskorišćenog poreskog kredita priznaju se u visini neiskorišćenog poreskog kredita, bez primene propisane (ili očekivane) stope poreza na dobit Društva na taj iznos. Društvo priznaje odložena poreska sredstva, po svim navedenim osnovama (odbitne privremene razlike, neiskorišćeni poreski gubici i neiskorišćeni poreski kredit), samo kada je verovatno, i u meri u kojoj se očekuje, da će u budućem periodu biti raspoloživih oporezivih dobitaka za koje će se ova sredstva moći iskoristiti. Na kraju poslovne godine, Društvo ponovo procenjuje nepriznata odložena

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

poreska sredstva. Društvo priznaje prethodno nepriznato odloženo poresko sredstvo u meri u kojoj je postalo verovatno da će budući oporezivi dobitak omogućiti povraćaj odloženog poreskog sredstva. Analogno iznetom, Društvo smanjuje knjigovodstvenu vrednost odloženog poreskog sredstva u meri u kojoj nije više verovatno da će postojati dovoljan oporezivi dobitak koji će omogućiti korišćenje koristi od celog ili dela tog odloženog poreskog sredstva.

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike. Oporezive privremene razlike su privremene razlike koje će za rezultat imati oporezive iznose prilikom određivanja oporezivog dobitka (poreskog gubitka) budućih perioda, kada se knjigovodstvena vrednost datog sredstva ili obaveze nadoknadi ili izmiri. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je određeni rashod, priznat sa poreskog aspekta, dok će sa knjigovodstvenog aspekta biti priznat u poslovnim knjigama Društva tek u narednim periodima. Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja, nakon obračuna računovodstvene i poreske amortizacije za poslovnu godinu za koju se sastavljaju finansijski izveštaji. Iznos odložene poreske obaveze utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Na svaki datum bilansa stanja se odložene poreske obaveze svode na iznos utvrđen na osnovu privremene razlike na taj dan. Ako je na kraju prethodne godine privremena razlika bila oporeziva, po kom osnovu su priznate odložene poreske obaveze, a na kraju tekuće godine, po osnovu istih sredstava, privremena razlika bude odbitna, vrši se ukidanje prethodno formiranih odloženih poreskih obaveza u celini, uz istovremeno priznavanje odloženih poreskih sredstava Društva u iznosu utvrđenom na datum bilansa stanja.

Odložene poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike, osim:

- ako nisu posledica početnog priznavanja gubitka ili
- ako ne nastaju iz početnog priznavanja sredstava ili obaveze u transakciji koja nije poslovna kombinacija i, u vreme transakcije, ne utiče ni na računovodstveni dobitak ni na oporezivi dobitak (poreski gubtak).

Odmeravanje odloženih poreskih sredstava i odloženih poreskih obaveza proizilazi iz načina na koji Društvo očekuje, na kraju svakog izveštajnog perioda, da u budućnosti povrati ili izmiri knjigovodstvenu vrednost svojih sredstava i obaveza. Suštinski, postoje dva osnovna načina za namirenje knjigovodstvene vrednosti sredstava i obaveza, i to:

- prodaja i
- korišćenje.

Odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze se priznaju na identičan način kako su priznati u finansijskim izveštajima Društva, odnosno:

- ako su transakcije i drugi događaji priznati u bilansu uspeha (dobit ili gubitak), svi povezani poreski efekti se priznaju u bilansu uspeha;
- a ako su priznati u ukupnom ostalom rezultatu, ili direktno na kapitalu, identično je mesto priznavanja poreskih efekata.

Pored utvrđivanja neto stanja odloženih poreza (sredstva ili obaveze), utvrđuju se i razlike u odnosu na bilans stanja prethodne godine. Uz uvažavanje korekcija za odložene poreze koji se direktno knjiže na kapitalu (revalorizacione rezerve i neraspoređeni dobitak), odloženi porezi se ispoljavaju u vidu:

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

- odloženih poreskih rashoda perioda i
- odloženih poreskih prihoda perioda.

Odloženi poreski rashodi perioda nastaju kada se u bilansu stanja tekuće, u odnosu na bilans stanja prethodne godine, povećavaju odložene poreske obaveze ili smanjuju odložena poreska sredstva.

Odloženi poreski prihodi perioda nastaju kada se u bilansu stanja tekuće, u odnosu na bilans stanja prethodne godine, smanjuju odložene poreske obaveze ili povećavaju odložena poreska sredstva.

Prilikom izračunavanja odloženih poreza, apstrahuje se koncept vremenske vrednosti novca, što ima za posledicu da se odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju.

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata uključuju porez na imovinu, kao i druge poreze i doprinose u skladu sa republičkim i opštinskim propisima.

6.14 Prihodi i rashodi

Prihodi obuhvataju prihode od redovnih aktivnosti Društva i dobitke. U prihode spadaju prihodi po osnovu obavljanja deletnosti, prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl., finansijski prihodi i ostali prihodi.

Prihod obuhvata fer vrednost za prodaju usluga, bez obračunatog poreza, rabata i popusta. Priznavanje prihoda se vrši na sledeći način:

- **Prihod u slučaju pružanja usluga** se priznaje u računovodstvenom periodu u kom su usluge pružene srazmerno stepenu izvršenja usluge na dan Bilansa stanja.
- **Prihod od kamata** se priznaje na vremenski proporcionalnoj osnovi primenom metode efektivne kamatne stope. Prihodi po osnovu kamate uključuju i prihode od zatezних kamata na zakasnela plaćanja obračunatih primenom propisane stope zakonske zatezne kamate.

Dobici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju prihoda i mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici predstavljaju povećanja ekonomskih koristi i kao takvi po prirodi nisu različiti od drugih prihoda.

Društvo vrši priznavanje prihoda u skladu sa MSFI 15 kroz model od pet koraka:

- (1) **Korak 1 - Identifikacija ugovora sa kupcima** - ugovorne strane su odobrile ugovor (pismeno, usmeno ili u skladu sa drugim uobičajenim poslovnim praksama) i obavezale su se da ispune svoje obaveze; Ugovor je sporazum dveju strana koji kreira obavezujuća prava i obaveze za svaku stranu. MSFI 15 se primenjuje na sve ugovore koji imaju sve od sledećih odlika:
  1. strane su odobrile ugovor i obavezale se na izvršenje ugovornih obaveza;
  2. prava i obaveze strana u ugovoru se mogu identifikovati;
  3. uslovi plaćanja se takođe mogu identifikovati;
  4. ugovor je komercijalnog karaktera;
  5. verovatno je da će se naknada iz ugovora naplatiti.

Ako svaka strana u ugovoru ima jednostrano pravo raskida ugovora koji je u celini neizvršen bez obaveze naknade drugoj strani onda u smislu primene MSFI 15 ugovor ne postoji. Neizvršenje postoji ako kupcu nije isporučena roba odnosno pružene usluge i ako nije primljena, odnosno ne postoji pravo da se primi naknada u zamenu za robu i usluge.

U slučajevima kada imamo da su dva ili više ugovora zaključena u isto ili približno isto vreme sa istim kupcem onda se ti ugovori mogu kombinovati i za potrebe MSFI 15 tretirati kao jedan ugovor. Neophodno je da se o ugovorima

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

pregovaralo u paketu sa istim komercijalnim ciljem, da iznos naknade koji se plaća u okviru jednog ugovora zavisi od cene ili uslova iz drugog ugovora i da su roba ili usluge koji su obećani u okviru oba ugovora jedinstvena obaveza.

Promena u obavezujućim pravima i obavezama (npr. obim ugovora ili cena) tretira se kao modifikacija ugovora ako je odobrena i dovodi do stvaranja novih ili promene postojećih obavezujućih prava i obaveza. Modifikacije ugovora se tretiraju kao poseban ugovor samo ako se obim ugovora menja zbog novih odvojivih roba i usluga i ako promena u ugovorenoj ceni odražava pojedinačnu prodajnu cenu odvojive robe ili usluge.

(2) **Korak 2 - Identifikacija ugovorne obaveze** (obaveze činjenja) tj. da li je to isporuka dobra ili usluge -društvo može da identifikuje prava svih strana u vezi sa dobrima ili uslugama koje se prenose;

Ugovorna obaveza (obaveza činjenja - eng: performance obligation) je definisana ugovorom kao obaveza da se izvrši prenos kupcu odvojive robe ili usluge, pojedinačno ili zajedno ili u serijama tokom vremena. Aktivnosti koje ne rezultiraju u prenosu robe ili usluga kupcu nisu ugovorne obaveze iz ugovora sa kupcima i neće dovesti do priznavanja prihoda.

Potrebno je da sledeća dva kriterijuma budu ispunjena da bi se neka roba ili usluga smatrali odvojivom:

- Kupac može da ima koristi od pojedinačnog dobra ili usluge;
- Obećanje da se prenese roba ili usluga je odvojivo od ostalih obećanja iz ugovora.

(3) **Korak 3 - Utvrđivanje cene transakcije** - društvo može da identifikuje uslove plaćanja za dobra ili usluge koje se prenose;

Cena transakcije predstavlja iznos naknade na koju Društvo očekuje da ima pravo u zamenu za prenos obećanih roba ili usluga i isključuje iznose naplaćane u ime trećih strana (npr. PDV). Prilikom određivanja transakcione cene u obzir se uzima i sledeće: da li postoje značajne komponente finansiranja, varijabilne komponente, iznosi koji se isplaćuju kupcu (npr. refundacije ili rabati) i nenovčane naknade. Varijabilne komponente mogu da uključuju popuste, pravo povrata, razne podsticaje, bonuse, kazne i slično.

Varijabilne komponente naknade se odmeravaju upotrebom dve metode:

- metoda očekivane vrednosti (bazira se na ponderisanim očekivanim vrednostima u odnosu recimo na slične ugovore) i
- metod jednog najverovatnijeg iznosa (iznos koji je najverovatniji da se desi u slučajevima npr. kada postoji malo iznosa za razmatranje).

U slučajevima kada postoji komponenta finansiranja, prihod od prodaje se priznaje u iznosu koji predstavlja cenu koju bi kupac platio da je plaćanje izvršeno odmah u momentu isporuke robe ili usluga.

Društvo nije u obavezi da prilagođava iznos naknade po osnovu komponenti finansiranja ukoliko očekuje da će od prodaje do naplate proći manje od godinu dana.

Nenovčane naknade primljene od kupca se vrednuju po fer vrednosti.

Iznosi koji se isplaćuju kupcu uključuju iznose koje Društvo plaća ili očekuje da će ih platiti kupcu kao i kredite i slične stvari poput kupona ili vaučera. Računovodstveno se ovi iznosi obuhvataju tako što se za iznos naknade uamnuje cena transakcije (prihod ses tornira), osim ako se plaćanje kupcu vrši kao zamena za drugu robu ili usluge primljene od kupca.

(4) **Korak 4 - Alokacija cene transakcije na ugovorne obaveze** - sadržina ugovora je komercijalna (to jest, očekuje se da će rizik, vreme ili iznos budućih tokova gotovine Društva da se promene kao rezultat ugovora):

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Cena transakcije iz 3. Korakaka se alocira na svaku ugovornu obavezu na bazi pojedinačnih (samostalnih) prodajnih cena svake ugovorne obaveze.

Samostalna prodajna cena je ona cena po kojoj bi se roba ili usluge zasebno prodavale. U slučajevima kada samostalne prodajne cene nisu lako uočljive, one se procenjuju i to korišćenjem jednog od sledećih pristupa:

- usklađena tržišna procena,
- očekivani troškovi plus marža, i
- rezidualni pristup (ono što ostane nakon što se oduzmu uočljive pojedinačne prodajne cene ostalih ugovornih obaveza).

(5) **Korak 5 - Priznavanje prihoda kada se ispune ugovorne obaveze** - postoji značajna verovatnoća da će Društvo dobiti naknadu na koju će imati pravo u zamenu za dobra ili usluge koji će biti isporučeni kupcu.

Prilikom vršenja procene da li je verovatno da će naplata nekog iznosa naknade biti izvršena, Društvo razmatra samo sposobnost i nameru kupca da plati taj iznos naknade do isteka roka dospeća. Iznos naknade na koji će Društvo imati pravo može biti manji od cene navedene u ugovoru ako je naknada promenljiva zato što Društvo može da ponudi kupcu popust na cenu.

Cena transakcije alocirana na svaku od ugovornih obaveza (korak 4) priznaje se kao prihod kada je ispunjenje obaveze nastalo i to tokom vremena ili u određenom trenutku u vremenu.

Ispunjenje nastaje kada je kontrola nad obećanim dobrima ili uslugama prenešena na kupca, tj. kada on ima mogućnost da upravlja korišćenjem te imovine i mogućnost da značajno stiče sve preostale koristi od te imovine.

Sledeći faktori se mogu koristiti za razmatranje da li je došlo do prenosa kontrole:

- Društvo je fizički preneo imovinu na kupca,
- ko ima zakonsko pravo nad imovinom,
- rizici i naknade u vezi sa vlasništvom,
- prihvatanje imovine od strane kupca,
- Društvo ima sadašnje pravo na naplatu po osnovu imovine.

Prihod se priznaje tokom vremena ako je ispunjen jedan od sledećih uslova:

- Kupac istovremeno prima i upotrebljava sve koristi koje Društvo pruža tokom izvršenja posla;
- U okviru izvršenja posla stvara se ili poboljšava imovina koja je pod kontrolom kupca;
- U okviru izvršenja posla ne stvara se imovina koju subjekt može upotrebiti na drugačiji način i subjekt ima ostvarivo pravo na plaćanje za ono što je uradio do određenog trenutka.

Prihod se priznaje tokom vremena na način koji najbolje predstavlja napredak u prenosu kontrole nad robom ili uslugama kupcu. Društvo primenjuje jenu od dve metode za merenje tog napretka:

- metod autputa (npr. procene ostvarenih rezultata, postignute kritične tačke iz projekta, jedinice proizvedene/isporučene i slično) i
- metod inputa (npr. utrošeni resursi, časovi rada, nastali troškovi, utrošeno vreme, radni sati mašina, itd.).

Ako uslovi za priznavanje prihoda tokom vremena nisu ispunjeni, onda se prihod priznaje u određenom trenutku. Prihod se priznaje u momentu u kome Društvo prenosi kontrolu nad određenom robom ili uslugama na kupca.

Promenljivost koja se odnosi na naknade obećane od strane kupca može biti eksplicitno navedena u ugovoru. Pored uslova ugovora, postojanje sledećih okolnosti ukazuje na to da je obećana naknada promenljiva:

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

- ✓ kupac ima opravdano očekivanje koje proizilazi iz uobičajenih poslovnih praksi Društva, objavljenih politika ili konkretnih saopštenja da će Društvo prihvatiti manji iznos naknade od cene navedene u ugovoru. To jest, očekuje se da će Društvo ponuditi umanjene cene (napr. popust, rabat, povraćaj novca ili kredit);
- ✓ druge činjenice i okolnosti ukazuju na nameru Društva da, prilikom zaključivanja ugovora sa kupcem, ponudi umanjene cene kupcu.

Troškovi ugovora - Društvo priznaje dodatne troškove sticanja ugovora s kupcem kao imovinu ako se očekuje povrat tih troškova. Dodatni troškovi sticanja ugovora su oni troškovi koje snosi Društvo prilikom sticanja ugovora sa kupcem, a koje ne bi snosio da nije bilo sticanja ugovora.

Troškovi ispunjenja ugovora se kapitališu ako ti troškovi nisu u delokrugu nekog drugog standarda, ako se odnose direktno na ugovor, zbog tih troškova se stvaraju ili povećavaju resursi i ako se očekuje povrat tih troškova.

Garancije - Ako kupac ima mogućnost odvojene kupovine garancije, garancija se smatra odvojom uslugom i Društvo je dužan da tu garanciju tretira kao ugovornu obavezu i da na nju primenjuje sve ono što je prethodno opisano. Pri proceni da li se garancijom pruža usluga kupcu, treba da se razmotre i zakonski zahtevi u pogledu garancija kao i period koji pokriva garancija (što je duži period, veća je verovatnoća da se pruža usluga).

Rashodi obuhvataju troškove koji proističu iz redovnih aktivnosti Društva i gubitke. U rashode spadaju rashodi po osnovu obavljanja delatnosti, ostali poslovni rashodi, troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi, nematerijalni troškovi, finansijski rashodi, ostali rashodi i rashodi od usklađivanja vrednosti imovine.

Gubici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju rashoda i mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici predstavljaju smanjenja ekonomskih koristi i kao takvi nisu po svojoj prirodi različiti od drugih rashoda.

Rashodi terete troškove u tačno naznačenom iznosu u periodu na koji se odnose finansijski izveštaji i obračunavaju se po načelu uzročnosti. Rashodi se priznaju u periodu u kome su nastali i direktno se povezuju sa nastalim prihodima.

6.15 Materijalno značajna greška

Ispravljanje materijalno značajne greške vrši se preko računa neraspoređene dobiti ili gubitka ranijih godina u skladu sa MRS 8 Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške.

Materijalno značajna greška je ona koja pojedinačno ili kumulativno sa ostalim greškama predstavlja više od 2% poslovnih prihoda iskazanih u bilansu uspeha za godinu kada je nastala greška.

Ispravljanje naknadno ustanovljenih grešaka koje nisu materijalno značajne vrši se na teret rashoda ili prihoda perioda u kome su identifikovane.

6.16 Iskazi u devizama

Transakcije obavljene u stranoj valuti preračunavaju se na dan poslovne promene u RSD po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom deviznom tržištu. Sredstva i obaveze iskazani u devizama na dan Bilansa stanja preračunavaju se i iskazuju u RSD po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom deviznom tržištu, a koji važi na dan sačinjavanja finansijskih izveštaja.

Realizovane pozitivne ili negativne kursne razlike koje su rezultat preračunavanja poslovnih transakcija u stranoj valuti bilansirane su u korist ili na teret Bilansa uspeha kao prihodi i rashodi po osnovu kursnih razlika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Zvanični kursevi za najučestalije strane valute u primeni na dan sačinjavanja finansijskih izveštaja su sledeći:

Oznaka valute	Važi za	Srednji kurs:	31.12.2023.	31.12.2022.
EUR	1		117,1737	117,3224
USD	1		105,8671	110,1515
CHF	1		125,5343	119,2543
GBP	1		135,0550	132,7026
RUB	1		1,1764	1,5292

6.17 Primanja zaposlenih*Porezi i doprinosi fondovima za socijalnu sigurnost zaposlenih*

U skladu sa propisima Republike Srbije, Društvo je u obavezi da obračuna i plati poreze i doprinose poreskim organima i državnim fondovima kojima se obezbeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju porez na zarade i doprinose za zaposlene na teret poslodavca i na teret zaposlenih u obračunatim iznosima po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Ovi porezi i doprinosi čine rashod perioda na koji se odnose.

Društvo ne poseduje sopstvene penzione fondove kao ni opcije u cilju isplate zaposlenim po mogućim osnovama i po tom osnovu nema identifikovane obaveze na dan 31. decembra 2023. godine.

6.18 Rezultat

Društvo iskazuje neto rezultat poslovanja kao zbir rezultata iz redovnog poslovanja umanjen za porez na dobitak Društva.

7. Ključne računovodstvene procene

Prezentacija finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrednosti sredstava i obaveza, obelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda. Ove procene i pretpostavke su zasnovane na istorijskim i ostalim informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja. Društvo pravi procene i pretpostavke koje se odnose na budućnost. Rezultirajuće računovodstvene procene će, po definiciji, retko biti jednake ostvarenim rezultatima. Rukovodstvo koristi sledeće procene prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja.

Obezvredenje nefinansijske imovine

Na dan izveštavanja, rukovodstvo Društva analizira vrednosti po kojima su prikazane nematerijalna imovina i nekretnine, postrojenja i oprema Društva. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvredeno, nadoknativ iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvredjenja. Ukoliko je nadoknativ iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrednosti. Razmatranje obezvredjenja zahteva od rukovodstva subjektivno prosuđivanje u pogledu tokova gotovine, stopa rasta i diskontnih stopa za jedinice koje generišu tokove gotovine, a koje su predmet razmatranja. Rukovodstvo veruje da nije potrebno dodatno obezvredjenje nematerijalne imovine i nekretnina, postrojenja i opreme.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Ispravka vrednosti potraživanja

Ispravka vrednosti za procenu očekivanih kreditnih gubitaka zahteva određen stepen procene i prosuđivanja. Zasnovan je na očekivanom kreditnom gubitku grupisanom na osnovu dana kašnjenja i daje pretpostavke za alociranje ukupne očekivane stope kreditnog gubitka za svaku grupu. Ove pretpostavke uključuju nedavno prodajno iskustvo, istorijske stope naplate, aktuelna geopolitička dešavanja, inflacije i dostupne informacije o budućnosti. Ispravka vrednosti za očekivane kreditne gubitke, izračunava se na osnovu informacija dostupnih u vreme pripreme. Stvarni kreditni gubici u narednim godinama mogu biti veći ili manji.

Fer vrednost

Fer vrednost finansijskih instrumenata za koje ne postoji aktivno tržište je određena primenom odgovarajućih metoda procene. Društvo primenjuje profesionalni sud prilikom izbora odgovarajućih metoda i pretpostavki.

Poslovna politika Društva je da obelodani informacije o pravičnoj vrednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrednosti. U Republici Srbiji ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta. Uprava Društva vrši procenu rizika i, u slučajevima kada se oceni da vrednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrednosti.

Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u ovim finansijskim izveštajima odražavaju vrednost koja je, u datim okolnostima, najverodostojnija i najkorisnija za potrebe izveštavanja.

Rezervisanja po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada

Prema mišljenju rukovodstva Društva, verovatnoća odliva sredstava po ovom osnovu nije materijalno značajna pa iz tog razloga u prikazanim finansijskim izveštajima nisu izvršena rezervisanja po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada.

Rezervisanje po osnovu sudskih sporova

Društvo je uključeno u svega dva sudska spora, za koje pravni zastupnici Društva procenjuju verovatnoću negativnih ishoda ovih pitanja, kao i iznose verovatnih ili razumnih procena gubitaka. Prema izveštaju pravnog zastupnika Berze, ne mogu se očekivati nikakvi gubici, odnosno procenjuju da je verovatnoća odliva sredstava po ovom osnovu minimalna, te iz tog razloga u prikazanim finansijskim izveštajima nisu izvršena rezervisanja po osnovu sudskih sporova.

Odložena poreska sredstva

Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i neiskorišćene poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan kako bi se odložena poreska sredstva mogla iskoristiti. Značajna procena od strane rukovodstva Društva je neophodna da bi se utvrdio iznos odloženih poreskih sredstava koja se mogu priznati, na osnovu perioda nastanka i visine budućih oporezivih dobitaka i strategije planiranja poreske politike.

Korisni vek upotrebe nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Nematerijalna imovina i nekretnine, postrojenja i oprema se amortizuju tokom njihovog korisnog veka upotrebe. Korisni vek upotrebe se zasniva na proceni dužine perioda u kome će sredstvo generisati prihode. Procenu amortizacionog perioda i metoda amortizacije, najmanje na kraju svake finansijske godine, vrši rukovodstvo Društva, kao i odgovarajuće izmene, ukoliko se za tim javi potreba. Po mišljenju rukovodstva Društva, opredeljeni korisni vek upotrebe sredstava je realno utvrđen i prilagođen fizičkom i ekonomskom trošenju sredstava.

Termin zakupa

Period zakupa je značajna komponenta u merenju imovine i obaveza iz prava korišćenja. Procena se primenjuje prilikom određivanja da li postoji razumna izvesnost da će biti iskorišćena opcija za produženje zakupa ili kupovinu osnovnog sredstva, ili se neće iskoristiti opcija za raskid ugovora kad se utvrđuje period koji će biti uključen u period zakupa. Prilikom određivanja roka zakupa sve činjenice i okolnosti koje stvaraju ekonomski podsticaj za korišćenje opcije produženja ili neiskorišćenja opcije za raskid ugovora, uzimaju se u obzir na datum početka zakupa. Faktori koji se razmatraju mogu uključivati: važnost imovine za poslovanje kompanije; poređenje rokova i uslova sa preovlađujućim tržišnim stopama; izricanje značajnih kazni; postojanje značajnih poboljšanja zakupa; troškovi i poremećaji u zameni sredstava. Društvo ponovo procenjuje da li je razumno i izvesno da će iskoristiti opciju produženja ili da neće iskoristiti opciju raskida, ako postoji značajan događaj ili značajna promena okolnosti.

Inkrementalna stopa zaduživanja

Tamo gde se implicitna kamatna stopa u zakupu ne može lako odrediti, procenjuje se inkrementalna stopa pozajmljivanja kako bi se diskontovala buduća plaćanja zakupa, izmerila sadašnja vrednost zakupa i izmerila sadašnja vrednost obaveze po zakupu na datum početka zakupa. Takva stopa je zasnovana na onome što kompanija procenjuje da bi morala da plati trećem licu da pozajmi sredstva neophodna za dobijanje imovine slične vrednosti kao imovine sa pravom korišćenja sa sličnim uslovima, bezbednosnim i ekonomskim okruženjem.

II PREGLED POZICIJA BILANSA STANJA SA NAPOMENAMA**1. Nematerijalna imovina**

Bilansirana nematerijalna imovina u iznosu od 21.762 hiljada dinara ima sledeću strukturu:

		u 000 dinara
Nematerijalna imovina	2023.	2022.
Softver i ostala prava	13.816	14.809
Nematerijalna imovina u pripremi	20.253	6.057
Ukupno:	34.069	20.866
Ispravka vrednosti - softver	12.307	13.547
Ukupno:	12.307	13.547

Bilansirani iznos od 20.253 hiljada dinara evidentiran je u skladu sa zahtevima MRS 38-Nematerijalna imovina, a odnosi se na evidentirane sve direktno pripisive troškove neophodne za pripremu imovine, a u skladu sa Ugovorom o migraciji trgovačke platforme Beogradske berze na zajedničku OASIS trgovačku platformu Atinske berze.

2. Materijalna imovina sa pregledom promena

Na posebnim analitičkim računima materijalne imovine obezbeđene su odgovarajuće evidencije o nabavnoj vrednosti i ispravkama. Nove nabavke bilansirane u 2023. godini iskazane su po nabavnoj vrednosti koja uključuje sve izdatke koji se priznaju u skladu sa MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

PROMENE MATERIJALNE IMOVINE

u 000 dinara

	Oprema i transportna sredstva	Biblioteka i umetnička dela	Nekretnine i oprema uzeta u lizing	Ulaganja na tuđim nekretninam a i opremi	Nekretnine i oprema u pripremi	Avansi za materijalnu imovinu	Ukupno
Nabavna vrednost:							
Stanje 01.01.2022. god.	91.722	3.608	8.100	3.481	0	5.791	112.702
Povećanja:	6.521				188	1.695	8.404
Nove nabavke	6.521				188	1.695	8.404
Smanjenje:	1.774						1.774
Rashodovanje (otpis)	1.774						1.774
Isknjiženje I prodaja Po proceni							
Aktiviranje (iskorišćenje)						5.791	5.791
Stanje 31.12.2022. god.	96.469	3.608	8.100	3.481	188	1.695	113.541
Ispravka vrednsti:							
Stanje 01.01.2022. god.	66.162	261	2.430	3.481	0	0	72.334
Povećanja:	13.052		2.428				15.480
Amortizacija	13.052		2.428				15.480
Smanjenje:	6.219						6.219
Rashodovanje (otpis)	1.774						1.774
Po proceni	4.445						4.445
Isknjiženje (prodaja)							
Stanje 31.12.2022. god.	72.995	261	4.858	3.481	0	0	81.595
Sadašnja vrednost:	23.474	3.347	3.242	0	188	1.695	31.946
31.12.2022. godine							
Nabavna vrednost:							
Stanje 01.01.2023. god.	96.469	3.608	8.100	3.481	188	1.695	113.541
Povećanja:	4.635		4.794				9.429
Nove nabavke	4.635		4.794				9.429
Smanjenje:	3.407						3.407
Rashodovanje (otpis) I isknjiženje	3.407						3.407
Isknjiženje I prodaja Po proceni							
Aktiviranje (iskorišćenje)					188	1.695	1.883
Stanje 31.12.2023. god.	97.697	3.608	12.894	3.481	0	0	117.680
Ispravka vednosti:							
Stanje 01.01.2023. god.	72.995	261	4.858	3.481	0	0	81.595
Povećanja:	12.341		2.423				14.764
Amortizacija	12.341		2.423				14.764
Smanjenje:	7.696						7.696

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Rashodovanje (otpis)	3.407							3.407
Po proceni	4.289							4.289
Isknjiženje (prodaja)								
Stanje 31.12.2023. god.	77.640	261	7.281	3.481	0	0	0	88.663
Sadašnja vrednost:								
31.12.2023. godine	20.057	3.347	5.613	0	0	0	0	29.017

3. Dugoročni finansijski plasmani

Dugoročni finansijski plasmani	2023.	2022.
Ostali dugoročni finansijski plasmani	647	647
Ukupno:	647	647

u 000 dinara

4. Zalihe i plaćeni avansi za zalihe i usluge

U okviru zaliha bilansirane su sledeće pozicije:

Plaćeni avansi	2023.	2022.
Plaćeni avansi po drugim poslovima	2.853	2.798
Ukupno:	2.853	2.798

u 000 dinara

Zalihe čini sitan inventar koji se u celini otpisuje u momentu davanja u upotrebu:

Zalihe	2023.	2022.
Sitan inventar	1.590	1.427
Ukupno:	1.590	1.427
Ispravka vrednosti sitnog inventara	(1.590)	(1.427)

u 000 dinara

5. Potraživanja po osnovu obavljanja delatnosti, za kamatu i ostala ulaganja

Bilansirana potraživanja od naknada odnose se na:

Potraživanja za naknade	2023.	2022.
Potraživanja za godišnju članarinu	0	16
Potraživanja za obavljanje poslova na OM	272	0
Potraživanja za obavljanje poslova na MTP	2.854	3.339
Potraživanje za proviziju	7	99
Potraživanja za ostale naknade	638	682
Potraživanja po osnovu obavljanja delatnosti-ostala	0	11
Potraživanja za kamatu i ostala ulaganja	487	336
Ukupno:	4.258	4.483

u 000 dinara

6. Ostala kratkoročna potraživanja

Ostala kratkoročna potraživanja imaju sledeću strukturu:

Ostala kratkoročna potraživanja	2023.	2022.
Potraživanja od zaposlenih	1	0
Potraživanja za više plaćen porez na dobitak	104	104
Potraživanja po osnovu datih zajmova	132	792
Ukupno:	237	896

u 000 dinara

7. Kratkoročni finansijski plasmani

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Kratkoročni finansijski plasmani imaju sledeću strukturu:

	2023.	2022.
Kratkoročni finansijski plasmani		
HOV koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti-deo koji dospeva do jedne god.	1.884	2.608
Ostali kratkoročni finansijski plasmani-oročena dinarska sredstva	23.000	35.000
Ostali kratkoročni finansijski plasmani-oročena devizna sredstva	115.491	132.894
Ukupno:	140.375	170.502

u 000 dinara

U skladu sa Statutom Beogradske berze, Društvo može ulagati u finansijske instrumente kao što su državne hartije od vrednosti i visoko likvidni finansijski instrumenti koje odlikuje nizak kreditni i tržišni rizik, a u skladu sa ZTK i podzakonskim aktima. Smanjenje iskazano u bilansnoj poziciji oročenih dinarskih i deviznih sredstava na kraju izveštajne godine je rezultat obezbeđenja tekuće likvidnosti Berze.

8. Gotovinski ekvivalenti i gotovina

Gotovina, kao i neposredno unovčive hartije od vrednosti, bilansirani su u ukupnom iznosu od 239.624 hiljada dinara i odnose se na:

	2023.	2022.
Gotovinski ekvivalenti i gotovina		
Tekući (poslovni) računi	239.028	998
Devizni račun	596	495
Ukupno:	239.624	1.493

u 000 dinara

Na osnovu Odluke Skupštine Beogradske berze 04/1 br.4799/23 od 25.12.2023. godine o izdavanju običnih akcija radi povećanja osnovnog kapitala novim ulozima, Republika Srbija je dana 27.12.2023. godiine izvršila upis i uplatu akcija u iznosu od 234.390 hiljada dinara.

9. Porez na dodatu vrednost i AVR

Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja bilansirana su u ukupnom iznosu od 18.948 hiljada dinara u celini se odnose na sledeća aktivna vremenska razgraničenja:

	2023.	2022.
Unapred plaćeni troškovi		
Unapred plaćena premija osiguranja	52	59
Unapred plaćena pretplata za stručne časopise i publikacije	117	101
Unapred plaćene naknade zaposlenima za dolazak i odlazak sa rada	9	15
Ostali unapred plaćeni troškovi	3.555	4.101
Ostali obračunati prihodi tekućeg perioda koji nisu fakturisani	15.215	11.141
Ukupno:	18.948	15.417

u 000 dinara

10. Odložena poreska sredstva i obaveze

	2023.	2022.
Kretanje promena na odloženim poreskim sredstvima i obavezama		
Stanje na početku godine	69	0
Povećanje odloženih poreskih sredstava u korist odloženih poreskih prihoda po osnovu razlike između knjigovodstvene vrednosti i poreske osnovice kod stalne imovine koja podleže obračunu amortizacije	0	0
Smanjenje odloženih poreskih sredstava na teret odloženih poreskih rashoda zbog neopravdanosti daljeg iskazivanja	0	0
Povećanje odloženih poreskih obaveza na teret kapitala po osnovu efekata procena fer vrednosti nematerijalne i materijalne imovine	0	844
Smanjenje odloženih poreskih obaveza u korist odloženih poreskih prihoda	0	69
Prebijanje odloženih poreskih sredstava i obaveza	69	717
Ukupno:	0	58

u 000 dinara

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

11. Kapital

Kapital Beogradske berze čini:

u 000 dinara

Kapital	2023.	2022.
Akcijski kapital	125.632	125.632
Ukupno osnovni i ostali kapital:	125.632	125.632
Rezerve	33.466	33.466
Revalorizacione rezerve	60.323	58.937
Neraspoređeni dobitak ranijih godina	6.294	1.553
Neraspoređeni dobitak tekuće godine	0	1.344
Gubitak iz ranijih godina	0	0
Gubitak tekuće godine	29.853	0
Ukupno:	195.862	220.932

Promene na računu neraspoređenog dobitka i na računu gubitka prikazane su u sledećoj tabeli:

u 000 dinara

	2023.	2022.
Neraspoređeni dobitak ranijih godina na dan 01.01.	2.897	2.761
Smanjenja	0	2.761
-Pokriće gubitka	0	2.761
Povećanja	3.397	2.897
-Realizovana otuđ. i rash.sred. po osn. kojih je bila iskazana reval.rezerva	3.397	1.553
Neraspoređeni dobitak ranijih godina na dan 31.12.	2.897	1.553
Neraspoređeni dobitak tekuće godine na dan 01.01.	0	1.344
Smanjenja	0	53.250
-Pokriće gubitka iz statutarne rezervi	0	19.784
-Prenos u statutarne rezerve	0	0
Statutarne rezerve na dan 31.12.	33.466	33.466
Neraspoređeni dobitak na dan 31.12.	6.294	2.897
Gubitak ranijih godina na dan 01.01.	0	22.545
Smanjenja	0	22.545
-Pokriće gubitka	0	22.545
Povećanja	0	0
-Gubitak tekuće godine	29.853	0
Gubitak na dan 31.12.	29.853	0
Povećanja	0	1.344
-Dobitak tekuće godine	0	1.344

12. Dugoročne finansijske obaveze

Bilansirane finansijske obaveze imaju sledeću strukturu:

u 000 dinara

Dugoročne finansijske obaveze	2023.	2022.
Obaveze po osnovu lizinga	3.274	732
Ostale dugoročne finansijske obaveze	0	0

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Ukupno: **3.274** **732**

Dugoročne obaveze po osnovu lizinga formirane primenom MSFI 16 se odnose na Ugovor o zakupu nepokretnosti broj 361-23/2014 Anex III zaključen sa Republičkom Direkcijom za imovinu Republike Srbije za period 01.06.2015.-30.04.2024.godine.

Izveštajna 2023.godina je godina koja prethodi godini u kojoj ističe Ugovor o zakupu nepokretnosti, te shodno toj činjenici i uslovima primene standarda MSFI 16, Društvo je ponovo razmatralo i odmerilo obavezu po osnovu zakupa po revidiranoj diskontnoj stopi, usled promene trajanje zakupa. Prema trenutnim saznanjima, Berza bi trebalo da produži Ugovor o zakupu pod istim uslovima kao i u važećem Anex-u III na period od dve godine.

Bilansirani iznos od 3.274 hiljada dinara se odnosi na obavezu po osnovu lizinga (zakup poslovnog prostora) za period 01.01.2025.-30.04.2026.godine.

13. Kratkoročne finansijske obaveze

Bilansirane kratkoročne finansijske obaveze imaju sledeću strukturu:

		u 000 dinara
Kratkoročne finansijske obaveze	2023.	2022.
Deo dugoročnih obaveza koje dospevaju do jedne godine	2.251	2.525
Ukupno:	2.251	2.525

Deo dugoročnih obaveza koje dospevaju do jedne godine u iznosu od 2.251 hiljada dinara odnosi se na obaveze po osnovu lizinga (zakup poslovnog prostora) za period 01.01.2024.-31.12.2024.godine.

14. Primljeni avansi, depoziti i kaucije

Bilansirane obaveze po osnovu primljenih avansa, depozita i kaucija imaju sledeću strukturu:

		u 000 dinara
Primljeni avansi depoziti I kaucije	2023.	2022.
Primljeni avansi, depoziti I kaucije-domaći	2.136	685
Primljeni avansi, depoziti I kaucije-inostranstvo	7.940	7.943
Ukupno:	10.076	8.628

15. Obaveze iz poslovanja

U okviru obaveza iz poslovanja bilansirani su:

		u 000 dinara
Obaveze iz poslovanja	2023.	2022.
Obaveze prema dobavljačima	5.114	1.011
Ostale obaveze iz poslovanja	234.693	168
Ukupno:	239.807	1.179

Bilansirane obaveze prema dobavljačima u izveštajnoj godini se najvećim delom odnose na neizmirene obaveze prema dobavljačima Termoinženjering doo Beograd (datum fakture 25.12.2023.) u iznosu od 1.693 hiljada dinara i ino-dobavljaču Athens Stock Exchange (datum fakture 29.12.2023.) u iznosu od 2.502 hiljada dinara, a koje nisu dospele za plaćanje na dan bilansiranja.

U strukturi ostalih obaveza iz poslovanja najznačajnija stavka, u iznosu od 234.390 hiljada dinara, odnosi se na uplatu uloga Republike Srbije po Odluci o izdavanju običnih akcija radi povećanja osnovnog kapitala. Rok za upis i uplatu ove emisije traje 60 dana od dana registracije Odluke kod nadležnog registra privrednih subjekata Republike Srbije koja je registrovana dana 26.12.2023.godine. Beogradska berza je dana 01.03.2024. godine posredstvom svog korporativnog agenta izvršila upis novoizdatih akcija u CRHOV. U trenutku pisanja ovog izveštaja u proceduri je registracija kapitala u nadležnom registru privrednih subjekata.

16. Ostale kratkoročne obaveze

U okviru ostalih kratkoročnih obaveza Društvo je iskazalo sledeće:

		u 000 dinara
Ostale kratkoročne obaveze	2023.	2022.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Ostale kratkoročne obaveze	4.219	0
Obaveze za poreze i doprinose na zarade	0	168
Obaveze za ostale poreze, doprinose i dažbine	520	0
Obaveze za porez na dodatu vrednost	954	709
Ukupno:	5.693	877

Bilansirani iznosi od 4.210 hiljada dinara i 520 hiljada dinara odnose se na obavezu prema zaposlenom po osnovu sporazumnog prestanka radnog odnosa zaposlenog na poslovima zamenika direktora sa danom 31.12.2023. godine. Obaveze predviđene sporazumom poslodavac je izmirio u celosti dana 19.01.2024.godine.

17. Kratkoročna pasivna vremenska razgraničenja

Bilansirana pasivna vremenska razgraničenja imaju sledeću strukturu:

	u 000 dinara	
Pasivna vremenska razgraničenja	2023.	2022.
Unapred obračunati troškovi	282	357
Unapred naplaćene naknade za naredne periode	155	155
Ostala PVR-PDV u datim avansima i primljenim fakturama	263	185
Ukupno:	700	697

18. Devizni podbilans

Devizni kursevi utvrđeni na međubankarskom deviznom tržištu koji su od značaja za poslovanje Beogradske berze i koji su primenjeni na preračun pozicija bilansa stanja u dinare bili su sledeći:

Devizni kurs utvrđen na dan		29.12.2023.	30.12.2022.
EUR	1	117,1737	117,3224
USD	1	105,8671	110,1515

Izgled deviznog bilansa na bazi utvrđenog kursa:

DEVIZNI PODBILANS NA DAN 31.12.2022. G.

	EUR	USD	Ukupno u 000 dinara
I Potraživanja			
Gotovina i depoziti	3.730,09	524,84	495
Potraživanja od inokupaca	95.481,03		11.202
Kratkoročno oročena sredstva	1.054.026,49	107.500,00	135.502
Dugoročni finansijski plasmani	0		0
Potraživanja za kamatu	1.493,12	194,39	197
Ukupno u valuti	1.154.730,73	108.219,23	
Ukupno u 000 dinara	135.476	11.920	147.396
II Obaveze			
Dugoročne i kratkoročne finansijske obaveze	27.764,89		3.257
Primljeni avansi iz inostranstva			
Obaveze prema inodobavljačima			
Ostale obaveze iz poslovnih odnosa			
Druge obaveze			
Ukupno u valuti	27.764,89		
Ukupno u 000 dinara	3.257,00	0	3.257
III Razlika (I-II)			
U valuti	1.126.965,84	108.219,23	
U 000 dinara	132.219	11.920	144.139

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

DEVIZNI PODBILANS NA DAN 31.12.2023. G.

	EUR	USD	Ukupno u 000 dinara
I Potraživanja			
Gotovina i depoziti	3.833,23	1.383,43	596
Potraživanja od inokupaca	129.931,86		15.224
Kratkoročno oročena sredstva	901.878,60	110.500,00	117.375
Dugoročni finansijski plasmani	0		0
Potraživanja za kamatu	3.121,31	525,70	421
Ukupno u valuti	1.038.765,00	112.409,13	
Ukupno u 000 dinara	121.716	11.900	133.616
II Obaveze			
Dugoročne i kratkoročne finansijske obaveze	47.151,99		5.525
Primljeni avansi iz inostranstva			
Obaveze prema inodobavljačima	21.351,00		2.502
Ostale obaveze iz poslovnih odnosa			
Druge obaveze			
Ukupno u valuti	68.502,99		68.502,99
Ukupno u 000 dinara	8.027	0	8.027
III Razlika (I-II)			
U valuti	970.262,01	112.409,13	
U 000 dinara	113.689	11.900	125.589

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

III PREGLED POZICIJA BILANSA USPEHA SA NAPOMENAMA**1. Poslovni prihodi i rashodi**

a) Poslovni prihodi se sastoje iz :

	u 000 dinara	
Poslovni prihodi	2023.	2022.
Prihodi po osnovu obavljanja delatnosti	72.156	86.119
- prihodi po osnovu članstva	3.616	3.584
- prihodi od naknada za obavljanje poslova listinga	8.295	9.325
- prihodi od naknada za obavljanje poslova na Open marketu	20.945	1.320
- prihodi od naknada za obavljanje poslova na MTP	5.210	19.295
- prihodi od naknada za izradu izveštaja i statistika	326	189
- prihodi od ostalih naknada	9.227	31.776
- ostali prihodi po osnovu obavljanja delatnosti	24.537	20.630
Ostali poslovni prihodi-prihodi po osnovu usluga za nematerijalna ulaganja	6.896	1.958
Ukupno:	79.052	88.077

U poslovnim prihodima, Društvo prihode iz osnovne delatnosti ostvaruje po osnovu provizija od transakcija zaključenih na tržištima Berze, a koje zaključuju članovi Berze sa kojima Društvo ima zaključene ugovore o članstvu, a saglasno kom ugovoru, članovi Berze su preuzeli, između ostalog, obavezu plaćanja naknada i provizija regulisanih Tarifnikom Berze.

Prihodi od ostalih naknada (provizije po osnovu trgovanja hartijama od vrednosti) bilansirani u iznosu od 9.227 hiljada dinara i neuporedivi su sa istim realizovanim tokom prethodne godine kada je Berza zabeležila dobitak u poslovanju zahvaljujući upravo ovoj kategoriji prihoda, a nad kojima nema kontrolu.

Značajno povećanje poslovnih prihoda u delu prihoda od organizovanja trgovanja hartijama od vrednosti na Open Marketu u odnosu na iste ostvarene u prethodnoj godini, odnosno, značajno smanjenje prihoda od organizovanja trgovanja hartijama od vrednosti na MTP u odnosu na iste u prethodnoj godini posledica je razvrstavanja hartija od vrednosti izdavalaca na tržišta kojima upravlja Beogradska berza, a u skladu sa odredbama novih Pravila poslovanja usklađenih sa novim Zakonom o tržištu kapitala, u toku 2023. godine.

U strukturi ostalih prihoda po osnovu obavljanja delatnosti, Društvo ostvaruje i prihode po osnovu distribucije podataka profesionalnim vendorima i članovima Berze sa kojima ima zaključene ugovore od kojih najznačajniji udeo ima ino kupac Wiener borse (Bečka berza).

Ostale poslovne prihode čine prihodi po osnovu usluga za nematerijalna ulaganja u skladu sa IAS 38-Nematerijalna imovina, a standard podrazumeva da se troškovi koji su neophodni za realizaciju Ugovora o migraciji trgovačke platforme Beogradske berze na zajedničku OASIS trgovačku platformu Atinske berze kapitalizuje u vrednost nematerijalnog ulaganja.

Povećanje ovih prihoda je rezultat aktivnosti u vremenskom trajanju dužem od planiranog.

b) Poslovni rashodi se sastoje iz:

	u 000 dinara	
Poslovni rashodi	2023.	2022.
Rashodi po osnovu obavljanja delatnosti	691	679
Ostali poslovni rashodi	7.498	7.889
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	75.788	52.116
Troškovi amortizacije	15.856	16.597
Nematerijalni troškovi	12.413	11.343
Ukupno:	112.246	88.624

Rashodi nastali u delu troškova zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi su neplanirano uvećani po osnovu obaveza nastalih u postupku razrešenja izvršnog direktora kome je na lični zahtev prestao radni odnos na Berzi, a na osnovu odluka Nadzornog odbora Berze, te Ugovora o radu i Sporazumu o prestanku radnog odnosa. Drugim delom, ovi rashodi su dodatno uvećani po osnovu sporazumnog prestanka radnog odnosa koji je zaključen između poslodavca i izvršioca na poslovima zamenika direktora.

c) POSLOVNI DOBITAK

--

--

d) POSLOVNI GUBITAK

33.194

547

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

2. Finansijski prihodi i rashodi**a) Finansijski prihodi potiču od:**

		u 000 dinara
Finansijski prihodi	2023.	2022.
Prihodi od kamata	6.884	3.384
Pozitivne kursne razlike i pozitivni efekti valutne klauzule	1.202	2.178
Ukupno:	8.086	5.562

Prihodi od kamata beleže rast u odnosu na iste realizovane prethodne godine kao posledica povećanja referentne kamatne stope NBS za čak 1,50 procentna poena u šest iteracija, počev od januara meseca pa sve do jula 2023.godine.

b) Finansijski rashodi su iskazani po sledećem osnovu:

		u 000 dinara
Finansijski rashodi	2023.	2022.
Rashodi kamata	64	141
Negativne kursne razlike i negativni efekti valutne klauzule	1.865	1.804
Ukupno:	1.929	1.945
c) DOBITAK IZ FINANSIRANJA	6.157	3.617
d) GUBITAK IZ FINANSIRANJA		---

3. Dobici i gubici od usklađivanja vrednosti imovine

		u 000 dinara
Rashodi od usklađivanja vrednosti finansijske imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz Bilans uspeha	2023.	2022.
Rashodi od usklađ. vrednosti potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana	3.833	2.500
Ukupno:	3.833	2.500

U skladu sa zahtevima MSFI 9 u finansijskim izveštajima društva, Berza je primenila model „očekivanog kreditnog gubitka“ koji se zasniva na istorijskim gubicima po osnovu obezvređenja potraživanja koje je društvo imalo, kao i nemogućnosti naplate u konkretnim slučajevima, a na osnovu dokumentovanih razloga (stečaj, prinudna likvidacija, brisanje privrednih društava iz evidencije APR-a i dr.)

4. Ostali prihodi i rashodi**a) Ostali prihodi potiču od:**

		u 000 dinara
Ostali prihodi	2023.	2022.
Naplaćena otpisana potraživanja	402	430
Ostali nepomenuti prihodi	167	281
Ukupno:	569	711

b) Ostali rashodi se sastoje od:

		u 000 dinara
Ostali rashodi	2023.	2022.
Ostali nepomenuti rashodi	46	1
Ukupno:	46	1
5. UKUPNI PRIHODI	87.707	94.350
6. UKUPNI RASHODI	118.054	93.070
7. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA	0	1.280
8. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA	30.347	0
9. POZITIVAN NETO EFEKAT NA REZULTAT PO OSNOVU DOBITKA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, PROMENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKI GREŠAKA IZ RANIJEG PERIODA	0	0

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

10. NEGATIVAN NETO EFEKAT NA REZULTAT PO OSNOVU GUBITKA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, PROMENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKI GREŠAKA IZ RANIJEG PERIODA	223	156
11. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA	0	1.124
12. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	30.570	0
13. ODLOŽENI PORESKI RASHODI PERIODA	0	0
14. ODLOŽENI PORESKI PRIHODI PERIODA	717	220
15. NETO DOBITAK	0	1.344
16. NETO GUBITAK	29.853	0
17. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA BEZ PRAVA KONTROLE	--	--
18. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MATIČNOM PRAVNOM LICU	--	--
19. NETO GUBITAK KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA BEZ PRAVA KONTROLE	--	--
20. NETO GUBITAK KOJI PRIPADA MATIČNOM PRAVNOM LICU	--	--
21. ZARADA PO AKCIJI	--	--

IV IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU BERZE

	2023.	u 000 dinara 2022.
1. Neto rezultat iz poslovanja		
Neto rezultat iz poslovanja		
Neto dobitak	0	1.344
Neto gubitak	29.853	0
Ukupno:	29.853	1.344
2. Ostali sveobuhvatni dobitak ili gubitak		
Stavke koje neće biti reklasifikovane u Bilansu uspeha u budućim periodima		
1) Promene revalorizacije nematerijalne imovine, nekretnina i opreme		
a) povećanje revalorizacionih rezervi	5.628	5.452
b) smanjenje revalorizacionih rezervi	4.242	2.372
2) Aktuarski dobiti ili gubici po osnovu planova definisanih primanja		
a) dobiti	--	--
b) gubici	--	--
Stavke koje naknadno mogu biti reklasifikovane u Bilansu uspeha u budućim periodima		
1) Dobici ili gubici po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala		
a) dobiti	--	--
b) gubici	--	--
2) Dobici ili gubici po osnovu instrumenata zaštite rizika (hedžinga) novčanog toka		
a) dobiti	--	--
b) gubici	--	--
3) Dobici ili gubici po osnovu HOV koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali ukupan rezultat		
a) dobiti	--	--
b) gubici	--	--

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

OSTALI BRUTO SVEOBUH VATNI DOBITAK	1.386	3.080
OSTALI BRUTO SVEOBUH VATNI GUBITAK	--	--
ODLOŽENI PORES KI RASHOD NA OSTALI SVEOBUH VATNI DOBITAK ILI GUBITAK PERIODA	--	--
ODLOŽENI PORES KI PRIHOD NA OSTALI SVEOBUH VATNI DOBITAK ILI GUBITAK PERIODA	717	220
NETO OSTALI SVEOBUH VATNI DOBITAK	2.103	3.300
NETO OSTALI SVEOBUH VATNI GUBITAK	--	--
3. UKUPAN NETO SVEOBUH VATNI REZULTAT PERIODA		
UKUPAN NETO SVEOBUH VATNI DOBITAK	---	4.644
UKUPAN NETO SVEOBUH VATNI GUBITAK	27.750	---
4. UKUPAN NETO SVEOBUH VATNI DOBITAK ILI GUBITAK		

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

V PREGLED POZICIJA IZVEŠTAJA O TOKOVIMA GOTOVINE SA NAPOMENAMA

	2023.	u 000 dinara 2022.
1. Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
a) Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti:		
Prilivi po osnovu članstva	3.632	3.616
Prilivi od naknada za obavljanje poslova listinga	9.954	11.190
Prilivi od naknada za obavljanje poslova na Open marketu	24.918	1.584
Prilivi od naknada za obavljanje poslova na MTP Belex	3.260	19.793
Ostali prilivi iz poslovnih aktivnosti	39.661	55.251
Ukupno:	81.425	91.434
b) Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti:		
Isplate dobavljačima i dati avansi u zemlji	14.636	22.531
Isplate dobavljačima i dati avansi u inostranstvu	68	587
Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	48.333	33.487
Plaćene kamate u zemlji	--	--
Plaćene kamate u inostranstvu	--	--
Porez na dobitak	--	--
Odlivi po osnovu ostalih javnih prihoda	32.365	28.002
Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	1.390	1.999
Ukupno:	96.792	86.606
c) Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	--	4.828
d) Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	15.367	--
2. Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		
a) Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja:		
Prodaja nematerijalne imovine, nekretnina i opreme	--	--
Prodaje akcija i udela	--	--
Ostali finansijski plasmani	131.207	140.831
Primljene kamate	340	405
Primljene dividende	--	--
Ukupno:	131.547	141.236
b) Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja:		
Kupovina akcija i udela	--	--
Kupovina nematerijalne imovine, nekretnina i opreme	8.225	2.868
Ostali finansijski plasmani	--	--
Ostali odlivi	101.079	145,966
Ukupno:	109.304	148.834
c) Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja	22.243	--
d) Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	--	7.598
3. Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	234.390	--
Ostale kratkoročne obaveze	234.390	--
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	2.525	2.593
Ostale obaveze	2.525	2.593
Neto priliv iz aktivnosti investiranja	231.865	--
Neto odliv iz aktivnosti investiranja	--	2.593

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

4. Svega priliv gotovine	447.362	232.670
5. Svega odliv gotovine	208.621	238.033
6. Neto priliv gotovine	238.741	--
7. Neto odliv gotovine	--	5.363
8. Gotovina na početku obračunskog perioda	1.493	6.453
9. Pozitivne kursne razlike po osnovu preračuna gotovine	1.201	2.175
10. Negativne kursne razlike po osnovu preračuna gotovine	1.811	1.772
11. Gotovina na kraju obračunskog perioda	239.624	1.493

VI NAPOMENE O RIZICIMA**1. Izloženost rizicima od potencijalnih obaveza**

Na dan Bilansa stanja za 2023. godinu Društvo nije imalo potencijalnih obaveza u vidu jemstva, pristupanja dugu i sl.

Društvo je na dan 31.12.2023. godine imalo kratkoročne obaveze u iznosu od 257.827 hiljada dinara.

S obzirom na to da na dan 31.12.2023. godine raspolaže gotovinom i gotovinskim ekvivalentima sa 92,94% od ukupnih obaveza, a uključujući potraživanja po raznim osnovama sa 156,45%, to Društvo nije izloženo rizicima od potencijalnih obaveza.

2. Rizik od promene kursa stranih valuta

U 2023. godini devizno poslovanje Društva, kao i drugih privrednih subjekata na području Srbije, odvijalo se u uslovima bez značajnijih oscilacija kursa domaće valute, što je do kraja izveštajne godine imalo za rezultat neznatno jačanje dinara (RSD) u odnosu na EUR 0,1487, ali i osetno slabljenje dinara (RSD) u odnosu na USD 4,2844 dinara, posmatrano u odnosu na izveštajnu 2022. godinu. Kako je devizni bilans na dan 31.12.2023. godine pozitivan u iznosu od 125.589 hiljada dinara to ne postoji rizik od promene kurseva valuta.

3. Na dan bilansiranja za 2023. godinu Društvo nije imalo ograničenja raspolaganja na imovini Društva u vidu uspostavljanja zaloge.**4. Kreditni rizik**

Kreditni rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Berze, usled neizvršenja obaveza druge strane ugovora o finansijskom instrumentu. Društvo nema značajniju koncentraciju kreditnog rizika, jer se njegova potraživanja i plasmani odnose na veliki broj nepovezanih lica sa pojedinačno malim iznosima dugovanja. Društvo je propisalo svojim Pravilnikom o tarifi da izdavaoci (kupci) čije su hartije od vrednosti na dan 1.1. kalendarske godine listirane na segmentu listinga regulisanog tržišta, odnosno kotirane na Open Marketu ili MTP Belex, imaju obavezu plaćanja godišnje naknade za listing, odnosno kotaciju, sa rokom plaćanja najkasnije do 15. januara za tekuću poslovnu godinu. Društvo je od 2012. godine utvrdilo aktima obavezu izdavalaca da Berzi na ime obezbeđenja izvršenja pomenutih naknada dostave dve blanko menice sa ovlašćenjem za raspolaganje istima i potvrdom NBS o registraciji instrumenata obezbeđenja plaćanja u skladu sa Zakonom i odlukama NBS na ime obezbeđenja naplate ugovorenih naknada u skladu sa ugovorima koje Berza ima zaključene sa izdavaocima. Radi naplate svojih dospelih, a nenaplaćenih potraživanja, saglasno zakonskim propisima, Berza blagovremeno pokreće postupke prinudnog izvršenja ukoliko su ispunjeni uslovi za njegovo utuženje.

Rizik plasmana novca u hartije od vrednosti kao i oročavanje depozita kod poslovnih banaka su rizici kojima je Berza izložena. Beogradska berza oročava svoja slobodna sredstva kod više isključivo sistemski značajnih banaka u Republici Srbiji i na relativno kratke rokove i time smanjuje kreditni rizik koji se vezuje za gotovinu i gotovinske ekvivalente, depozite u bankama i finansijskim institucijama, dugoročne i kratkoročne finansijske plasmane. Istovremeno, Berza u skladu sa svojim Statutom, manji deo svojih slobodnih sredstava koristi za kupovinu hartija od vrednosti koje izdaje

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Republika Srbija, te s obzirom na status izdavaoca predmetnih hartija od vrednosti nije izložena značajnijem kreditnom riziku. Beogradska berza za svoje poslovanje nije koristila kredite poslovnih banaka.

5. **Rizik likvidnosti** predstavlja mogućnost nastanka nepovoljnih događaja koji mogu negativno uticati na finansijski rezultat i kapital Berze. Rizik likvidnosti ispoljava se kroz eventualne poteškoće Berze u izmirenju dospelih obaveza u slučaju nedovoljnih rezervi likvidnosti i nemogućnosti pokrića neočekivanih odliva i ostale pasive. Berza u svom poslovanju poštuje osnovne principe likvidnosti održavajući odgovarajuće novčane rezerve kontinuiranim, praćenjem planiranog i stvarnog novčanog toka, kao i održavanjem adekvatnog odnosa dospeća finansijskih sredstava i obaveza.
6. **Cenovni rizik** u poslovanju Berze opredeljen je okolonošću da je tarifa/cena za pružanje usluga i obavljanja poslova registrovane delatnosti Berze utvrđena Tarifnikom Berze koji podleže obavezi pribavljanja prethodne saglasnosti nadzornog organa Berze – Komisije za hartije od vrednosti, te je promena tarifa uslovljena okolnošću da li se Komisija saglašava ili ne sa promenom tarifa Berze.
7. **Upravljanje rizikom kapitala**

Minimalni kapital organizatora tržišta u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala ne može biti manji od EUR 1.000.000 u dinarskoj protivvrednosti na dan uplate po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije. Podzakonskim aktom Komisije za hartije od vrednosti propisano je da je Berza dužna da trajno održava minimalni iznos kapitala iz dozvole za rad, u skladu sa uputstvom koje propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

U narednom tabelarnom prikazu dati su podaci o kapitalnom cenzusu Beogradske berze a.d. Beograd, obračunatom prema uputstvu Komisije za hartije od vrednosti i prema srednjem obračunskom kursu NBS na dan 31.12.2023. godine (1 EUR – 117,1737 RSD).

NAZIV POZICIJE	AOP	Bilans stanja na dan 31.12.2023.	
		000 RSD	000 EUR
Osnovni kapital	0402	125.632	1.072
Upisani a neuplaćeni kapital	0403		
Rezerve	0404	33.466	286
Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti sveobuhvatnog rezultata = 1/2	0405	30.161	257
Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	0406		
Neraspoređeni dobitak	0407	6.294	54
Gubitak tekuće godine	0411	29.853	255
Ukupno (402-403+404+405+0,5*-406+407-411)		165.700	1.414

8. Poreski rizici

Poreski propisi Republike Srbije podložni su promenama i različitim tumačenjima. Tumačenja važećih poreskih propisa od strane poreskih vlasti na ime određenih transakcija i aktivnosti Društva mogu se razlikovati u zavisnosti od tumačenja odgovornog osoblja Društva, odnosno poreskih vlasti. Usled toga neke transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti tako da Društvu može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata koji može biti i materijalno značajan. Period zastarelosti poreske obaveze je pet godina, tj. poreski organ ima pravo da odredi plaćanja neizmirenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala.

9. Rizici po osnovu sudskih sporova

Protiv Društva se na dan 31.12.2023. godine, vode 2 sudska spora, u kojima se prema izveštaju pravnog zastupnika Berze ne mogu očekivati nikakvi gubici, pa finansijski izveštaji za 2023. godinu na sadrže korekcije po osnovu potencijalnih obaveza koje bi po završetku sporova mogle nastati.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

- 10.** Društvo je u skladu sa članom 22. Zakona o računovodstvu ("Sl. glasnik RS", br.73/2019 i 44/2021-dr.zakon), na dan 31.10.2023. godine izvršilo **usaglašavanje međusobnih potraživanja i obaveza**.

Na dan 31.12.2023. godine Društvo je ponovilo usaglašavanje potraživanja i obaveza sa kupcima i dobavljačima sa kojima je ostvaren veći promet u toku izveštajne godine, iskazano veće potraživanje/obaveza ili je postojala neusaglašenost na dan 31.10.2023. godine.

Društvo je dobilo potvrdu saglasnosti sa svim većim kupcima, saglasnost po osnovu kratkoročnih finansijskih plasmana, gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

U postupku usaglašavanja potraživanja, predmet usaglašavanja su bila potraživanja u iznosu od 172.923.266,36 dinara, odnosno, 242 clijenata.

Neusaglašenost potraživanja u iznosu od 9.539.703,86 dinara (97 clijenata) se odnosi na potraživanja iz najstarijih godina, tačnije nemogućnost komunikacije Berze sa delom izdavalaca (kupaca) u postupku međusobnog usaglašavanja potraživanja i obaveza. Reč je o društvima koja su i dalje registrovana u APR-u i čije se akcije kotiraju na Berzi. Odlukom Direktora 01/1 br.4882-1/23 izvršeno je isknjiženje dela istih, u iznosu od 1.083.845,08 dinara, zbog zastarelosti i nenaplativosti u skladu sa računovodstvenim propisima. U izveštajnoj 2023. godini 9 društava je obrisano iz evidencije APR-a, od kojih Berza ima potraživanja, pa je Odlukom br. 01/1 br.4882-2/23 izvršeno isknjiženje potraživanja u iznosu od 858.307,78 dinara.

Od ukupnog iznosa usaglašenih potraživanja najveći deo se odnosi na potraživanja od banaka po osnovu oročenih dinarskih i deviznih sredstava, stanja na (tekućim) poslovnim računima i uz ostala potraživanja čini da su ukupna potraživanja usaglašena 94,48%.

U postupku usaglašavanja obaveza, predmet usaglašavanja su bile obaveze u iznosu od 28.045.720,28 dinara, odnosno, 343 clijenata.

Neusaglašenost obaveza iznosi 7.624.883,23 dinara (209 clijenata) i najvećim delom se odnosi na primljene avansne uplate po osnovu naknada za kotaciju za 2023.godinu u iznosu od 7.585.583,27 dinara, a razlog neusaglašenosti je da za iste Društvo nije dobilo odgovor u postupku usaglašavanja. U poslovnim knjigama Društva do dana izveštavanja evidentirano je kao poslovna promena ukidanje obaveza u korist potraživanja i odgovarajućih prihoda, te je stanje predmetnih obaveza na dan 31.12.2023.godine značajno manje od stanja obaveza u trenutku usaglašavanja i čine ih avansne uplate po raznim osnovama, a odnose se na sledeću izveštajnu godinu.

Manje značajno neslaganje, u odnosu na ukupne obaveze, se pojavljuje kod dobavljača-Uprava za zajedničke poslove republičkih organa, a razlog neusaglašenosti na dan 31.12.2023.godine je rezultat više iskazanih potraživanja Uprave prema Berzi. Berza je osporila obaveze u iznosu od 189.494,91 dinara po osnovu komunalnih usluga za Decembar 2023.godine. Iznos obaveze nije sporan već datum fakture (31.01.2024. sa datumom prometa 31.12.2023.godine), te je Uprava predmetnu obavezu iskazala u svojim poslovnim knjigama kao obavezu Berze za 2023.godinu, a Berza je istu evidentirala u svojim poslovnim knjigama kao rashod perioda za 2023.godinu, a obavezu prema Upravi, kao dobavljaču, u narednom izveštajnom periodu, tj. u 2024.godini.

Usaglašenost obaveza u iznosu od 72,90% u odnosu na ukupne obaveze je solidan procenat usaglašenosti, ali treba imati u vidu već objašnjeno da se te obaveze najvećim delom odnose na primljene avansne uplate za usluge koje su fakturisane u izveštajnoj godini i da je glavni razlog neusaglašenosti izostanak odgovora u postupku usaglašavanja međusobnih potraživanja i obaveza.

11. Uticaj sukoba Rusija-Ukrajina/inflacije/drugog značajnog događaja na poslovanje

Po usvajanju nacionalne Strategije za razvoj tržišta kapitala koja je od strane Vlade Republike Srbije usvojena 2021. godine, razumno je za pretpostaviti da je do odlaganja realizacije velikog broja aktivnosti na realizaciji same Strategije, pre svega u kontekstu realizacije aktivnosti koje bi mogle da utiču na promenu javne percepcije i aktivnosti članova Berze, domaćih i stanih investitora, a naročito postojećih i potencijalnih izdavalaca finansijskih instrumenata, došlo iz objektivnih razloga uzrokovanih globalnim ekonomsko-političkim posledicama rata u Ukrajini.

12. Događaji posle datuma bilansa satanja

Do dana predaje finansijskih izveštaja za 2023. godinu nije nastao nikakav događaj koji bi mogao uticati na realnost finansijskih izveštaja Društva za 2023. godinu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

13. Važniji poslovni događaji koji su nastupili nakon proteka 2023. godine

Od bitnijih poslovnih događaja koji su nastupili nakon proteka poslovne 2023. godine, a mogu biti od uticaja na poslovanje Berze u 2024. godini izdvaja se dokapitalizacija Beogradske berze. Dokapitalizacijom je došlo do značajne promene u vlasničkoj strukturi te je tako Republika Srbija povećala svoje učešće sa 51,71% na 77,58%. Ujedno Republika Srbija je bila i jedini kupac akcija iz dokapitalizacije te ja tako došlo do smanjenja procentualnog učešća ostalih akcinara. Ovom promenom broj akcionara sa kvalifikovanim učešćem je smanjen sa četiri na jednog akcionra. Nakon završenog postupka dokapitalizacije broj akcija je povećan na 8.962 a ukupna kapital Berze na 270.652.400 RSD što će značajno uticati na bolju finansijsku poziciju Berze i stabilnost u budućem poslovanju.

U Beogradu, 19.mart 2024.godine

BEOGRADSKA BERZA
Zakonski zastupnik

Ivan Leposavić, izvršni direktor

2023.

01/1 br. 802-1/24

Beogradska berza a.d. Beograd

2023. - Godišnji izveštaj o poslovanju

Sadržaj:

1. OSNOVNO O BERZI	3
1.1. Nastanak i značajni momenti razvoja	3
1.2. Poslovno ime i sedište.....	4
1.3. Osnovna delatnosti.....	4
2. POSLOVNE AKTIVNOSTI I OPERACIJE U 2023. GODINI.....	5
2.1. Trgovanje.....	5
2.2. Promet akcijama	7
2.3. Obveznice.....	9
2.4. Indeksi Beogradske berze.....	10
2.5. BELEXsentiment 2023	11
2.6. Informacioni servisi.....	12
2.7. Tržišta Beogradske berze	12
2.7.1. Regulisano tržište – Listing.....	14
2.7.2. Regulisano tržište – Open Market	14
2.7.3. MTP Belex	15
2.8. Izveštavanje javnih društava	15
2.9. Sektorska klasifikacija izdavalaca	15
2.10. Članstvo na Beogradskoj berzi.....	16
2.11. Aktivnost članova Berze	17
2.12. Market mejkeri na Beogradskoj berzi	17
2.13. Nadzor i kontrola	18
2.14. Marketing, PR, edukacija i međunarodna saradnja.....	19
2.15. Unapređenje poslovnih procesa i procedura trgovanja	20
3. INFORMACIONE TEHNOLOGIJE.....	24
3.1. Operativne aktivnosti u produkciji obuhvataju dve grupe aktivnosti	25
3.2. Održavanje i modifikacija infrastrukture.....	25
3.3. Održavanje i modifikacija sistema za trgovanje BELEXFIX	25
3.4. Poboljšanje opšte sigurnosti sistema	26
3.5. Održavanje sajtova i BelexInfo servisa.....	26
4. USLOVI IZ DOZVOLE ZA RAD ORGANIZATORA TRŽIŠTA.....	27
4.1. Kapital i akcionari berze.....	27
4.2. Tehnička osnova poslovanja	29
4.3. Organizaciona osnova poslovanja	29
4.4. Kadrovska organizovanost i ljudski resursi	30
5. NORMATIVNE AKTIVNOSTI	31
6. STATUTARNI ORGANI BERZE	31
6.1. Skupština Berze	31
6.2. Nadzorni odbor Berze	32
6.2.1. Aktivnost članova Upravnog-Nadzornog odbora	32
7. FINANSIJSKO POSLOVANJE	34
7.1. Analiza finansijskog poslovanja	36
7.2. Značajni pokazatelji poslovanja i uspešnosti.....	39
7.3. Bilans stanja na dan 31.12.2023. godine.....	40
8. REZIME.....	40
9. OPIS PROMENA U POSLOVNIM POLITIKAMA BERZE.....	41
10. INFORMACIJE O ULAGANJIMA U CILJU ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE.....	41
11. ZNAČAJNI DOGAĐAJI NAKON ZAVRŠETKA POSLOVNE GODINE	41
12. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA	41
13. POSTOJANJE OGRANKA.....	41
14. POSLOVI SA POVEZANIM LICIMA.....	41
15. GLAVNI RIZICI I PRETNJE I POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA.....	41

1. OSNOVNO O BERZI

1.1. Nastanak i značajni momenti razvoja

BEOGRADSKA BERZA A.D. BEOGRAD

Beograd, Omladinskih brigada br. 1

Matični broj: 07469179

PIB: 100830914

Zakonski zastupnik- Ivan Leposavić , izvršni direktor

- 1) Osnovana pod nazivom Jugoslovensko tržište kapitala p.o (JTK), Odlukom osnivačke skupštine (od 27.12.1989. godine), na osnovu Zakona o tržištu novca i tržištu kapitala (Službeni list SFRJ br. 64/89) kao organizacija finansijskog posredovanja sa potpunom odgovornošću, a Rešenjem Komisije za davanje odobrenja o izdavanju hartija od vrednosti (broj: 214392/1, od 16.2.1990. godine), dato je odobrenje za početak rada JTK. Osnivanje Društva upisano je u sudski registar Okružnog privrednog suda u Beogradu, rešenjem od 19.2.1990. godine, Fi: 1331/90.
- 2) Ugovorom od 23.6.1995. godine i izmenama Ugovora od 27.3.1996. godine, usaglasila je akta, organizaciju i uslove poslovanja sa Zakonom o berzama, berzanskom poslovanju i berzanskim posrednicima (Službeni list SRJ br. 90/94), u kom postupku se organizovala u formi akcionarskog društva pod imenom Beogradska berza a.d. Beograd, te u kom postupku su izdate:
  - (1) dozvola za osnivanje - Saveznog ministarstva za finansije (broj: 1/2-08-003/95, od 30. juna 1995. godine i broj: 4/1-08-004/96, od 28.6.1996. godine);
  - (2) dozvola za rad:
    - Savezne komisije za hartije od vrednosti u delu trgovanja akcijama, dugoročnim hartijama od vrednosti i finansijskim derivatima (broj:03-326/2-95, od 4. jula 1995. godine);
    - Narodne banke Jugoslavije u delu trgovanja kratkoročnim hartijama od vrednosti, žiralnim novcem, menicom, čekom, devizama i zlatom (broj: G-838, od 25. septembra 1995. godine)
    - robnog odeljenja - Saveznog ministarstva za trgovinu (1/1-04-093/96-002, od 25.4.1996. godine).
- 3) Organizovala se kao organizacija ovlašćena za obavljanje delatnosti organizovanja trgovine hartijama od vrednosti i finansijskim derivatima, 2004. godine u postupku uskladjivanja svog poslovanja i akta sa Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata (Službeni list SRJ br. 65/02 i Službeni glasnik RS br. 57/03 i 55/04), u kom postupku joj je Komisija za hartije od vrednosti izdala dozvolu za rad broj: 5/0-13-649/28, od 8.9.2004. godine.
- 4) Organizovala se kao organizator tržišta koji obavlja delatnost organizovanja trgovine hartijama od vrednosti i finansijskim derivatima na berzanskom i vanberzanskom tržištu, 2006. godine, u postupku uskladjivanja svog poslovanja i akta sa Zakonom o privrednim društvima (Službeni glasnik RS br. 125/04) i Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata (Službeni glasnik br. 47/2006), u kom postupku je Komisija za hartije od vrednosti:
  - (1) rešenjem br. 5/0-04-4371/3-06, od 11.12.2006. godine, dala saglasnost na izmenu opštih akata organizatora tržišta, čime je Beogradska berza a.d. Beograd izvršila uskladjivanje sa Zakonom saglasno odredbi člana 260. stav 1. Zakona;
  - (2) rešenjem br. 5/0-01-4372/3-06, od 11.12.2006. godine, dala dozvolu za rad organizatora vanberzanskog tržišta, čime je Beogradska berza a.d. Beograd izvršila obavezu iz člana 260. stav 3. Zakona, te ispunila uslove iz člana 82. stav 1. tč. 1-3. Zakona.
- 5) U postupku usaglašavanja sa Zakonom o privrednim društvima (Službeni glasnik RS br. 36/11, 99/11 i dr.) i Zakonom o tržištu kapitala (Službeni glasnik RS br. 31/11, 112/15 i dr.), rešenjem Komisije za hartije od vrednosti RS broj 5/0-04-242/17-12 od 26.4.2012. godine Beogradskoj berzi a.d. Beograd je data saglasnost za obavljanje delatnosti organizatora regulisanog tržišta i multilaterane trgovačke platforme (MTP). Po dobijanju saglasnosti Komisije za hartije od vrednosti izvršena je registracija promena i u nadležnom registru privrednih subjekata - Rešenje Agencije za privredne registre broj BD 69576/2012 od 28.5.2012. godine.
- 6) Sa donošenjem novog Zakona o tržištu kapitala (Službeni glasnik RS br. 129/2021, u daljem tekstu ZTK), u propisanom roku Berza je sprovedla postupak uskladjivanja akata i organizacije Berze sa novim zakonskim rešenjima. Komisija za hartije od vrednosti RS je rešenjem broj 2/2-120-2883/7-22 od 29.12.2022. godine Beogradskoj berzi a.d. Beograd dala saglasnost na opšta akta Berze doneta u pomenutom postupku. Po dobijanju saglasnosti Komisije za hartije od vrednosti, rešenjima Agencije za privredne registre broj BD 543/23 od 12.1.2023. godine i BD 9269/23 od 2.2.2023. godine izvršena je i registracija neohodnih promena u nadležnom registru privrednih subjekata.

1.2. Poslovno ime i sedište

Pod nazivom Jugoslovensko tržište kapitala poslovala je do 22.6.1992. godine kada je promenila poslovno ime u Beogradska berza p.o. Beograd, uz odobrenje Izvršnog saveta Skupštine grada Beograd (Rešenje broj: 023-168/92-IS), te upisana u nadležni sudski registar rešenjem Okružnog privrednog suda u Beogradu, Fi.13624/92.

Berza danas posluje pod imenom Beogradska berza a.d. Beograd, a poslovno sedište je obezbeđeno zakupom u poslovnoj zgradi u Novom Beogradu, ul. Omladinskih brigada br. 1.

1.3. Osnovna delatnosti

U skladu sa Zakonom o klasifikaciji delatnosti (Službeni glasnik RS br. 104/2009) i Uredbom o klasifikaciji delatnosti ("Službeni glasnik RS", br. 54/2010), pretežna delatnost Berze:

6611 – Finansijske i robne berze

Poslovi pretežne delatnosti Berze, u skladu sa ZTK i dozvolom Komisije za hartije od vrednosti su upravljanje i vođenje poslovanja regulisanog tržišta, multilateralne trgovačke platforme (MTP) i organizovane trgovačke platforme (OTP). U skladu sa zakonom kojim se uređuje digitalna imovina, Berza može, pod uslovima i na način uređen tim zakonom, a na osnovu odluke Nadzornog odbora Berze, da obavlja poslove organizovanja platforme za trgovanje digitalnom imovinom u Republici Srbiji i pruža usluge povezane s digitalnom imovinom u obimu poslova utvrđenih dozvolom nadležnog organa u Republici Srbiji. Pored navedenih, Berza može da obavlja i sledeće dodatne poslove: 1) podsticanje i razvoj tržišta kapitala u Republici Srbiji; 2) prodaja i licenciranje tržišnih podataka, uključujući formiranje, prodaju, licenciranje i trgovanje finansijskim instrumentima, na osnovu tržišnih podataka ili drugih finansijskih mera; 3) pružanje usluga dostave podataka i upravljanje sistemom odobrenih objava /APA/ u skladu sa ZTK; 4) edukacija investitora; 5) obavljanje drugih potrebnih poslova u vezi sa aktivnostima i obavezama Berze utvrđenim zakonom (edukacija, izdavanje i plasman publikacija, časopisa i knjiga i sl).

U skladu sa Zakonom o tržištu kapitala, upravu Berze čine nadzorni odbor i izvršni direktor, a u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Društvo je organizovano kao društvo sa dvodomnim upravljanjem, te Izvršni direktor ima rukovodeću funkciju, a Nadzorni odbor ima nadzornu funkciju. U skladu sa navedenim propisima, statutarni organi Društva su:

- Skupština
- Nadzorni odbor
- Izvršni direktor

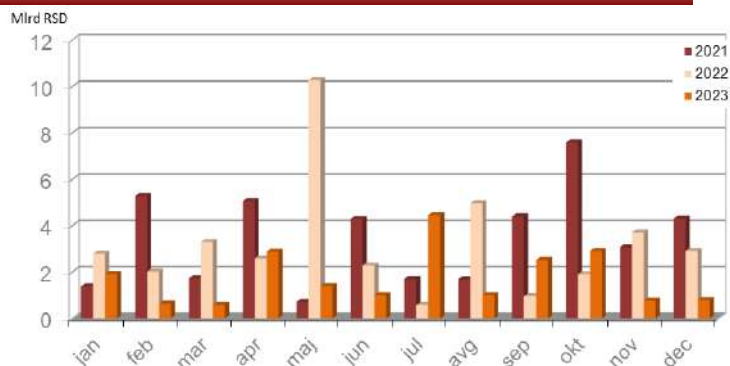
Prema kriterijumima za razvrstavanje iz Zakona o računovodstvu ("Sl. glasnik RS", br. 73/2019 i 44/2021-dr.zakon) Društvo je razvrstano u veliko pravno lice.

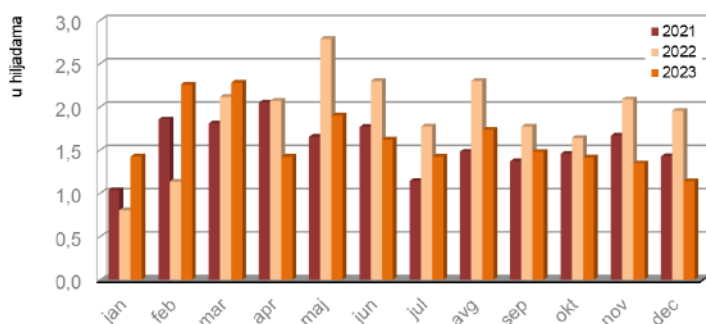
2. POSLOVNE AKTIVNOSTI I OPERACIJE U 2023. GODINI

2.1. Trgovanje

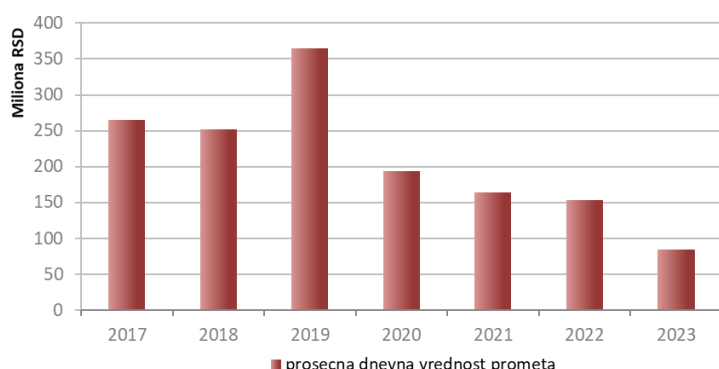
Ukupan promet po mesecima

Ukupan broj transakcija po mesecima

Prosečna dnevna vrednost prometa

Na Beogradskoj berzi je u 2023. godini ostvaren ukupan promet u vrednosti od 20,9 milijardi RSD, odnosno preko 178 miliona EUR, što izraženo u dinarima predstavlja pad prometa od 45% u odnosu na 2022. godinu.

Tržišni materijali kojima je u toku 2023. godine trgovano na Berzi uključuju akcije i obveznice Republike Srbije, dok su transakcije korporativnim obveznicama izostale i ove godine.

U odnosu na prethodnu godinu, zabeležen je značajan pad vrednosti prometa i u trgovanju obveznicama Republike Srbije kao i u trgovanju akcijama.

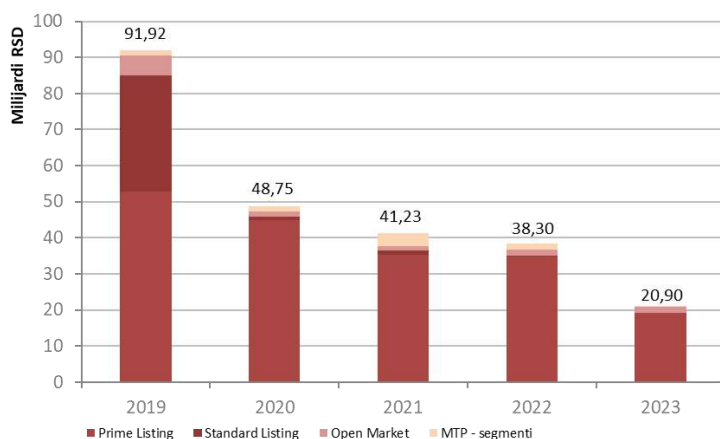
Istovremeno, došlo je i do nastavka pada prosečne dnevne vrednosti prometa u odnosu na prethodne godine, što ukazuje na jasno postojanje trenda samnjenja tržišnih aktivnosti.

Kada je reč o učešću u godišnjem prometu, u 2023. godini već tradicionalno je zabeležena dominacija učešća obveznica Republike Srbije u ukupnom prometu, a koje je istovremeno povećano u odnosu na prethodnu godinu.

Ukupno učešće dužničkih hartija od vrednosti u godišnjem trgovanju iznosilo je 85%, što predstavlja rast učešća od 21 procentnog poena u odnosu na promet koje su ove hartije zabeležile tokom 2022. godine.

Posmatrano po mesecima, najviši promet zabeležen je u mesecu julu, u vrednosti od 4,45 milijardi dinara (38 miliona EUR), i on je pre svega indukovao transakcijama zaključenim u trgovanju obveznicama Republike Srbije, a čija je vrednost iznosila preko 4,2 milijarde dinara.

Struktura ukupnog prometa

Intenzivnije trgovanje akcijama zabeleženo je u drugom kvartalu godine, i sa 1,1 milijardi dinara predstavlja više od trećine ukupno ostvarenog prometa u trgovanju akcijama tokom 2023. godine.

U trgovanju obveznicama, naročito nakon uključnja obveznica koje je Republika Srbija emitovala po osnovu restitucije na ime obeštećenja za oduzetu imovinu početkom godine, broj zaključenih transakcija je više nego dupliran.

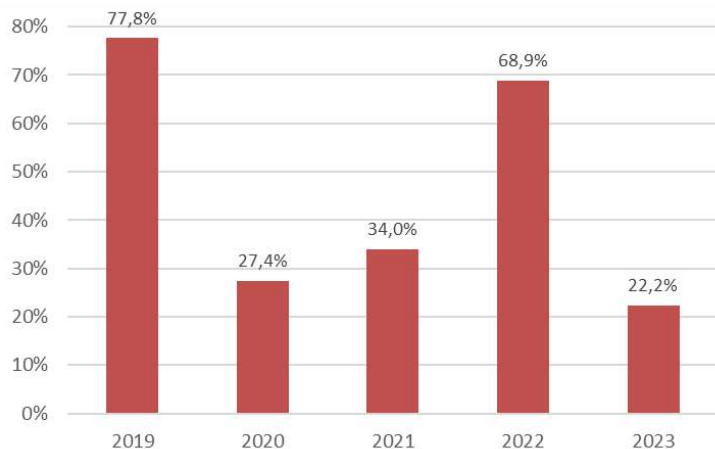
Ukupan broj realizovanih transakcija na Berzi u 2023. godini iznosio je 19.471, što je pad od preko 14% u odnosu na prethodnu godinu, pri čemu je broj transakcija obveznicama više nego dupliran u odnosu na broj transakcija navedenim tržišnim materijalom zaključen u 2022. godini.

Metod kontinuiranog trgovanja je jedinstveni metod trgovanja svim hartijama od vrednosti na svim tržišnim segmentima, budući da se od aprila 2019. godine i trgovanje akcijama na segmentu MTP Belex organizuje metodom kontinuiranog trgovanja, ali kao ni tokom prethodnih godina, ni tokom 2023. godine struktura metoda trgovanja, odnosno korišćenje metoda koji ima za cilj frekventnije otkrivanje cene, nije mogla da utiče na značajnije povećanje likvidnosti.

Na segmentu MTP Belex u 2023. godini zaključeno je svega 80 transakcija, dok je u prethodnoj godini broj transakcija na ovom tržišnom segmentu iznosio 2.815. Ovo je posledica pre svega nove segmentacije tržišta koja je urađena sa početkom primene novog Zakona o tržištu kapitala.

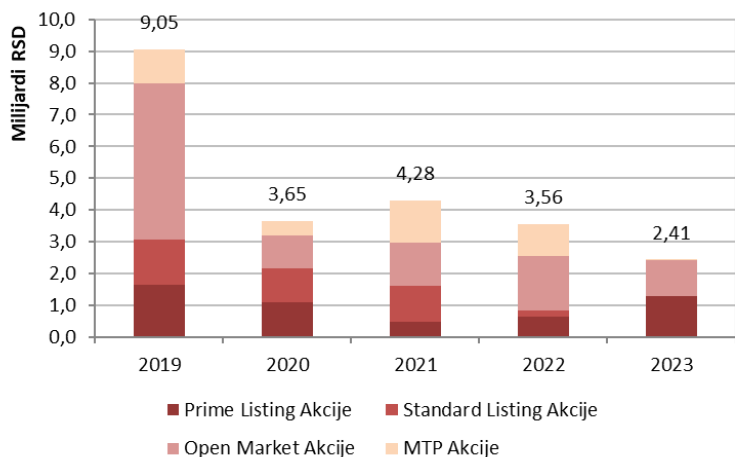
Učešće blok trgovanja u strukturi prometa akcijama prema metodu trgovanja iznosilo je 22,2%, što je tri puta manje učešće u odnosu na prethodnu godinu i to najviše zahvaljujući blok trgovanju akcijama NIS a.d. Novi Sad koje je činilo 63% ukupnog godišnjeg prometa akcijama u 2022. godini.

Učešće blok trgovanja u prometu akcijama

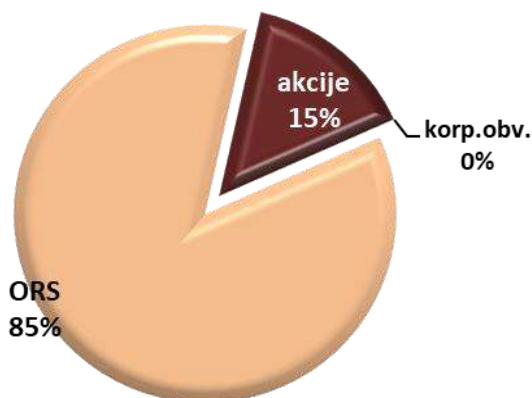

2.2. Promet akcijama

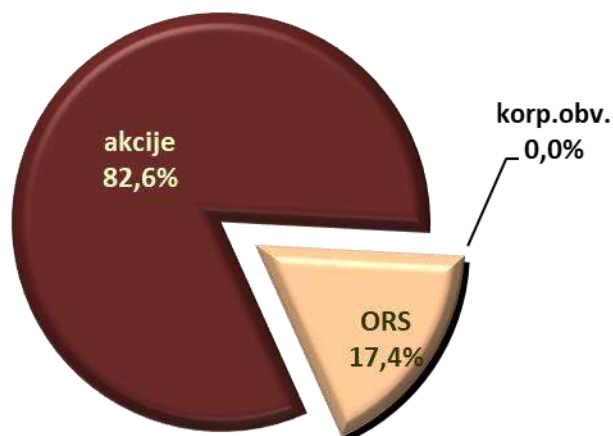
Ukupan promet akcijama, bez blok trgovanja

Struktura prometa prema vrsti HoV

Struktura broja transakcija prema vrsti HoV

Ukoliko se posmatraju samo akcije, njihov promet je u 2023. godini iznosio preko 3 milijarde RSD, odnosno 26,4 miliona EUR. Učešće akcija u strukturi ukupnog prometa iznosi 15%, što u odnosu na učešće od 30% zabeleženo u prethodnoj (2022) godini, predstavlja veoma značajno smanjenje.

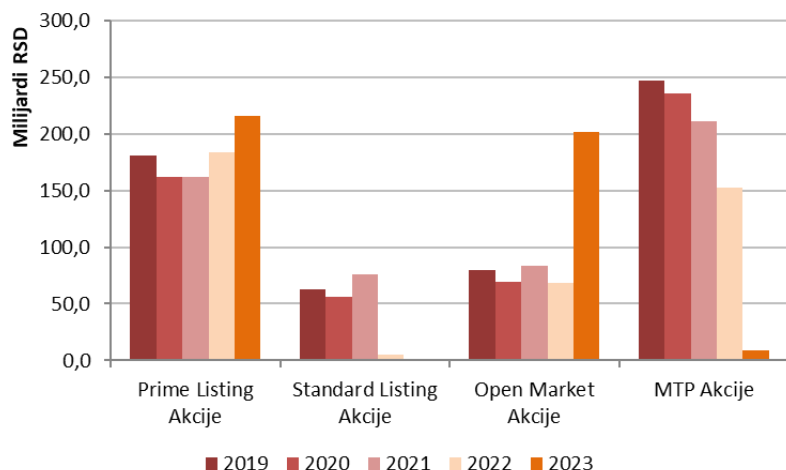
U analizi trgovanja akcijama u ovoj godini, a upravo kao potvrda izostanka raznovrsnosti investicionih alternativa na domaćem tržištu, neminovno se nameće i činjenica da je preko 53% godišnjeg prometa ostvareno u trgovanju pet najtrgovanijih akcija u 2023. godini, a da preko 30% ovogodišnjeg prometa, kada izuzmemo blok trgovanje, čini trgovanje akcijama izdavaoca NIS a.d. Novi Sad.

U strukturi broja transakcija prema vrsti hartija od vrednosti, akcije su i dalje zadržale apsolutni primat, zbog same prirode trgovanja obveznicama kod kojih su se uglavnom beležile retke transakcije visoke pojedinačne vrednosti, ali je uključenjem obveznica koje je Republika Srbija emitovala po osnovu restitucije učešće ovog tržišnog materijala u strukturi broja transakcija više nego duplirano.

Transakcije akcijama činile su u 2023. godini 82,6% ukupnog godišnjeg broja transakcija.

Veličina prosečne transakcije akcijama u 2023. godini iznosi 192,6 hiljada dinara, a prosečan dnevni broj transakcija zaključenih u trgovanju akcijama je 65.

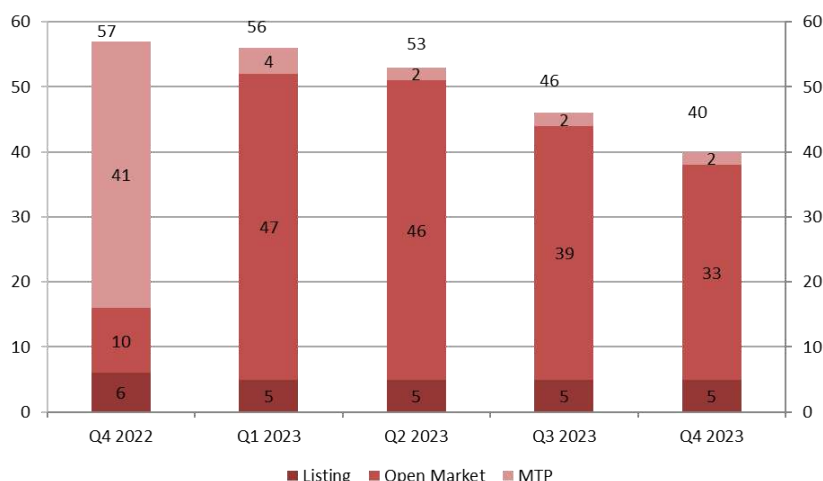
Tržišna kapitalizacija u RSD

Učešće prometa akcija koje se nalaze na listingu regulisanog tržišta u ukupnom godišnjem prometu akcijama iznosilo je preko 41%, dok je učešće ovih hartija u ukupnom godišnjem prometu posmatrajući sve tržišne materijale svega 6%.

Poslednjeg dana decembra 2023. godine, ukupna kapitalizacija akcija na Prime listingu Berze iznosila je 425 milijardi dinara, što predstavlja rast od 4% u odnosu na kraj 2022. godine. U okviru razvrstavanja hartija na segmente izvršenog početkom ove godine, hartije od vrednosti listirane na Standard listingu, zbog ukidanja ovog segmenta pridružene su Prime listingu, te su na Prime Listingu na kraju godine bile akcije pet kompanija (AERO, FINT, JESV, MTLC i NIIS).

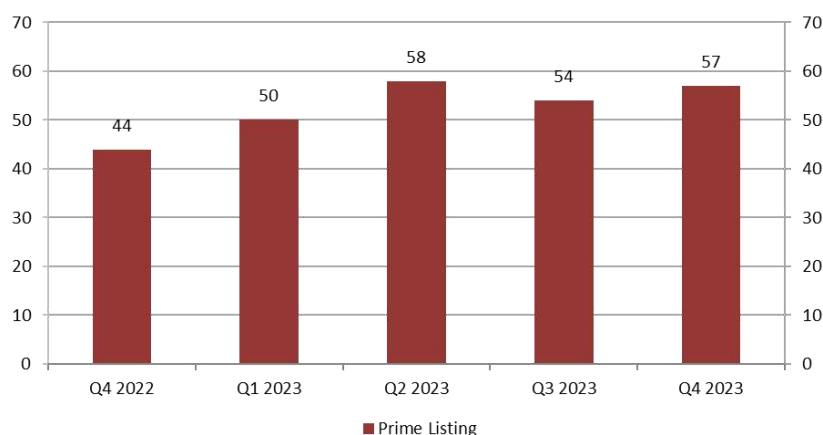
Broj trgovanih emisija akcija

U trgovanju akcijama na Prime Listingu u 2023. godini ostvaren je promet od 1,3 milijarde dinara.

Na segmentu regulisanog tržišta koje nije listing – Open Marketu, poslednjeg trgovačkog dana 2023. godine bilo je kotirano 188 akcija javnih društava.

Broj trgovanih emisija obveznica

Ukupan godišnji promet na Open Marketu iznosio je 1,82 milijarde dinara (15,5 miliona EUR), što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja rast od blizu 6%.

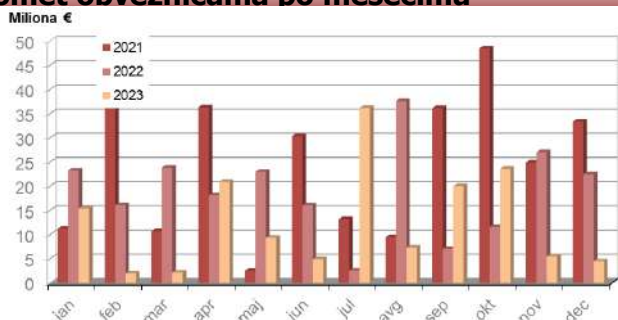
Vrednost tržišne kapitalizacije akcija uključenih na Open Market poslednjeg trgovačkog dana decembra iznosila je 201 milijardu dinara.

Na tržišnom segmentu MTP Belex je tokom godine ostvaren promet od 5,5 miliona dinara, odnosno gotovo 47 hiljada EUR. Na kraju 2023. godine na MTP Belex bile su uključene akcije 81 izdavaoca.

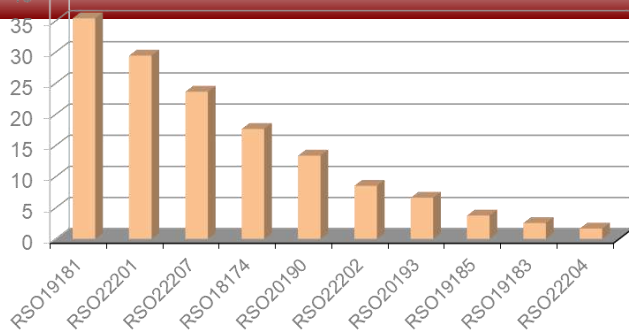
Tržišna kapitalizacija akcija na MTP Belex na kraju 2023. godine iznosila je 8,5 milijardi dinara.

2.3. Obveznice

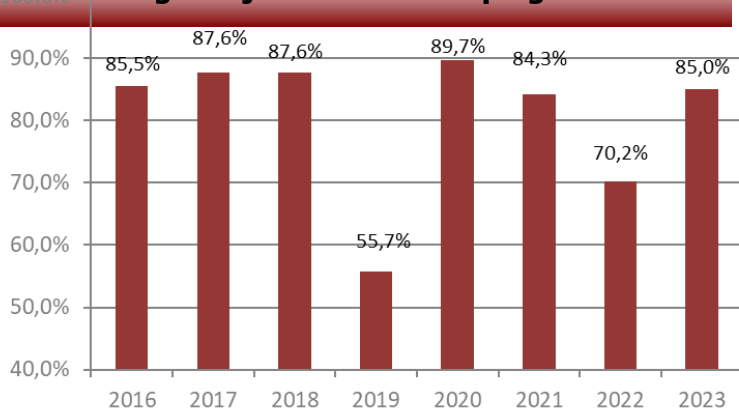
Promet obveznicama po mesecima

10 najtrgovanijih obveznica u 2023.

Učešće trgovanja obveznicama po godinama

Promet obveznicama u 2023. godini dostigao je vrednost od gotovo 18 milijardi dinara (152 miliona EUR), predstavljajući 85% ukupnog prometa ostvarenog na Berzi. Ovi finansijski instrumenti i dalje drže primat po učešću u vrednosti prometa, a njihovo procentualno učešće se u odnosu na prethodnu godinu, kada je iznosilo 70%, povećalo za 15 p.p. Najveća vrednost prometa obveznicama ostvarena je u julu, kada je isti dostigao vrednost od preko 4,2 milijarde dinara. U toku prethodne godine smanjen je obim izdavanja državnih obveznica, tako da su tokom 2023. godine na Prime Listing regulisanog tržišta uključene tri serije dugoročnih državnih obveznica koje je emitovala Republika Srbija, od kojih su dve nominovane u dinarima, a jedna u evrima.

Na Prime Listingu Beogradske berze krajem 2023. godine nalazile su se 82 dugoročne obveznice Republike Srbije, i to 10 čija je nominalna vrednost izražena u dinarima i 72 čija je nominalna vrednost izražena u evrima.

Najveće vrednosti prometa zabeležene su u trgovanju serijama RSO19181, sedmogodišnje dinarske obveznice, koje dospevaju u januaru 2026. godine i čiji je godišnji promet iznosio 4,2 milijarde dinara i RSO22201, dvogodišnje dinarske obveznice koje dospevaju u januaru 2024. godine i čiji je godišnji promet iznosio 3,5 milijarde dinara, dok sve druge serije ovih hartija od vrednosti beleže godišnji promet manji od 3 milijarde dinara, pojedinačno.

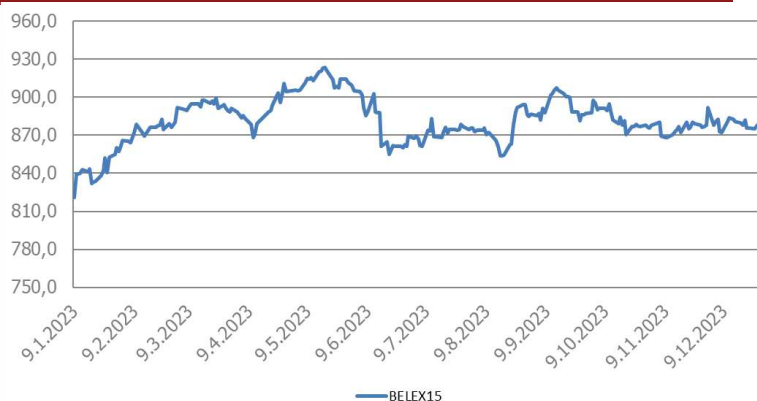
U mesecu januaru ove godine uključeno je 3 serije sa ukupno 27 obveznica Republike Srbije po osnovu restitucije na ime obeštećenja za oduzetu imovinu. Obveznice su izdate sa rokovima dospeća od jedne do 12 godina kao diskontne hartije sa nominalnom vrednošću od 0,01 evro, što je u velikoj meri doprinelo da broj transakcija obveznicama u 2023. godini bude više nego udvostručen u odnosu na prethodnu godinu.

Na Open market su u januaru 2021. godine uključene korporativne obveznice izdavaoca Energoprojekt holding a.d. Beograd, ali još uvek domaće tržište čeka na prvu transakciju ovim instrumentom.

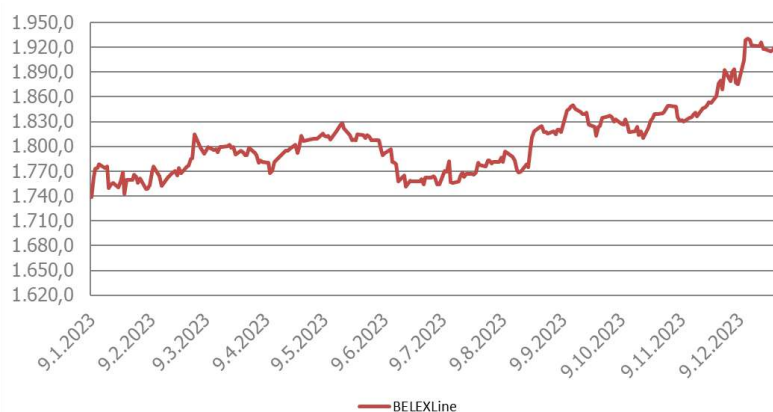

2.4. Indeksi Beogradske berze

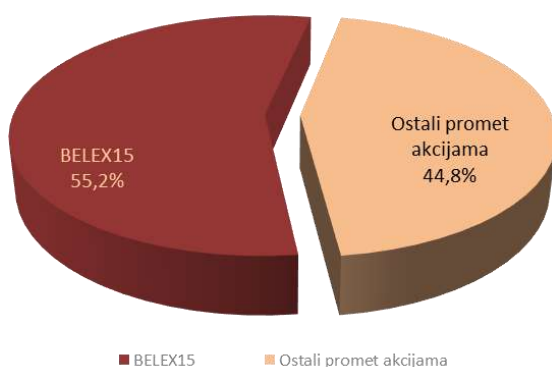
Kretanje indeksa BELEX15 u 2023.

Kretanje indeksa BELEXLine u 2023.

BELEX15 u ukupnom prometu akcijama

Oba indeksa Beogradske berze, BELEX15 i opšti indeks BELEXline 2023. godinu su završili u zelenoj zoni. Indeks najlikvidnijih akcija srpskog tržišta kapitala BELEX15 godinu završava na nivou od 875,66 indeksnih poena, što je za gotovo 6,2% veća vrednost u odnosu na kraj 2022. godine.

Opšti indeks domaćeg tržišta kapitala BELEXline godinu je završio na nivou od 1.914,04 indeksnih poena, što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja rast od 10%.

Učešće indeksa BELEXline u ukupnom redovnom prometu akcijama od 68% rezultat je činjenice da se u top 5 najtrgovanijih akcija u 2023. godini nalaze dve akcije koje nisu u indeksnoj korpi BELEX15, indeksa najlikvidnijih akcija, čije je učešće u ukupnom redovnom prometu akcijama u 2023. godini iznosilo 55,2%.

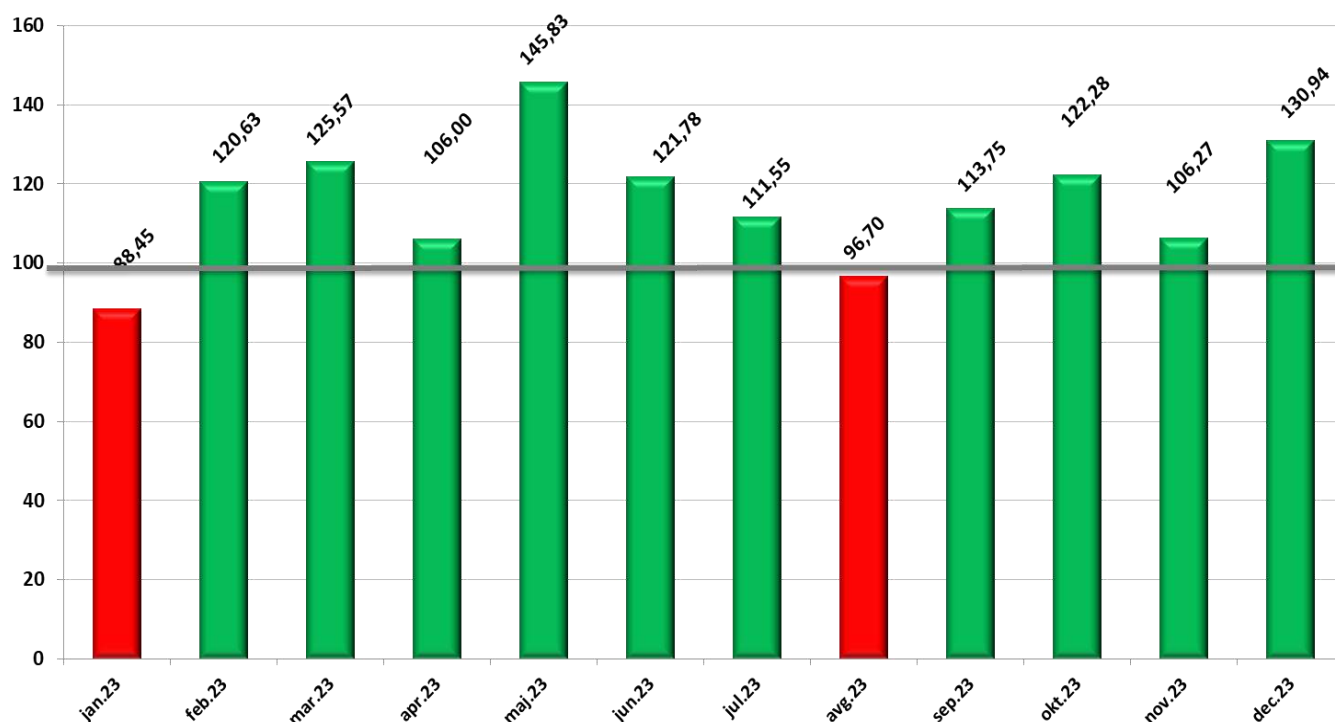
Tokom godine indeksi su bili podložni sezonskim i cikličnim kolebanjima.

Maksimalne vrednosti indeksi Beogradske berze ostvarili su u drugom i poslednjem kvartalu. Godišnji maksimum od 927,7 indeksnih poena BELEX15 je dostigao 19. maja 2023. godine. Opšti indeks BELEXline je zabeležio svoj godišnji maksimum u visini od 1.930,68 indeksnih poena dana 13. decembra 2023. godine.

Oba indeksa su godišnje minimalne vrednosti zabeležila u prvom kvartalu, i to 9. januara, BELEX15 na nivou od 816,03 indeksnih poena, dok je vrednost indeksa BELEXline iznosila 1.739,12 poena. Prilikom kvartalnog prilagođavanja indeksa BELEXline u junu 2023. godine, iz indeksne korpe su isključene akcije jednog izdavaoca, u redovnoj reviziji u martu isključeno je 5 hartija, te su u martu i avgustu izvršene vanredne revizije indeksa i isključene još dve hartije, tako da se na kraju godine u sastavu indeksne korpe indeksa BELEXline nalazi 28 konstituenata. Iz sastava indeksne korpe indeksa BELEX15 isključene su akcije izdavaoca Alfa plam a.d. Vranje, te isti na kraju 2023. godine čine akcije 9 kompanija, odnosno jedna manje u odnosu na prethodnu godinu. Učešće ukupnog prometa akcijama iz indeksa BELEXline u ukupnom redovnom ovogodišnjem prometu akcijama iznosi 68% i manje je za 22 p.p. odnosu na prošlogodišnje učešće.

2.5. BELEXsentiment 2023

Geopolitička previranja i ratni sukobi biće dominantan činiac na tržišta i naredne godine. Rat u Ukrajini je 2022 doneo šok na tržištu energenata i hrane, koje se tokom 2023 smirilo, ali dok se ne okončaju ratna dejstva uvek lebdi neizvesnost od dodatnog narušavanja odnosa i tržišnih previranja. Žarište na bliskom istoku, sem privremenog skoka cene nafte, nije bitnije uticalo na tržišta za sada. Međutim, i tu dok traje otvoren sukob postoji opasnost od eskalacije na širi region, koja bi mogla doneti pometnju na globalnom tržištu nafte, i time ozbiljan pritisak na inflaciju i globalni lanac trgovačkih ruta. Predsednički izbori u SAD koji se održavaju u novembru mogu dovesti i do nekih nepredvidivih geopolitičkih zaokreta, razrešenja postojećih ili iniciranje novih ekonomskih i trgovinskih sankcija i slično.

Od februara očekivanja učesnika na tržištu su bila pozitivna, tako da je u maju zabeležena i najviša vrednost BELEXsentimenta od 145,83 poena, ovo predstavlja i najvišu vrednost ovog pokazatelja još od avgusta 2021. godine, koja ukazuje na to da investitori na Beogradskoj berzi očekuju oporavak vrednosti domaćih akcija.

Agencija Standard&Poor potvrdila je kreditni rejting Srbije na nivou BB+ uprkos i dalje izraženm međunarodnim rizicima. Istovremeno, potvrđeni su stabilni izgledi za dalje povećanje rejtinga. Agencija ocenjuje i da je finansijski sektor dobro kapitalizovan, likvidan i profitabilan.

Vrednost BELEXsentimenta se tokom 2023. godine nalazila u rasponu od 88,45 poena do 145,83 poena. Najveću vrednost ovaj pokazatelj zabeležio je u maju mesecu 2023. godine.

Samo dva meseca je BELEXsentiment bio u negativnoj zoni tokom 2023. godine što ukazuje da su tržišna očekivanja učesnika u glasanju bila daleko pozitivnija nego što je to bilo 2022. godine kada je ovaj pokazatelj bio u negativnoj zoni čak sedam meseci.

2.6. Informacioni servisi

U nastojanjima da maksimizira transparentnost za sve kategorije korisnika i najširu javnost, Beogradska berza koristi višestruke kanale za distribuciju podataka iz trgovanja. Podaci se distribuiraju putem Data Feed servisa, BELEX.info servisa, BELEX tikera, servisa za prijavu OTC transakcija i internet stranice Berze www.belex.rs.

Data Feed servis je namenjen distribuciji podataka iz trgovanja profesionalnim korisnicima, kao što su data vendori, investicione banke i indeksne kompanije. Profesionalni korisnici vrše obradu izvornih podataka berze i njihovu redistribuciju u realnom vremenu (real-time), ili ih distribuiraju kao odložene odnosno dnevne (istorijski, end-of-day) podatke. Krajnjim korisnicima redistribuiraju se podaci o cenama hartija od vrednosti, dubini tržišta, transakcijama, indeksima, kao i korporativne vesti listiranih kompanija i kompanija uključenih u indeksnu korpu BELEX15. Na kraju 2023. godine ukupno 43 data vendora je posedovalo različite nivoe licence za distribuciju i korišćenje podatka iz trgovanja na Beogradskoj berzi, što predstavlja smanjenje broja data vendora od 2,27% u odnosu na prethodnu godinu.

Tokom 2023. godine, broj investicionih društava članova Berze koji su koristili data feed servis Berze je ostao nepromenjen. Članovi Berze mogu koristiti ovaj servis za analitičke potrebe obrade podataka, izračunavanja relevantnih pokazatelja i indikatora, odnosno za potrebe svojih e-trading aplikacija, koje njihovim klijentima olakšavaju direktan pristup, praćenje trgovanja i ispostavljanje naloga.

BELEX.info web-servis Beogradske berze daje korisnicima mogućnost praćenja trgovanja u realnom vremenu putem interneta. Tokom 2023. godine evidentirana je 38 godišnja pretplata na ovaj servis, što predstavlja rast od 15% u odnosu na broj pretplata u 2022. godini. Takođe, zabeleženo je 107 mesečnih pretplata na ovaj servis, što predstavlja pad od 36% u odnosu na prethodnu godinu.

Kada je u pitanju servis za prijavljivanje OTC transakcija, tokom 2023. godine 21 član Berze je koristio ovu aplikaciju, dok je evidentirano ukupno 151 pretplata na ovaj servis, što predstavlja pad od 10% u odnosu na 2022. godinu.

2.7. Tržišta Beogradske berze

Na tržištima Beogradske berze, zabeležen je gotovo identičan trend izdavalaca koji su napustili tržište u odnosu na 2022. godinu. Nakon nekoliko godina, značajno je smanjen trend napuštanja tržišta, tako da je tokom prethodne godine isključeno 64% manje hartija od vrednosti u odnosu na broj isključenih u 2021. godini. Značajno manjem broju isključenih hartija u odnosu na 2021. godinu doprinela je primena odredbi Zakona o privrednim društvima koja su regulisala prinudnu likvidaciju. Zahvaljujući pozitivnim rezultatima koje su privredna društva ostvarila u prethodnim godinama, broj isključenih kompanija zbog stečaja i likvidacije je manji u odnosu na one kompanije koje su povukle svoje akcije sa tržišta iz razloga promene oblika organizovanja.

U 2023. godinu Sektor poslovni operacija je ušao sa primarnim zadatkom da se članovima Berze i kompanijama čije hartije su uključene na tržište pojasne odredbe novih akata Berze koja su stupila na snagu prvog trgovačkog dana u januaru a koja su usklađena sa novim Zakonom o tržištu kapitala. U domenu listinga novu regulativu je obeležilo restrukturiranje tržišnih segmenata, gašenje Standard listinga i migracija 209 hartija sa MTP tržišta na Open market.

Vezano za ostale aktivnosti, Berza je do kraja 2023. godine kontinuirano sprovodila aktivnosti na servisiranju svih kompanija čije su hartije od vrednosti uključene na tržišta Berze. Takođe, u okviru svojih nadležnosti, stručne službe Berze kontinuirano pružaju podršku članovima Berze u vidu konsultativnih aktivnosti koje se odnose na procedure izrade izveštaja u cilju obaveštavanja investicione javnosti o svim korporativnim radnjama kompanija koje imaju uključene hartije na tržišta Berze, kao i konsultacije u cilju što kvalitetnije izrade berzanskih informatora kompanija. Zbog promena akata Berze izvršene su pripreme za ažuriranje postojeće aplikacije za izradu Informatora. Tokom ovih promena pružena je značajna podrška IT sektoru i spoljnim saradnicima koji su učestvovali u izradi aplikacije. Aplikacija je uspešno ažurirana i puštena je u produkcijsko okruženje u aprilu 2023. godine.

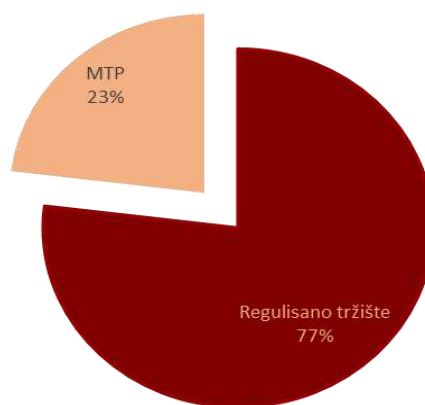
Početakom 2022. godine stručne službe Berze su imale za cilj da se unapredi komunikacija prema privatnim kompanijama pred kojima bi bilo moguće pokrenuti inicijativu za prikupljanje kapitala na Berzi. Usled otpočinjanja rata u Ukrajini i daljeg pogoršavanja, kako makroekonomskih, tako i globalno političkih percepcija rizika koje investitore odvraćaju od zauzimanja pozicija u rizičnim investicijama (u koje spadaju investicije u Srbiju i /ili nove vrste rizične aktive), ova inicijativa je zaustavljena dok se investitori ne adaptiraju globalno na aktuelne nivoe rizika. Promenama na Berzi izraženim kroz promene vlasničke strukture i izvršnog direktora, došlo je do zanaavljanja pve inicijative.

Tokom 2023. godine isključeno je 45 akcija i to najčešće zbog promene oblika organizovanja, odnosno prestanka statusa javnog društva u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala. Isključenjima su prethodilo sprovođenje postupka isplate u slučajevima otkupa akcija od nesaglasnih akcionara i u slučajevima kada je uspešno završena ponuda za preuzimanje, pa zatim zbog stečaja i likvidacije koje je ranijih godina uglavnom bio dominantan razlog za isključenje.

Zaključno sa 31.12.2023. godine na Beogradskoj berzi organizovano je trgovanje hartijama od vrednosti 271 izdavaoca. Među njima, kao i u prethodnim godinama, najveći broj predstavljaju izdavaoci akcija, pri čemu, 6 izdavalaca akcija ima uključene dve i više vrsta, odnosno klasa akcija. Izuzetak od izdavalaca akcija čine Republika Srbija (obveznice Repubike Srbije) i Energoprojekt holding (korporativne obveznice).

Treću godinu za redom nije bilo novih uključenja akcija što pokazuje da se situacija na tržištu kapitala bez obzira na različite inicijative nije popravila, te da su kompanije i dalje okrenute prema tržištu duga, odnosno ka bankarskom sektoru, u situacijama kada im je potrebno dodatno finasiranje poslovanja. Ovakvo strukturno pozicioniranje privrede nesumnjivo utiče na razvoj tržišta kapitala, koje je posledično dugi niz godina na veoma niskom nivou razvijenosti. Sva uključenja na tržišta Berze koja su realizovana tokom 2023. godine odnose se na Republiku Srbiju kao izdavaoca. Uključeno je ukupno 30 državnih obveznica od kojih se 27 obveznica odnosi na Obveznice za izmirenje obaveza po osnovu restitucije. Sve državne obveznice su uključene na Regulisano tržište, odnosno Prime listing.

Poslednji trgovački dan prethodne godine organizovan je 28.12.2023 godine. Struktura tržišta prema broju hartija od vrednosti kojima je organizovano trgovanje na regulisanom tržištu i multilateralnoj trgovačkoj platformi (MTP) poslednjeg trgovačkog dana u 2023. godini, prikazana je na grafikonu ispod gde se može videti dominantno učešće hartija uključenih na regulisano tržište.

Na dan 31.12.2023. godine bio je samo jedan izdavalac kod koga je registrovana neusaglašenost u broju akcija koje su uključene na tržište Berze sa brojem registrovanih akcija u Centralnom registru hartija od vrednosti. Prethodnih godina ovaj broj je bio znatno veći, što ukazuje da su se kompanije opredelile da poštuju zakonske obaveze u pogledu dostavljanja neophodne dokumentacije u slučajevima kada su imale povećanje ili smanjenje broja hartija od vrednosti.

Pravilima poslovanja Beogradske berze je utvrđeno da svi izdavaoci koji imaju neusaglašenost podataka u broju akcija i dalje budu uključeni u trgovanje, čime se obezbeđuje mogućnost raspolaganja imovinom vlasnicima ranije emitovanih akcija, uz objavljenu napomenu, na internet prezentaciji Beogradske berze, da su podaci o broju

uključenih akcija u trgovanje na Berzi i broju izdatih akcija registrovanih u Centralnom registru hartija od vrednosti za predmetno preduzeće - neusaglašeni. Iz godine u godinu ovaj broj neusaglašeni se smanjuje a razlog za to je ispunjavanje zakonskih obaveza i dostavljanje zahteva za promenu broja uključenih HoV u slučajevima kada je došlo do promene broja registrovanih akcija u CRHOV. U 2023. godini je izvršeno 5 privremenih obustava trgovanja, i to svi iz razloga pokrenutog postupka stečaja i likvidacije nad izdavaocem.

2.7.1. Regulisano tržište – Listing

Tokom 2023. godine nastavljeno je sa uključenjima novih emisija dugoročnih obveznica Republike Srbije na Prime Listing Beogradske berze. U protekloj godini, ukupno je uključeno 3 emisije obveznica Republike Srbije, sa različitim rokovima dospeća i denominacijom kako u dinarima, tako i u evrima. Ročnost ovih obveznica je od 2 do 8 godina sa kamatnom stopom na RSD od 5,00% do 7,00% i kamatnom stopom na EUR od 2,5%. Broj novih emisija je manji za 25% nego prošle godine što predstavlja smanjenje dugoročnog zaduživanja na domaćem tržištu. Pored ovih obveznica, uključeno je i 27 obveznica Republike Srbije po osnovu restitucije na ime obeštećenja za oduzetu imovinu. Ukupna vrednost ovih obveznica je 42.400.000 EUR. Obveznice su izdate sa rokovima dospeća od jedne do 12 godina kao diskontne hartije sa nominalnom vrednošću od 0,01 evro.

Država je tokom godine izvršila reotkup obveznica pre roka dospeća ukupno dva puta, tako da je kod tih emisija obveznica došlo do smanjenja broja uključenih hartija.

Stupanjem na snagu novog Zakona i Pravila poslovanja došlo je do reorganizacije tržišta Beogradske berze. Nakon restrukturiranja Regulisano tržište podeljeno je na Prime Listing, SMart Listing i Open market. Na dan 31.12.2023. godine, na Listingu Regulisanog tržišta, pored 83 obveznice Republike Srbije, listirane su obične akcije sledećih izdavalaca:

1. Aerodrom Nikola Tesla a.d., Beograd
2. Fintel energija a.d., Beograd
3. Jedinstvo a.d., Sevojno
4. Metalac a.d., Gornji Milanovac
5. NIS a.d., Novi Sad

Tokom 2023. godine Komisija za listing Beogradske berze je sprovodila kontinuirani nadzor nad izdavaocima listiranim na regulisanom tržištu u smislu proveravanja ispunjenosti uslova za listiranje i u pogledu izveštavanja javnih akcinarskih društava i dostavljanja informacija Berzi.

Tokom 2023. godine izvršen je delisting 8 emisija obveznica Republike Srbije.

2.7.2. Regulisano tržište – Open Market

Kada je u pitanju promena kotacije zbog neispunjenja određenih uslova propisanih Pravilima poslovanja Berze, za razliku od prethodnih godina kada je to bila uobičajena pojava, broj hartija na Open Market nije se smanjio. Ipak, odliv hartija od vrednosti sa svih segmenata nije mimoišao ni Open Market, te je tako došlo do isključenja ukupno 34 akcije izdavalaca koji su se uglavnom povlačili sa tržišta zbog promene oblika organizovanja odnosno prestanka statusa javnog društva. Samo pet hartija sa ovog tržišta je isključeno zbog stečaja i likvidacije.

U postupku usklađivanja akata Beogradske berze sa odredbama Zakona o tržištu kapitala (Službeni glasnik RS br. 129/21), na koja je Komisija za hartije od vrednosti Rešenjem o usklađivanju Beogradske berze dala saglasnost 29.12.2022. godine došlo je do reorganizacije tržišne strukture Berze. Sledstveno, poslednji berzanski sastanak u 2022. godini predstavlja ujedno i poslednji berzanski sastanak na kojem je organizovano trgovanje akcijama na Standard listingu, a koje su, po završetku poslednjeg berzanskog sastanka u 2022. godini, migrirane na Prime Listing Beogradske berze. Istovremeno, u skladu sa uslovima utvrđenim Pravilima poslovanja Berze na koje je Komisija za hartije od vrednosti Rešenjem o usklađivanju Beogradske berze dala saglasnost 29.12.2022. godine, akcije 205 izdavalaca su po završetku poslednjeg berzanskog sastanka u 2022. godini migrirane sa MTP Belex na Open Market. Usled navedenog, tokom 2023. godine je značajno povećano učešće hartija uključenih na Open Market u odnosu na MTP.

2.7.3. MTP Belex

Poslednjeg trgovačkog dana 2023. godine na MTP Belex organizovano je trgovanje sa 83 emisije hartija od vrednosti izdatih od strane 83 izdavaoca, što predstavlja 23,11% ukupno uključenih hartija od vrednosti na sva tržišta Berze.

Tokom 2023. godine, sa MTP Belex isključeno je 11 emisija akcija, što je za 73% manje isključenih nego što je isključeno u prethodnoj 2022. godini. Uobičajeni razlozi da povlačenje akcija sa ovog tržišta su podjednako zastupljeni i u pogledu stečaja i likvidacije i prestanka statusa javnog društva. Ovako mali broj isključenja sa MTP Belex je uslovljen gore pomenutom reorganizacijom tržišta što je dovelo do migracije većeg broja hartija sa MTP Belex na Open Market.

2.8. Izveštavanje javnih društava

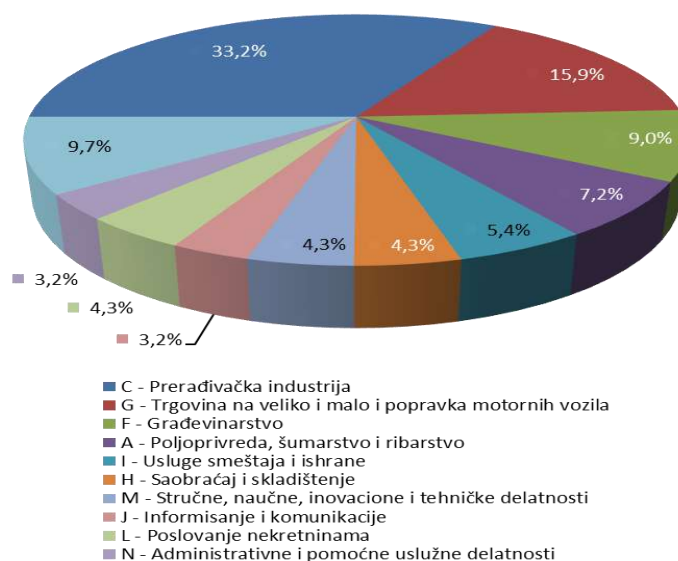
Nastavljen je trend redovnog izveštavanja investicione javnosti, uključujući i kvalitet dostavljenih izveštaja, a što se posebno odnosi na izdavaoce sa regulisanog tržišta. Izdavaoci su prepoznali bitnost i ažurnost dostavljanja informacija investicionoj javnosti, te iz tog razloga u 2023. godini nije bilo isključenja sa Open Market zbog neblagovremenog dostavljanja korporativnih izveštaja.

Obavezu ažuriranja Informatora o izdavaocu do 30. aprila 2023. godine, izvršilo je 70% izdavalaca, što je uobičajen rezultat u poslednjih nekoliko godina. Do kraja godine procenat kompanija koje su ažurirale informatore se zadržao na nivou od 89% izdavalaca.

Ovako visok procenat ažuriranja informatora može se pripisati pojednostavljenju procedure dostave dokumentacije, kroz uvođenje elektronskog potpisa i potpuni prestanak razmene štampane dokumentacije. Ovo je ujedno i deveta godina od kad je uvedena elektronska dostava, tako da su korporativni agenti i izdavaoci već uspostavili značajno efikasnije procedure izrade informatora i prihvatili postupak elektronskog potpisivanja i dostave izveštaja.

Do kraja 2023. godine, posredstvom portala za objavu korporativnih vesti, dostavljeno je ukupno 2.156 različitih korporativnih izveštaja i informatora kompanija čijim se hartijama od vrednosti trguje na tržištima Beogradske berze. Od svih dostavljenih izveštaja ukupno je objavljeno 1.962 izveštaja, što je preko 91% uspešno dostavljenih izveštaja na koje nije bilo primedbi. Od ukupnog broja objavljenih izveštaja, 241 se odnosi na berzanske informatore.

2.9. Sektorska klasifikacija izdavalaca

Od ukupnog broja izdavalaca čije su akcije uključene na tržišta Berze, najveći broj izdavalaca (oko 60%) bio je iz tri sektora, i to: Prerađivačka industrija – 101 izdavalac, Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila - 50 izdavaoca i Građevinarstvo - 34 izdavaoca. Četvrti po zastupljenosti broja izdavalaca je sektor poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, sa 7,7% udela u ukupnom broju izdavalaca.

Na prikazanom grafikonu „ostali sektori“ obuhvataju sektore sa ukupnim učešćem od 8,6%, kao što su: Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja (2,56%), Rudarstvo (1,92%), Ostale uslužne delatnosti (1,28%), Snabdevanje vodom i upravljanje otpadnim vodama (0,96%), Obrazovanje (1,28%), Snabdevanje električnom energijom, gasom i parom (0,32%) i Umetnost, zabava i rekreacija (0,32%).

2.10. Članstvo na Beogradskoj berzi

U odnosu na prethodnu 2022. godinu kada nije bilo promena u pogledu broja članova Berze, u 2023. godini ABC brokeru je prestao status člana Berze. Društvo je dana 14.7.2023. godine podnelo Zahtev za dobrovoljni prestanak članstva, te uz isti dostavilo Pravilima Berze propisanu dokumentaciju. Predmeni zahtev zasnovan je na skupštinskoj odluci Društva o prestanku obavljanja investicionih poslova delatnosti brokersko dilerskog društva, te promeni delatnosti. ABC broker je bio član Berze od 22.08.2008. godine. Uobičajene aktivnosti kod članova berze su se uglavnom odnosile na promene broja ovlašćenih brokera, te su aktivnosti u kontekstu članstva obuhvatale oduzimanje dozvola i izdavanje novih dozvola ovlašćenim brokerima članova Berze.

Član Berze Tezoro broker a.d. je postao korisnik BELEX FIXAPI modula od 05. juna 2023. godine.

Status člana Beogradske berze na dan 31.12.2023. godine imalo je 20 investicionih društava, od toga: 8 ovlašćenih banaka sa dozvolom za obavljanje brokerskih i dilerskih poslova, 8 brokersko dilerskih društava sa dozvolom za obavljanje brokerskih i dilerskih poslova i 4 brokersko dilerska društva sa dozvolom za obavljanje brokerskih poslova.

Članovi Beogradske berze na dan 31.12.2023.			
Brokersko dilerska društva		Ovlašćene banke	
1	Convest a.d. Novi Sad	1	Banca Intesa a.d. Beograd
2	Dunav Stockbroker a.d. Beograd	2	BPŠ Banka a.d., Beograd
3	Euro fineks broker a.d. Beograd	3	Erste bank a.d. Novi Sad
4	Ilirika investments a.d. Beograd	4	Eurobank Direktna a.d., Beograd
5	Intercity broker a.d. Beograd	5	NLB Komercijalna banka a.d., Beograd
6	M&V Investments a.d. Beograd	6	OTP banka Srbija a.d. Beograd
7	Mediolanum invest a.d. Beograd	7	Raiffeisen banka a.d. Beograd
8	Momentum Securities a.d. Novi Sad	8	UniCredit Bank Srbija a.d. Beograd
9	Prudence Capital a.d. Beograd		
10	Tandem financial a.d. Novi Sad		
11	Tesla Capital a.d. Beograd		
12	Tezoro broker a.d. Beograd		

2.11. Aktivnost članova Berze

Član Berze	Učešće u ukupnom prometu %	Učešće u broju transakcija %
BPŠ Banka a.d., Beograd	19,80%	21,41%
Raiffeisen banka a.d., Beograd	17,77%	1,36%
NLB Komercijalna banka a.d., Beograd	15,72%	22,70%
OTP banka Srbija a.d. , Novi Sad	11,38%	6,54%
UniCredit Bank Srbija a.d. , Beograd	10,27%	0,11%
Erste bank a.d., Novi Sad	8,93%	2,77%
Dunav Stockbroker a.d. , Beograd	3,75%	10,04%
Tesla Capital a.d., Beograd	3,08%	10,18%
M&V Investments a.d. , Beograd	2,24%	7,70%
Ilirika investments a.d. , Beograd	2,03%	4,18%
Momentum Securities a.d. , Novi Sad	1,72%	3,80%
Convest a.d. , Novi Sad	1,10%	0,20%
Mediolanum invest a.d. , Beograd	1,00%	0,41%
Intercity broker a.d. , Beograd	0,49%	3,79%
Tandem financial a.d. , Novi Sad	0,27%	2,10%
Tezoro broker a.d. , Beograd	0,21%	1,17%
Banca Intesa a.d. , Beograd	0,11%	0,77%
Prudence Capital a.d., Beograd	0,07%	0,36%
ABC broker a.d., Beograd	0,04%	0,16%
Euro fineks broker a.d. , Beograd	0,03%	0,27%

2.12. Market mejkeri na Beogradskoj berzi

Član Berze	Market mejker u trgovanju akcijama izdavaoca
M&V Investments a.d. Beograd	Metalac a.d. Gornji Milanovac Fintel energija a.d. Beograd

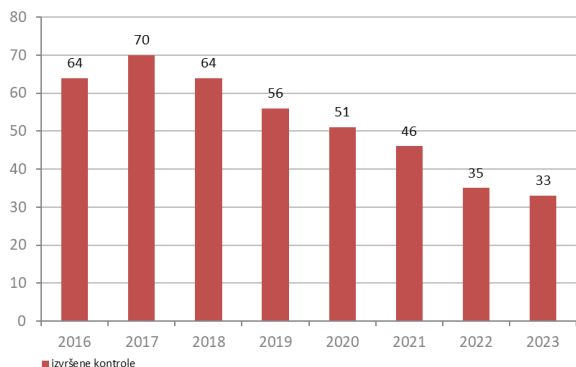
U protekloj godini poslove market mejkera obavljao je samo jedan član Berze - M&V Investments a.d. Beograd. U odnosu na prethodnu godinu predmetni market mejker je značajno smanjio svoje učešće u ukupnom prometu akcijama izdavaoca Fintel energija a.d. Beograd, te isto iznosi 6,71% dok je u 2022. godini iznosilo 48,78% %. Istovremeno je povećano i učešće u broju transakcija predmetnim akcijama i iznosi 43,48%.

Naziv izdavaoca	Učešće u ukupnom prometu (%)	Učešće u broju transakcija (%)
Metalac a.d. Gornji Milanovac	1,77%	6,76%
Fintel energija a.d. Beograd	6,71%	43,48%

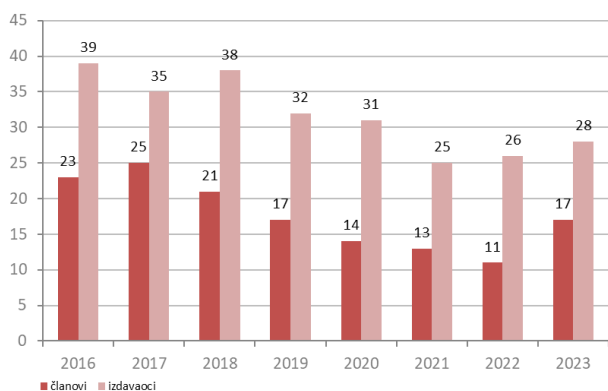

2.13. Nadzor i kontrola

Broj izvršenih kontrola po godinama

Kontrole članova i izdavalaca

U vršenju poslova nadzora i kontrole nad trgovanjem na Berzi i poslovanjem članova Berze u vezi sa poslovima koje obavljaju na tržištima Berze, tokom 2023. godine izvršeno je ukupno 33 kontrole dokumentacije i poslovnih knjiga 17 članova Berze, a koje su se odnosile na trgovanje akcijama 28 izdavalaca.

Tokom 2023. godine sačinjen je i Komisiji za hartije od vrednosti dostavljena jedan specijalni izveštaj berzanskog kontrolora.

Pored poslova kontrole, tokom 2023. godine izrađen je ukupno 41 izveštaj sa podacima iz trgovanja, najčešće po zahtevu Komisije za hartije od vrednosti, sudova, javnih izvršitelja, kao i samih izdavalaca, članova Berze i učesnika u trgovanju.

br.	član Berze	broj izvršenih kontrola
1	ABC broker a.d. Beograd	1
2	BPŠ Banka a.d. Beograd	3
3	Dunav Stockbroker a.d. Beograd	2
4	Erste Bank a.d. Novi Sad	4
5	Euro fineks broker a.d. Beograd	1
6	Ilirika Investments a.d. Beograd	2
7	Intercity broker a.d. Beograd	2
8	M&V Investments a.d. Beograd	1
9	Mediolanum invest a.d. Beograd	1
10	Momentum Securities a.d. Novi Sad	3
11	NLB Komercijalna banka a.d. Beograd	2
12	OTP banka Srbija a.d. Novi Sad	1
13	Prudence Capital a.d. Beograd	1
14	Raiffeisen bank a.d. Beograd	1
15	Tandem Financial a.d. Novi Sad	2
16	Tesla Capital a.d. Beograd	6
17	Tezoro broker a.d. Beograd	1

br.	naziv hartije	broj izvršenih kontrola
1	Aerodrom Nikola Tesla a.d. Beograd	3
2	Alta banka a.d. Beograd	1
3	Bas a.d. Beograd	1
4	Centroslavija a.d. Novi Sad	1
5	Dinara a.d. Beograd	1
6	Informatika a.d. Beograd	1
7	Institut za ispitivanje materijala a.d. Beograd	1
8	Juhortrans a.d. Jagodina	1
9	Lasta a.d. Beograd	2
10	Lučić Prigrevica a.d. Novi Sad	1
11	Messer Tehnogas a.d. Beograd	1
12	Metalac a.d. Gornji Milanovac	1
13	Ming kovačnica a.d. Niš	1
15	NIS a.d. Novi Sad	2
16	Republika Srbija, obveznice RSO19183	1
17	Philip Morris Operations a.d. Niš	1
18	PIK Pešter a.d. Sjenica	1
14	PPT Armature a.d. Aleksandrovac	1
19	Putevi a.d. Užice	1
20	Revnost a.d. Novi Sad	1
21	Sloga a.d. Kač	1
22	Sremput a.d. Ruma	1
23	Transport Voždovac a.d. Beograd	1
24	Trgocentar a.d. Leskovac	2
25	Venac a.d. Pečinci	1
26	Žitopek a.d. Niš	2
27	Jugoprevoz Kruševac a.d. Kruševac	1
28	Irmovo a.d. Kisač	1

2.14. Marketing, PR, edukacija i međunarodna saradnja

Aktivnosti Beogradske berze na poslovima odnosa sa javnošću od izbijanja pandemije 2020. godine su konstantno značajno smanjene u odnosu na pred-pandemijski period. Osnovni razlog smanjene medijske prisutnosti izazvan je nepoznanicama koje su vezane za strateško repozicioniranje Beogradske berze i de facto očekivani rasplet događaja koji će odrediti budući način poslovanja.

U tom kontekstu, izlazak u javnost bez mogućnosti da se, usled nejavnih elemenata projekata u kojima Berza učestvuje, javnosti ponudi neka konkretnija informacija, ocenjen je kao kontraproduktivan i zauzet je stav da se minimizira prisustvo, kako u medijima, tako i na drugim komunikacionim kanalima.

Na osnovu takvih pretpostavki tokom prvih dva kvartala, Berza je minimalno komunicirala sa okruženjem. Ipak nastavljajući dobru praksu iz prethodnog perioda, a kako bi se zadržalo minimalno prisustvo Berze na najznačajnijim događajima vezanim za industriju, Izvršni direktor Berze je učestvovao na dvema medijski izuzetno ispraćenim konferencijama:

- Konferencija UBS o finansijskoj edukaciji povodom Evropske nedelje novca
- Ringier Konferencija o tržištu kapitala i alternativnim načinima finansiranja

Jedna od centralnih aktivnosti u prvom kvartalu 2023. godine svakako je organizacija događaja „Berzansko zvono za rodnu ravnopravnost“, petu godinu zaredom. Od 2014. godine berze širom sveta obeležavaju Međunarodni dan žena, 8. mart, ističući ključnu ulogu poslovnog i finansijskog sektora u ostvarivanju Ciljeva održivog razvoja i poštovanju Principa za osnaživanje žena Ujedinjenih nacija. Beogradska berza i UN Globalni dogovor u Srbiji su, petu godinu za redom, učestvovali u ovoj globalnoj inicijativi, koja je ove godine podržana od strane više od stotinu berzi na svim kontinentima. Reč je o zajedničkoj inicijativi organizacija UN Global Compact, SSE Intiative, IFC, UN Women, World Federation of Exchanges i Women in ETFs koja je pokrenuta sa ciljem unapređenja i osnaživanja položaja žena u poslovnom svetu i društvu. Manifestacija je održana u prostorijama Berze 23. marta, na događaju koji je bio izuzetno posećen i medijski ispraćen.

Sa stupanjem na funkciju novog Izvršnog direktora, gospodina Ivana Leposavića, tokom septembra meseca, doneta je odluka da se od minimalnog prisustva u javnosti odustane, te da se u koordinaciji sa Ministarstvom finansija, pristupi izradi nove marketinške strategije Beogradske berze.

Predstavnici Beogradske berze su prisustvovali redovnoj godišnjoj konferenciji Makedonske berze, održanoj u Ohridu, gde su celokupnoj regionalnoj profesionalnoj javnosti predstavljeni pravci razvoja kojima novi direktor Berze želi da u narednom periodu da prioritet. U novom kontekstu razmotrene su i organizacione i kadrovske promene kako bi marketinške aktivnosti koje Berza sprovodi, ali i sama Berza bila značajno prisutnija, kako u tradicionalnim medijima, tako i na digitalnim platformama, uključujući i društvene mreže.

Tokom Poslednjeg kvartala Direktor berze je dao izuzetno zapažene intervju novinarima Politike, RTS, Bloomberg Adria grupe, kao i Biznis portala, koji su značajno podigli interesovanje za poslovanje i budući razvoj Berze usled čega je zabeležen nešto snažniji rast broja pratilaca i pozitivno ocenjenih objava na svim kanalima komunikacije kojima Berza upravlja.

U sklopu planiranja nove marketinške i PR strategije pristupilo se prikupljanju ponuda za definisanje potpuno novog vizuelnog identiteta Berze i kao izvođač radova odabrana je renomirana agencija „PeterGregsonStudio“ koja će novi vizuelni identitet uraditi tokom naredne godine. Cilj je da novi vizuelni identitet oslikava tradiciju, bogato nasleđe, stabilnost i poverenje. Pred dizajnera je postavljen zadatak da proizvod mora pružiti osećaj o 130 godina postojanja, a i da razume nova dostignuća i prati tehnološki razvoj, da je vanvremenski, upečatljiv, da uliva sigurnost i odiše jednostavnošću i da prikaže da je Berza stub zdrave tržišne ekonomije.

Svi događaji koje je Berza organizovala najavljeni su i objavljeni na društvenim mrežama kojima Berza upravlja:

- Twitter <https://twitter.com/BelgradeSE>
- Facebook: <https://www.facebook.com/BelgradeStockExchange/> i
- LinkedIn <https://www.linkedin.com/company/beogradska-berza>
- Instagram https://www.instagram.com/beogradska_berza/

a koje su, u toku posmatranog perioda zabeležile blag rast broja pratilaca i pozitivno ocenjenih objava.

Sa dolaskom novog Izvršnog direktora Berza je započela novi pristup edukativnim sadržajima te je u tom kontekstu sa Svetskom bankom otvorila razgovor na temu podrške razvoju edukativnog centra Beogradske berze.

Na bazi razgovora sa eminentnim profesorima, CFA Society Serbia i najvećim konsultantskim kućama, Berza je pokrenula preliminarne analize za projekat koji bi u svojoj osnovi imao osnivanje „Center of Excellence in Contemporary Finance“. Centar kao cilj ima promociju finansijske i investicione pismenosti na lokalnom tržištu podržavajući razvoj finansijskog tržišta u Srbiji, uzimajući u obzir proučavanje kako fundamentalnih tako i aktuelnih pitanja u sektoru finansija.

Centar bi analizirao i pitanja koja se odnose na globalna tržišta, socijalno odgovorno investiranje, nove finansijske tehnologije (FinTech) koje oblikuju razvoj kako tržišta kapitala tako i opšte ekonomije, a sve sledeći opšti cilj – da Republika Srbija postane jedan od lidera u digitalnoj ekonomiji.

2.15. Unapređenje poslovnih procesa i procedura trgovanja

Aktivnosti sektora poslovnih operacija u ovom domenu obavljale su se kroz tri ključna segmenta, odnosno

- redovne poslovne aktivnosti
- formulisanje nove strategije poslovnog razvoja Berze
- migraciju trgovačke platforme i ostalih pratećih aktivnosti na OASIS

Redovne poslovne aktivnosti su početkom prvog kvartala 2023 bile obeležene primenom novih akata Berze kao i pripremanja za tehničku migraciju velikog broja hartija na segmente regulisanog tržišta i MTP Belex u skladu sa odlukom o razvrstavanju, kao i testiranje svih funkcionalnosti produkcionog okruženja. Testiranja su organizovana u skladu sa novom organizacijom tržišta koja je uslovljena stupanjem na snagu novih zakonskih rešenja.

Takođe, početak prvog kvartala je obeležila intenzivna komunikacija sa članovima i izdavaocima u smislu utvrđivanja njihovih novonastalih obaveza, a prema novim aktima Berze. U istom kontekstu izrađeno je i novo Uputstvo o nalogima za trgovanje, kao i upodobljavanje sadržaja u pratećim aplikacijama BELEXFIX kao i na internet stranicama Berze u skladu sa stupanjem na snagu novih akata.

Predstavnici sektora poslovnih operacija su prisustvovali obuci o primeni evropskih direktiva (MIFID2 i direktiva o prospektu) sadržanih u važećem Zakonu o tržištu kapitala.

Tokom juna predstavnici Berze su učestvovali na radionici posvećenoj Zelenoj taksonomiji i mogućnosti koje održive finansije nude tržištima kapitala.

Delegacija Svetske banke je u sklopu posete Srbiji posetila Berzu gde su otvoreni razgovori na teme koje se odnose na primenu Strategije razvoja tržišta kapitala, spremnost tržišta, potencijalnih izdavalaca i apsorpciona sposobnost institucionalnih investitora za dugoročno finansiranje u lokalnoj valuti. Jedna od osnovnih tema bila je i definisanje glavnih izazova u razvoju tržišta kapitala i mogućnosti za reforme. Takođe tokom godine održano je više sastanaka sa predstavnicima članova Berze, investicionim kompanijama kao i predstavnicima međunarodnih institucionalnih investitora na kojima se diskutovalo o mogućnostima za ulaganja na domicilno tržište kapitala, kao i otklanjanju neodstatika koji otežavaju pristup investitorima na Beogradsku berzu. Kao dominantan razlog (ne)aktivnosti investitora a posebno stranih institucionalnih investitora istaknut je nedostatak ponude atraktivnih finansijskih instrumenata.

Promenom izvršnog direktora na kraju trećeg kvartala, sektor poslovnih operacija postaje značajno angažovan na formulisanju, pripremi i budućoj realizaciji zajedničkih napora Ministarstva finansija i Berze na kreiranju novih proizvoda, unapređenju postojećih kao i formulisanju nove komunikacione strategije koje će berzu profilisati kao osnovnog nosioca pozitivnih promena definisanih Strategijom razvoja tržišta kapitala Republike Srbije.

U tom cilju sa Ministarstvom finansija su definisani zadaci na razvoju novih proizvoda koji mogu ojačati trenutnu ponudu hartija od vrednosti a koji se odnose na:

- Korporativne obveznice
- Akcije alternativnih investicionih fondova koji ulažu u nekretnine
- Obveznice banaka izdate na osnovu potreba definisanih kroz minimalni zahtev za kapitalom i podobnim obavezama (MREL)
- Analizu ponovnog uvođenja kratkoročnih korporativnih dužničkih hartija od vrednosti
- Inicijalne javne ponude privatnih kompanija

Takođe na sastanicima sa većinskim vlasnikom je razmatrano formulisanje strategije za izlazak na Berzu pojedinih segmenata portfolia koje Republika poseduje u svom vlasništvu, kako kroz procese uslovljene završetkom privatizacije tako i kroz eventualno dodatno prikupljanje kapitala na tržištu, neophodnog za razvoj i kompanija sa značajnim državnim vlasništvom.

Istraživanje potencijala prethodno pomenutih inicijativa je bilo organizovano kroz redovne razgovore sa predstavnicima IFC, EY, KPMG, CFA udruženjem.

Beogradska berza je u saradnji sa KPMG istraživala mogućnosti za uvođenje ETF koji bi pratio referentne međunarodne indekse, odnosno cene dominantnih roba kako bi ponudom takvih instrumenata na domaćem tržištu pokušala da preusmeri odliv sredstava namenjenih investicijama.

U cilju unapređenja finansiranja poljoprivrede održano je više sastanaka, kako sa konsultantima tako i sa predstavnicima Produktne berze, na kojima su definisani različiti modaliteti kreiranja novih proizvoda u opsegu od obveznica do depozitnih potvrda. Razvoj ove vrste proizvoda će u narednom periodu biti jedno od ključnih mesta u produktnom portfoliju Berze.

Krajem trećeg kvartala održan je još jedan sastanak sa predstavnicima Svetske banke zaduženih za implementaciju kredita za razvoj tržišta kapitala u cilju koordinacije aktivnosti u okviru programa izdavanja korporativnih obveznica kao i izgradnje tehničkih i kapaciteta ljudskih resursa na Beogradskoj berzi.

Takođe, tokom trećeg kvartala izvršena je preliminarna analiza predloženih izmena Zakona o digitalnoj imovini, gde je uočen značajan prihodni potencijal koji će zahtevati uključivanje Berze u dalje aktivnosti na izmenama zakona sa jedne strane, kao i preduzimanje određenih koraka na strani poslovnog razvoja kako bi se pronašli partneri za realizaciju ovih mogućnosti sa druge strane.

Tokom poslednjeg kvartala predstavnici Sektora su održali više sastanka na temu razvoja mobilne aplikacije za trgovanje a koja bi olakšala proces trgovanja na Berzi domaćim investitorima. U tom procesu date su smernice kako se odvija procedura trgovanja i skrenuta je pažnja da se u budućem razvoju otklone do sada evidentirani nedostaci.

Ipak, tokom 2023. godine kao potpuno dominantna aktivnost Sektora poslovnih operacija izdvojila se migracija poslovnih i tehnoloških aktivnosti na trgovačku platformu Atinske berze. Ova aktivnost je angažovala celokupne resurse sektora poslovnih operacija tokom posmatranog perioda i obuhvatala je:

- projektno planiranje (Sastanci SteerCom i projektnih timova) i definisanje razlika između trgovačkih platformi (uvid u funkcionisanje intraday aukcija – PTR i MKT Rule, trajanje naloga i tretman GTC naloga, modifikacija naloga).

- definicije podataka, predstavljanje njihovog poslovnog značenja kolegama iz Atine kao i dalje predstavljanje poslovnih procesa koji se koriste u okviru BELEX-a (nazivi izdavalaca usled ograničenja OASIS sistema, tretman prilikom povlačenja MKT naloga, IOC i FOK nalozi, aktivacije intraday aukcija)
- konstantna kontinuirana biznis analiza potencijalnih problema i rešenja (modifikacija naloga, intraday aukcija, privremene obustave, EOD fajlovi, povlačenje svih naloga prilikom prelaska na produkciju)
- Upoznavanje sa funkcionalnostima i bazično fabričko testiranje XNET Trader aplikacije
- Intenzivno testiranje BELEXFix aplikacije (GUI) i celokupnog poslovnog procesa
- Testiranja vezana za analizu FIX poruka od strane spoljnog saradnika

Koordinacioni sastanci sa timovima iz Atine su se načelno održavali na nedeljnom nivou u trajanju od 2h. Ova dinamika je smanjena tokom trećeg kvartala usled promena na Berzi kao i sezona godišnjih odmora. Održan je i veći broj ad hoc sastanaka kako između timova, tako i između pojedinih članova tima u okviru MS Teams sesija.

Proces migracije nakon ispostavljanja rešenja iz faze razvoja je planiran u dva koraka, gde prvi korak predstavlja fabričko - FAT testiranje (testiranje od strane internih korisnika sa Beogradske berze), dok je drugi korak korisničko - UAT testiranje (gde su pored internih korisnika uključeni i eksterni korisnici – članovi, CRHoV, backoffice provideri, data vendori).

Iako su od strane partnera planirana interna testiranja za drugi kvartal 2022. godine, prva verzija sistema koja je bila dostupna za testiranje Berzi je omogućena tek 27.7.2022. godine, i to kao verzija koja nije prošla osnovnu proveru kvaliteta od strane razvojnog tima Atinske berze. Tek početkom februara 2023. godine od strane partnera je završen razvoj koji je omogućio testiranje putem BELEXFix aplikacije kao osnovnog alata putem kog Berza može proveravati izmene koje su neminovne prilikom sveobuhvatne migracije trgovačkih aktivnosti.

Interna fabrička testiranja su ukazala na promene u poslovnim procedurama kao i neophodnosti izmena pojedinih rešenja na BELEXFIX kako bi se u budućnosti proces trgovanja nesmetano odvijao.

Tokom prethodne komunikacije a posebno tokom drugog kvartala kroz fabričko testiranje identifikovane su sledeće razlike:

- Algoritam otkrivanja cene
- Koncept neaktivnih naloga je značajno izmenjen
- Indeksi će se računati u realnom vremenu
- Modifikacija naloga neće biti moguća
- Nalozi do opoziva će biti ukinuti
- Poslovni proces prilikom privremenih obustava trgovanja mora biti promenjen
- Poslovni proces prilikom storniranja transakcija mora biti promenjen
- Koncept tržišnog naloga je značajno izmenjen
- Identifikovana, izmenjena i testirana izmena koda aplikacije kako bi bilo omogućeno dalje korišćenje tržišnog naloga.
- Koncept zona fluktuacije mora biti značajno izmenjen
- Izmenjena i u procesu stalnog testiranja je aplikacija za nadzor.

Pored navedenih osnovnih razlika, identifikovan je veliki broj razlika koje se odnose na manje značajne procese i polja u porukama, a koji zahtevaju intenzivno fabričko testiranje u dužem vremenskom periodu.

Takođe, tokom intenzivnog testiranja identifikovani su i značajni nedostaci koji su u bitnoj meri usporili proces testiranja i koji su onemogućili da se pravovremeno planiraju naredni koraci za privođenje kraju faze fabričkog testiranja.

Tokom prvog polugodišta izvršeno je upoznavanje sa načinom upravljanja pojedinim elementima novog sistema, pri čemu je kao otežavajuća okolnost ustanovljena činjenica da je obuku, inicijalnu praksu, testiranje kao i rad na aplikaciji za upravljanje OASIS sistemom (CDB aplikacija za upravljanje bazom podataka), moguće sprovesti isključivo van radnog vremena Berze, odnosno u vremenu nakon 16:00 časova (odnosno nakon 17:00 časova na produkcijom okruženju).

Aktivnosti na ovom planu tokom 2023 godine stavile su akcenat na stabilizaciju ispostavljene verzije trgovačke platforme kroz višenedeljno testiranje kroz kontrolabilne uslove testiranja, a pre započinjanja korisničkog testiranja, odnosno daljih mogućnosti za prelazak na produkciono okruženje.

Sa kolegama sa Atinske berze tokom prvog polugodišta se odvijala svakodnevna komunikacija u vidu redovnih sastanaka delova projektnih timova kao i Jira aplikacije (Jira Service Desk) u kojoj je otvoreno više od 350 zadataka od kojih se oko 200 odnosi na poslovne aktivnosti. Saradnja između timova je na vrlo visokom nivou bez obzira na probleme u realizaciji projekta koji dolaze usled kašnjenja razvojnog okruženja, usled postojanja svesti o kompleksnosti i obimu ovakve vrste projekata.

Projekat migracija delova trgovačke platforme uz zadržavanje delova postojeće infrastrukture predstavlja skup intenzivnih procesa koji su specifični i jedinstveni i u domenu tehničkih procedura i u domenu znanja i kompetencija svih angažovanih ljudskih resursa.

Kao što je prethodno navedeno aktivnosti na migraciji i testiranju tokom prva dva kvartala su predstavljale najznačajniji angažman zaposlenih u Sektoru, odnosno predstavljale su više od 66% radnog vremena direktora Sektora poslovnih operacija i jednog berzanskog kontrolora, dok je drugi berzanski kontrolor učestvovao sa oko 10% radnog vremena u aktivnostima na migraciji i testiranju.

Tokom trećeg kvartala usled promena na mestu izvršnog direktora berze, koji je takođe i direktor Projekta migracije, kao i promena u strukturi akcionara Beogradske berze, ukazala se potreba da novi stejkholderi analiziraju trenutno stanje na projektu, upoznaju se sa prednostima i nedostacima dosadašnjeg procesa migracije kako bi bili u mogućnosti da u narednom periodu donesu izvršne odluke o daljim koracima koji se odnose na sam projekat.

U tom kontekstu je neophodno da nadležni organi sagledaju navedene nedostatke u kontekstu postojanja značajnih razlika u odnosu na postojeću produkciju i donesu odluke o daljim aktivnostima na projektu.

U skladu sa prethodno iznetim, tokom druge polovine godine aktivnosti na migraciji i testiranju predstavljale su oko 10% radnog vremena direktora Sektora poslovnih operacija, odnosno oko 25% radnog vremena jednog berzanskog kontrolora.

Kompletna, detaljna i precizna evidencija aktivnosti zaposlenih Sektora poslovnih operacija na poslovima migracije evidentirana je u okviru Jira Service Desk-a, koji je upravljani od strane Atinske berze, te evidencijom kroz posledičnu korespondenciju članova tima.

Realizacija svih prethodno navedenih aktivnosti praćena je i detaljnom analizom koja je zahtevala intenzivnu intersektorsku komunikaciju i definisanje predloga rešenja, te razmene dokumenata i dnevnu komunikaciju sa spoljnim saradnicima i kolegama iz Atine što ukazuje da je radni angažman zaposlenih u sektoru na granicama maksimuma, posebno uzimajući u obzir činjenicu da je na poslovnim aktivnostima testiranja prelaska na novu trgovačku platformu angažovano svega troje zaposlenih Sektora poslovnih operacija koji su istovremeno zaduženi i za nesmetano svakodnevno obavljanje osnovnih poslovnih funkcija Berze.

Dokument Danube Project_BELEX Market Trading Model u suštini predstavlja osnovni dokument koji definiše razumevanje i saglasnost obe strane o razlikama između „trading engine“ - a i perifernih sistema, kako bi se uočene razlike premostile kroz izmene regulacije i poslovnih procedura na strani Beogradske berze, usled u tom trenutku poznatih ograničenja koje OASIS platforma ima (npr drugačiji algoritam otkrivanja cene, tretman tržišnih naloga...). Takođe u skladu sa ugovorom Atinska berza razvojem „Interface“ - a (IF1 do IF9) omogućava funkcionalnu vezu svog trading engine-a sa perifernim trgovačkim i post trgovačkim okruženjem i korisnicima Beogradske berze. Svi interfejsi su neophodni za funkcionisanje trgovačkih procesa kako na strani Beogradske berze tako i na strani njenih članova, te je imperativ da rešenja u najvećoj mogućoj meri odgovoraju trenutnom stanju na tržištu. Sve izmene na interfejsima izvan usaglašenih razlika mogu predstavljati dodatne finansijske, operativne i druge troškove i za Berzu i za njene članove kao i providere „backoffice“ rešenja.

Na kraju 2023 godine najznačajniji nedostaci (nevidentirani u Danube Project_BELEX Market Trading Model) koji zahtevaju dodatni razvoj da bi se obezbedilo da implementirana rešenja u najvećoj meri odgovoraju trenutnom stanju na tržištu su:

1. Razvoj i implementacija rešenja za kotaciju cene preko 100.000,00 RSD. Rešenje se očekuje od BELEX-a i to na poslovno regulatornom nivou jer ne postoje tehnički preduslovi za izmenu aplikacije OASIS.
2. Razvoj i implementacija Iceberg naloga na način koji je kompatibilan sa BELEXFIX okruženjem nije moguć. Neophodna je odluka nadležnih organa Berze o isključivanju ove vrste naloga iz upotrebe nakon završetka FAT-a.
3. Implementacija blok naloga će zahtevati drugačiji pristup od pristupa prethodno najavljenog članovima, jer je evidentno da se blok nalozi mogu koristiti isključivo putem XNET trader aplikacije, što ukazuje na neophodnost da svi članovi pored svojih aplikacija za trgovanje (BELEX aplikacija i API pristup) moraju imati i XNET trader aplikaciju. Moguće je da će dodatna aplikacija iziskivati i dodatne troškove članovima i na strani hardvera kao i na strani povezivanja sa backoffice programima.

Osim navedenih nedostataka (tačke 1-3) postoji čitav niz manjih nedostataka koji će Berzi otežati funkcionalno poslovanje a koji nam nisu bili poznati u trenutku potpisivanja ugovora a nisu ni navedeni u Danube Project_BELEX Market Trading Model-u:

1. Kontrola berze nema mogućnost storniranja transakcija već se procedura sastoji u slanju zahteva ka operatorima u Atini, koji bi predmetne transakcije (bilo blok, bilo standardne) stornirali u naše ime.
2. Nalog za modifikaciju – OASIS ne može da ograniči mogućnost promene samo određenih elemenata naloga te smo prinuđeni da isključimo ovu vrstu naloga iz upotrebe
3. Različit prikaz količine na obveznicama između XnetTrader aplikacije (prikazuje kolicina x nominalna vrednost), dok je kod nas u BELEXFIX aplikaciji prikazan obim (broj komada), što može predstavljati manji regulatorni problem jer se isti podatak prikazuje na različit način.
4. Time Zone – različita vremena: XNet Trader prikazuje Atinsko vreme, BELEXFIX prikazuje lokalno Beogradsko vreme, što može predstavljati regulatorni problem
5. Obuku, testiranje kao i rad na aplikaciji za upravljanje OASIS sistemom (CDB aplikacija za upravljanje bazom podataka), moguće je sprovesti isključivo van radnog vremena Berze, odnosno u vremenu nakon 16:00 časova (odnosno nakon 17:00 časova na UAT i produkcionom okruženju) od strane dvoje zaposlenih Beogradske berze. Ovakav vremenski raspored već predstavlja, a i u narednom periodu u kojem sledi povećanje aktivnosti na modulima CDB, sigurno će predstavljati značajno opterećenje za zaposlene u sektoru koje mora biti adekvatno adresirano
6. Nije poznato da li je u skladu sa Grčkim odnosno EU zakonodavnim okvirom moguća razmena podataka neophodnih u procesu saldiranja.

U cilju što efikasnijeg prevazilaženja zastoja u migraciji trgovačke platforme delegacija Berze i većinskog akcionara je u prvoj nedelji decembra posetila Atinsku berzu i na sastanku sa najvišim menadžmentom Atinske berze definisala okvirni plan budućih aktivnosti. Beogradska berza je u cilju održanja dobrih partnerskih odnosa pristala na dogovor da se proces migracije ubrza prelaskom sa fabričkog na korisničko (UAT) okruženje iako svi nedostaci i odstupanja od projektne dokumentacije u prethodnom periodu nisu otklonjena. Partner iz Atine je obećao promptni prelazak na korisničko okruženje te je Berza uz podršku Ministarstva finansija organizovala sastanak sa svim članovima Berze, kada su članovi obavešteni o očekivanoj migraciji tokom 2024 godine.

3. INFORMACIONE TEHNOLOGIJE

U 2023. godini, IT sektor Berze je bio angažovan na sledećim zadacima:

1. Operativne aktivnosti u produkciji
2. Održavanje i modifikacija infrastrukture
3. Održavanje i modifikacija sistema za trgovanje BELEXFIX
4. Poboljšanje opšte sigurnosti sistema
5. Održavanje sajtova i BelexInfo servisa

3.1. Operativne aktivnosti u produkciji obuhvataju dve grupe aktivnosti

- Dnevne aktivnosti
- Periodične aktivnosti

Dnevne aktivnosti u produkciji se odvijaju po tačno utvrđenom rasporedu definisanom u „Knjizi dnevnih aktivnosti“ za redovne i vanredne situacije. Ove aktivnosti se mogu obavljati automatski ili ručno, kada je potrebno izvršiti logičku proveru svih podataka koji se šalju ili primaju.

Periodične aktivnosti u produkciji su aktivnosti koje se obavljaju periodično i/ili prema zahtevu korisnika.

3.2. Održavanje i modifikacija infrastrukture

Održavanje infrastrukture obuhvata sve aktivnosti koje se odnose na održavanje uređaja (računarskih, telekomunikacionih, klima, UPS-ova, itd.) i računarskih, telekomunikacionih i energetske linije.

U okviru održavanja infrastrukture izvršene su aktivnosti u cilju obezbeđenja korektnog funkcionisanja informacionog sistema Berze :

Nije bilo nabavki hardvera, mrežne i serverske opreme prema planu nabavki za 2023. godinu. S obzirom da sve vrste nabavki trenutno imaju duže vreme isporuke, u slučaju otkaza zastarelih mrežnih i serverskih uređaja možemo očekivati veće probleme da se održi operativno stanje svih delova mrežnih i serverskih sistema.

Odrađena je migracija i konfigurisanje okruženja sa dva stara CISCO ASA 5520 uređaja na dva CISCO FirePower firewall uređaja kupljenih prošle godine, koje će služiti za VPN vezu prema brokerskim kućama na BELEXFIX okruženju do prelaska na ATHEX OASIS okruženje.

Odrađena je demontaža zastarelih sistema za hlađenje tehničkih soba na prvom i trećem spratu na lokaciji Omladinskih brigada 1. Posle demontaže odrađena je montaža nove opreme koja je istih gabarita kao demontirana oprema tako da su bile potrebne minimalne izmene na strujnim i kablovskim instalacijama.

Zaposleni IT sektora sami održavaju uređaje infrastrukture, osim specifičnih uređaja za koje postoji stalni ugovor o održavanju (klima uređaji) ili se održavanje obavlja po pozivu od strane specijalizovanih preduzeća.

3.3. Održavanje i modifikacija sistema za trgovanje BELEXFIX

Najveći deo redovnih aktivnosti oko održavanja sistema za trgovanje definisan u okviru dnevnih aktivnosti, pored njih imali smo posebne aktivnosti na poslovima migracije na OASIS trgovačku platformu za trgovanje Atinske berze.

U sklopu priprema za migraciju na OASIS trgovačku platformu obavestene su sve brokerske kuće o kreiranju takozvanog UAT okruženja za testiranje na platformi OASIS.

Odrađeno je prilagođavanje aplikacije Informator koju je razvila Beogradska berza zbog zakonskih izmena. Ažuriranje aplikacije je testirano na BELEXFIX test okruženju i instalirano na BELEXFIX produkcionom okruženju.

Odrađeno je na konfigurisanju i prilagođavanju servisa na FAT i UAT okruženju Beogradske berze za rad sa sistemima na strani Atinske berze u njihovom FAT i UAT okruženju.

U celom periodu je rađeno na usaglašavanju aplikacija i specifikacija pojedinih delova sistema koji se moraju prilagoditi za rad između pojedinih delova sistema za trgovanje BELEXFIX sa strane Beogradske berze i OASIS trgovačke platforme u prvoj fazi migracije.

U sklopu novih zakonskih propisa odrađeno je početkom godine prilagođavanje sistema za trgovanje BELEXFIX novim zakonskim propisima.

Kao poseban deo prikaza aktivnosti saradnika Beogradske berze i spoljnog saradnika na prilagođavanju OASIS trgovačkoj platformi imamo JIRA servis desk koji se hostuje od strane Atinske berze na njihovoj infrastrukturi. Formiran je i konfigurisan poseban deo kome mogu da pristupaju i rade na njemu saradnici Beogradske berze, sektora ITO i sektora PO. Uz ovu dokumentaciju postoji i prateća email korespondencija između saradnika sektora ITO, saradnika sektora PO, spoljnog saradnika i saradnika Atinske berze.

Procena radnog angažovanja saradnika Odseka za ITO na poslovima i aktivnostima migracije na OASIS trgovačku platformu u 2023 godini je sledeći: Nikola Borčić 20%, Suzana Bajlon 20%, Marija Jokanović 55% i Zoran Petrović 50%. Napomena: u toku cele godine podrazumevalo se i prekovremeno radno angažovanje saradnika Marije Jokanović i Zorana Petrovića koje je postalo neophodno zbog organizacije početka, kraja trgovanja i dobijanja eksport fajlova na kraju trgovanja na takozvanom FAT okruženju Atinske i Beogradske berze, a koje je potrebno obraditi za svaki dan. Saradnici Suzana Bajlon i Marija Jokanović su takođe bile angažovane na organizaciji i podizanju test okruženja radnim danima kao i subotom i nedeljom za potrebe razvoja i testiranja aplikacije Surveillance Translator.

Razvoj aplikacije Surveillance Translator je uspešno priveden kraju.

Angažman i rad spoljnog saradnika Tanja Risović na poslovima migracije na OASIS trgovačku platformu Atinske berze godine je predmet posebnog izveštavanja.

3.4. Poboljšanje opšte sigurnosti sistema

U ovom periodu najveći broj pokušaja napada na internet servise Beogradske berze je realizovano slanjem malicioznih mejlova od kojih se velika većina sprečava na nivou unutrašnjeg mejl servera i uz pomoć Symantec AntiVirus softvera.

Uočen je povećan broj uobičajenih hakerskih pokušaja testiranja i napada na mrežnu infrastrukturu koja se nalazi na Internetu. Svi internet serveri imaju softver sa plaćenim licencama za komercijalne operativne sisteme RedHat Enterprise Linux 8.x & 7.x I redovno se ažuriraju u skladu sa pojavom novih ažuriranih paketa za dotične operativne sisteme.

Produkciona infrastruktura Beogradske berze je realizovana na nivou privatne mrežne i serverske infrastrukture. Veza Beogradske berze i brokerskih kuća je ostvarena pomoću telekomunikacione infrastrukture Telekom Srbija sa brokerskim kućama i kao takva nije inicijalno laka meta za hakerske napade.

Sigurnost rada na Internetu saradnika Beogradske berze je u većoj meri ostvarena korišćenjem mrežnih uređaja firme PaloAlto koji trenutno rade na njihovom mrežnom operativnom sistemu 9.x. Planirana nabavka novih uređaja koji rade sa najnovijim mrežnim operativnim sistemom (verzija 10.x) usled zastarelosti trenutnog hardvera nije realizovana.

Za potrebe servisa koji su raspoloživi na Internetu, prevashodno veb servisa, sajtovi www.belex.rs, www.belex.info, upload.belex.rs, serbiaipo.rs, VPN veza, preporuka je da se pretplatimo na servis za ispitivanje veb sajtova na razne dokumentovane i nedokumentovane propuste koji postoje na Internetu.

Saradnici Beogradske berze su takođe upozoreni da ne posećuju sajtove koji nisu u vezi sa aktivnostima koje obavljaju na Beogradskoj berzi zbog mogućih hakerskih aktivnosti koje su prisutne na dotičnim sajtovima.

3.5. Održavanje sajtova i BelexInfo servisa

U 2023 godine na održavanju sajtova Berze www.belex.rs, upload.belex.rs i Belex.Info servisa, izvršene su aktivnosti u cilju poboljšanja sigurnosti pristupa preko interneta. Aktivnosti na ažuriranju web sajtova obavljao je spoljni saradnik.

U istom periodu je odrađivano i prilagođavanje i ažuriranje test sajtova za potrebe testiranja migracije na OASIS sistem za trgovanje Atinske berze, sajtovi uat.belex.rs i test.belex.info.

U ovom periodu odrađeno je prilagođavanje sajtova zbog novih propisa koji regulišu prikazivanje podataka iz informatora izdavaoca kao i prikaza godišnjih izveštaja.

4. USLOVI IZ DOZVOLE ZA RAD ORGANIZATORA TRŽIŠTA

Tokom 2023. godine Beogradska berza, njene stručne službe i statutarni organi, imali su intenzivne aktivnosti koje su u funkciji obezbeđenosti uslova za rad organizatora tržišta u skladu sa zakonom koji uređuje tržište kapitala. Intenzivne aktivnosti obuhvatile su kako poslove koji su u funkciji migracije trgovačke platforme BelexFIX na novu trgovačku platformu Atinske berze – OASIS, u skladu sa ugovorom zaključenim prethodne godine između Atinske i Beogradske berze, tako i intenzivne normativne aktivnosti uslovljene kreiranim novim zakonskim okvirom donošenjem novog Zakona o tržištu kapitala, krajem 2021. godine i podzakonskih akata Komisije za hartije od vrednosti, sredinom jula 2022. godine, te utvrđenom obavezom Berze da svoju organizaciju i akta uskladi sa istima u periodu od 9 meseci od stupanja na snagu novog ZTK (5.1.2022.). Iako je novi Zakon o tržištu kapitala donet krajem 2021. godine, a stupio na snagu 5.1.2022. godine, sa primenom istog protekom roka od godinu dana od dana stupanja, aktivnosti Berze na usklađivanju organizacije, uslova poslovanja i akata Berze započete su tek u drugom polugodištu iz razloga očekivanja donošenja i objavljivanja podzakonskih akata Komisije za hartije od vrednosti. Imajući u vidu da ZTK upućuje na bliže uređenje zakonskih odredbi aktima Komisije za hartije od vrednosti, nova podzakonska akta Komisije za hartije od vrednosti stupila su na snagu 16.7.2022. godine. Novodonetim ZTK, uređeno je da Berza nastavlja da obavlja poslove i dužna je da se organizuje i uskladi svoja akta sa odredbama ovog Zakona u roku od devet meseci od dana stupanja na snagu ZTK. Na osnovu ZTK I Pravilnika Komisije Berza je donela sledeća akta: Pravila poslovanja, Pravilnik o listing i Pravilnik o tarifi. Komisija za hartije od vrednosti dala je saglasnost na navedena akta krajem 2022. godine, a stupila su na snagu u Januaru 2023.godine. Takođe u 2023. godini došlo je do dve izmene Statuta Berze.

4.1. Kapital i akcionari berze

Ukupan osnovni kapital Berze, upisan i uplaćen u celini, iznosi 125.632.000 dinara što je dinarska protivvrednost 1.512.202,87 EUR na dan 7.5.2008. godine kako je upisano u nadležni registar privrednih subjekata, i isti čini 4160 običnih akcija, CFI ESVTFR ISIN RSBGBEE39087, nominalne vrednosti 30.200 dinara, koje glase na ime.

Tokom 2023. godine, uvidom u promene podataka upisane u nadležnom registru hartija od vrednosti i registru privrednih subjekata u odnosu na prethodnu godinu konstatovane su značajne promene u akcionarskoj strukturi Berze a sve na osnovu Zaključka Vlade Republike Srbije (05 broj 023-3563/2023, od 20.4.2023. godine) i članova 21-23 Statuta Berze, na osnovu koga je akcionarima Berze ponuđeno da pod uslovima iz ponude Republici Srbiji prodaju akcije Berze. Ponuda je upućena preko Berze svim akcionarima Berze koji taj status imaju na dan prijema ponude - 28.4.2023. godine. Promene u akcionarskoj strukturi Berze nastale su kao rezultat kupoprodajnih transakcija realizovanih po Ponudi Republike Srbije za kupovinu akcija Berze u vlasništvu akcionara Berze. Ponuda je upućena u skladu sa Statutom Berze (broj 04/1-3849/-1/22 od 6.9.2022. godine, u daljem tekstu Statut Berze) koji je usvojen na XXXV vanrednoj skupštini Berze 6.9.2022. godine, i koji je u primeni od 9.1.2023. godine. Republika Srbija, preko Ministarstva finansija, u postupku realizacije Ponude za kupovinu akcija Berze, a za potrebe realizacije i sprovođenja postupka prenosa i promene vlasništva nad akcijama Berze i u skladu sa čl. 23. st. 2-3 Statuta Berze i aktima Centralnog registra, dostavila je Berzi Izjavu, pod punom materijalnom i krivičnom odgovornošću da su sprovedene sve procedure i ispunjeni uslovi u skladu sa zakonom, podzakonskim aktima i Statutom Berze za prenos akcija Berze. Uz predmetne izjave priloženi su ugovori o kupoprodaji akcija Berze, u svrhu potvrde da je ispoštovana procedura propisana odredbama članova 21.-23. Statuta Berze za kupoprodaju i prenos vlasništva nad akcijama Berze po osnovu priloženih ugovora. U ovom postupku, tokom izveštajnog perioda realizovan je prenos vlasništva po osnovu 29 kupoprodajnih ugovora zaključenih između Republike Srbije i akcionara Berze.

Prema javno dostupnim podacima Centralnog registra hartija od vrednosti, akcionarsku strukturu Berze čine sledećih 13 akcionara:

2023. – Godišnji izveštaj o poslovanju Beogradske berze

Matični broj	AKCIONARI BERZE na dan 31.12.2023. godine		Broj akcija /glasova
1.	07020171	REPUBLIKA SRBIJA	2151
2.	07025424	BEOGRADSKA BANKA AD BEOGRAD - U STEČAJU	540
3.	07558139	BEOBANKA AD BEOGRAD - U STEČAJU	430
4.	3719101000	ATHEX	426
5.	07004893	BPŠ BANKA AD BEOGRAD	170
6.	07046898	KOMPANIJA DUNAV OSIGURANJE ADO BEOGRAD	120
7.	06974554	MOBTEL-PTT DOO BEOGRAD	90
8.	20832142	NOVA AGROBANKA AD BEOGRAD – U STEČAJU	80
9.		ĆOSIĆ BRANISLAV	42
10.	08212538	RAZVOJNA BANKA VOJVODINE AD NOVI SAD - U STEČAJU	40
11.	06031676	UNIVERZAL BANKA AD BEOGRAD - U STEČAJU	40
12.	07601964	LOZNIČKA BANKA AD LOZNICA - U STEČAJU	30
13.	27006477	STEČAJNA MASA KONCERN FARMAKOM FAS SOMBOR	1
UKUPNO:			4160

Kvalifikovano učešće u kapitalu Berze

U pogledu kvalifikovanog učešća u kapitalu Berze, Zakonom o tržištu kapitala utvrđene su obaveze za:

- 1) lica koja stiču, odnosno smanjuju učešće u kapitalu organizatora tržišta (Berze), u odnosu na procenete definisane za kvalifikovano učešće u kapitalu organizatora tržišta (Berze) - 10%, 20%, 33% ili 50% učešća u kapitalu, a u slučaju posrednog ili neposrednog:
  - uvećanja ili sticanja kvalifikovanog učešća u kapitalu, kada taj procenat akcija sa pravom glasa ili učešća u kapitalu dostigne ili pređe 10%, 20%, 33% ili 50% učešća u kapitalu, fizičko ili pravno lice, odnosno lica koja su blisko povezana, izuzimajući Republiku Srbiju, dužna su da pribave prethodnu saglasnost Komisije za hartije od vrednosti;
  - smanjenja procenta kvalifikovanog učešća u kapitalu Berze, ispod 10%, 20%, 33% ili 50% učešća u kapitalu Berze, akcionar Berze (fizičko ili pravno lice) dužan je da o odluci posrednog ili neposrednog smanjenja procenta kvalifikovanog učešća prethodno obavesti Komisiju i da navede visinu nameravanog smanjenja učešća.

- 2) organizatora tržišta (Berza) da najmanje jednom godišnje obaveštava Komisiju o akcionarima koji poseduju kvalifikovano učešće, kao i veličini njihovih učešća, a ovaj podatak propisan je kao obavezan sastavni deo godišnjeg izveštaja o poslovanju.

Promene u akcionarskoj strukturi koje su se desile tokom 2023. godine rezultirale su i promenama podataka o kvalifikovanom učešću u kapitalu Berze. Akcionari Berze - Erste Group Bank AG i Erste Bank ad Novi Sad (koji su zajedno kao povezana lica posedovali 556 akcija Berze i imali kvalifikovano učešće u kapitalu Berze u visini od 13,36%), prodajom predmetnih akcija Republici Srbiji, istupili su iz akcionarske strukture Berze. Uvažavajući datu promenu, kvalifikovano učešće u kapitalu Berze imaju četiri akcionara:

KVALIFIKOVANO UČEŠĆE U KAPITALU BERZE NA DAN 31.12.2023. GODINE				
	Matični broj	poslovno ime	Broj akcija	% učešća u kapitalu
neposredno	07020171	Republika Srbija	2151	51,71
neposredno	07025424	Beogradska banka ad Beograd u stečaju	540	12,98
neposredno	07558139	Beobanka ad Beograd u stečaju, Beograd	430	10,34
neposredno	3719101000	ATHEX	426	10,24

4.2. Tehnička osnova poslovanja

U delu ispunjenost uslova tehničke organizovanosti organizatora tržišta u skladu sa propisima koji uređuju tržište kapita, Berza ima organizovan jedinstveni informacioni sistem Berze – BelexFIX, i istovremeno saglasno zakonu koji uređuje informacionu bezbednost Berza je evidentirana za operatora informaciono-komunikacionog sistema od posebnog značaja koji se koriste u obavljanju delatnosti od opšteg interesa i drugim delatnostima.

U vezi sa odlukom i ugovorom iz 2021. godine o migraciji BelexFIX – na novu trgovačku platformu, te prelaska i daljeg organizovanja trgovanja finansijskim instrumentima uključenim na tržišta Berze na OASIS – trovačku platformu ATHEX-a, Atina, Republika Grčka, aktivnosti Berze bile su usmerene na uspostavljanju uslova za fazno izvršenje datog posla. Sa tehničkom realizacijom posla navedene migracije trgovačke platforme, izmena nastupa u delu sistema koji obuhvata modul/platformu za „Trgovanje“ BelexFIX (Trading), te njegovo napuštanje i prelazak na „Trading“ platformu OASIS, dok ostali moduli BelexFIX su i dalje u funkciji i koriste se kao periferni moduli, na način omogućavanja protoka podataka iz zajedničke trgovačke platforme OASIS ka perifernim modulima BelexFIX i omogućavanja vršenja poslova registrovane delatnosti organizatora tržišta. S tim u vezi, posebno je tretirano pitanje obezbeđenja pratećih funkcionalnosti, među kojima od posebnog značaja za pravilno funkcionisanje organizatora tržišta – tržišni nadzor “Online Surveillance”. Ovo iz razloga što datu funkcionalnost ATHEX obezbeđuje kupovinom licence.

Stoga se tokom 2023. godine pristupilo uspostavljanju funkcionalnog povezivanja BelexFIX aplikacije “Online Surveillance” i zajedničke trgovačke platforme OASIS i time realizacija tržišnog nadzora u skladu sa propisima i aktima Berze. Ovako reorganizovan informacioni sistem za trgovanje, nastavlja kao do sada da obezbeđuje ispunjenost zahteva tehničke organizovanosti Berze saglasno propisima, te omogućava svim učesnicima na tržištu da istovremeno i pod jednakim uslovima ispostavljaju naloge za trgovanje hartijama od vrednosti i da u realnom vremenu imaju jednak pristup informacijama o stanju na tržištu i zaključenim transakcijama.

Aktivnosti članova Berze obavljaju se korišćenjem klijentske aplikacije za trgovanje koju je razvila Beogradska berza ili korišćenjem aplikacije „Xnet trader“ koju je razvila ATHEX. Pristup članova Berze platformi za trgovanje OASIS odvijaće se preko Interneta korišćenjem VPN tehnologija, a pristup će biti zaštićen korišćenjem modernih tehnologija VPN IPsec kanala.

Imajući u vidu da tokom 2022. godine nije okončan posao migracije BelexFIX na OASIS, to su Pravila poslovanja Berze doneta u postupku usaglašavanja sa novodonetim ZTK bazirana u svim svojim delovima na funkcionisanju sistema BelexFIX. U periodu pre prelaska organizacije trgovanja na OASIS, neophodno je izvršiti i odgovarajuće izmene Pravila poslovanja Berze u delu funkcionisanja, pristupa i korišćenje BelexFIX za obavljanje poslova trgovine hartijama od vrednosti koje su uključene na tržišta Berze, te pribaviti saglasnost Komisije za hartije od vrednosti.

4.3. Organizaciona osnova poslovanja

U skladu sa propisima koji uređuju tržište kapitala, Berza ispunjenost uslova adekvatnog poslovnog prostora za obavljanje delatnosti iz dozvole za rad organizatora tržišta (svojina ili dugoročni zakup, najmanje 10 godine), od 1996. godine i dalje obezbeđuje dugoročnim zakupom, po osnovu ugovora zaključenim sa državom, sada u republičkom objektu na Novom Beogradu, ul. Omladinskih brigada br. 1, sa ugovornim elementima:

- **površina:** 613,20 m²,
- **rok zakupa:** 01.05.2014.-30.04.2024. godine.

Prostor Berze organizovan je na način kojim se obezbeđuju organizacioni zahtevi za obavljanje poslova iz dozvole za rad, saglasno propisima, te je unutrašnjom organizacijom poslovanja uspostavljeno blagovremeno, racionalno i ekonomično izvršavanje poslova i zadataka iz delokruga rada Berze; obezbeđenje stalne i efikasne komunikacije i protoka dokumentacije i podataka između organizacionih jedinica Berze; obezbeđenje sistema interne kontrole; regulisanje rada informacionog sistema u vanrednim okolnostima; optimalno korišćenje kadrovskih i materijalnih kapaciteta i povećanje efikasnosti rada Berze.

4.4. Kadrovska organizovanost i ljudski resursi

Berza je u 2023. godinu završila sa 16 izvršioaca, raspoređenih za obavljanje poslova i zadataka radnih mesta koja su posebnim pravilnikom Berze sistematizovana na način kojim se obezbeđuje korišćenje radnog vremena u punom obimu i koji poslovi su određeni kao: poslovi koji se obavljaju "po pravilu", i "ostali poslovi" koji se obavljaju u vremenu do punog radnog vremena i na način kojim se ne remeti blagovremeno i kvalitetno obavljanje poslova koji se obavljaju "po pravilu".

Od ukupnog broja zaposlenih Berze, u velikom broju sa visokom stručnom spremom, licencama i dugogodišnjim iskustvom na berzanskim poslovima, na dan 31.12.2023. godine, četiri zaposlena Berze imaju dozvolu za obavljanje poslova brokera koju je izdala Komisija za hartije od vrednosti izdala, a koju dozvolu propisi utvrđuju za kadrovski uslov dozvole za rad Berze.

Zaposleni Beogradske berze a.d. Beograd (uključujući i direktora Berze)				
godina	fakultet	viša škola	srednja škola	ukupno
2010	31	2	9	42
2011	28	2	9	39
2012	27	2	8	37
2013	23	1	9	33
2014	23	--	8	31
2015	18	--	6	24
2016	16	--	6	22
2017	15	--	6	21
2018	14	1	4	19
2019	13	1	4	18
2020	12	1	4	17
2021	11	1	4	16
2022	11	1	4	16
2023	10	1	4	15

Tokom 2023. godine, na snazi su sledeća interna akta Berze:

2023.-Interna akta	
Akt o bezbednosti informaciono-komunikacionog sistema od posebnog značaja	01/4-4466/21
Akt o proceni rizika na radnom mestu i u radnoj okolini	01/4-342/20
Dodatak Akta o proceni rizika na radnom mestu i u radnoj okolini (mere prevencije od zaraze COVID-19)	01/4-2543/20
Kolektivni ugovor	01/4-5042/22
Lista kategorija registraturskog materijala	01/4-1208/21
Odluka o zabrani pušenja u poslovnom prostoru	01/4-2317/20
Plan obezbeđenja kontinuiteta poslovanja Berze tokom pandemije	01/4-505/20
Pravilnik o arhivskom i kancelarijskom poslovanju	01/1- 4888/10
Pravilnik o postupku unutrašnjeg uzbunjivanja	04/2-7755/15
Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama	04/2-173/22
Pravilnik o sistematizaciji poslova i radnih zadataka	01/4-2159/23
Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji poslovanja	01/4-2158/23

Broj zaposlenih i dalje je ispod optimuma potreba Berze i veći broj izvršilaca obavlja izvršilačke poslove koji su svojevremeno sistematizovana kroz dva ili više radnih mesta. Stoga je potreba za tzv. outsource izvođačima, naročito u delu IT poslova, bila prisutna i tokom 2023. godine. Navedene okolnosti su opredeljujuće uticale na Berzu da usled nemogućnosti daljeg samostalnog razvoja i održavanja BelexFIX migrira svoju trgovačku platformu na OASIS.

5. NORMATIVNE AKTIVNOSTI

Normativne aktivnosti na utvrđivanju nove regulative Berze, započete su pripremom Statuta Berze čije je usvajanje u nadležnosti Skupštine Berze. Zbog specifičnosti delatnosti i organizacije Beogradske berze, društva sa sa pravima, obavezama i odgovornostima utvrđenim zakonima kojima se uređuju privredna društva i tržište kapitala, konceptualno, Berza odredbama Statuta prevashodno uređuje pitanja od značaja za organizaciju i poslovanje društva u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, i delom Zakonom o tržištu kapitala u pogledu odredbi kojim se uređuje organizacija Berze. Ostala pitanja u vezi sa obavljanjem poslova organizatora tržišta saglasno Zakonu o tržištu kapitala, uređena su Pravilima poslovanja i Pravilnikom o listingu, Pravilnikom o tarifi Berze, a donošenje pomenutih akata određeno je u nadležnost Nadzornog odbora Berze. Ono što je specifično za dati posao izrade akata Berze jeste da počev od osnivanja Berze, 1989. godine do danas, a u međuvremenu je doneto četiri zakona koji uređuju organizaciju poslovanja Berze i četiri puta je Berza u proteklom periodu vršila usaglašavanje svojih akata sa zakonima, prvi put su službenici Ministarstva finansija putem punomoćnika Republike Srbije u Nadzornom odboru Berze, aktivno dostavljali svoje primedbe i sugestije na nacрте, predloge akata Berze i time dali izuzetan doprinos u utvrđivanju tekstova akata Berze.

Statutom Berze bliže su regulisana sledeća pitanja: poslovno ime i sedište; delatnost i poslovi; zastupanje; osnovni kapital i vrste i klase akcija koje je Berza izdala i može izdati, sa bitnim elementima izdatih akcija; povećanje i smanjenje osnovnog kapitala; posebni uslovi za prenos akcija; rezerve i fondovi; raspodela dobiti i pokriće gubitaka; statutarni organi i tela; unutrašnji nadzor, zaštita poslovne tajne i sprečavanje zloupotrebe poverljivih ili insajderskih informacija, kao i sprečavanje sukoba interesa; zabrana konkurencije; trajanje i prestanak, kao i druga pitanja značajna za položaj i poslovanje Berze. Sadržinu Statuta Berze opredelila je i okolnost da se bliže uređenje pitanja koja se odnose na organizaciju poslovanja Berze u skladu sa zakonom koji uređuje tržište kapitala regulišu i drugim opštim aktima koje donosi Nadzorni odbor Berze (pravila i procedure poslovanja, pravilnik o tarifi i dr.), a koja podležu obavezi pribavljanja prethodne saglasnosti Komisije za hartije od vrednosti RS. Statut Berze, pored usaglašavanja sa odredbama ZTK obuhvatio je dodatna usaglašavanja i preciziranja saglasno propisima koji uređuju pravni položaj privrednih društava i poslove računovodstva i revizije. Jedna od važnijih novina su i izmene u pogledu broja članova nadzornog odbora koji je sa sedam članova smanjen na pet članova nadzornog odbora. U prvom delu 2023. godine promene u akcionarskoj strukturi Berze nastale su kao rezultat kupoprodajnih transakcija realizovanih po Ponudi Republike Srbije za kupovinu akcija Berze u vlasništvu akcionara Berze. Odredbe Statuta Berze izmenjene su u smislu da se Nadzorni odbor formira u broju od 5 članova iz reda akcionara sa najvećim učešćem u kapitalu Berze, a koji ove funkcije vrše preko opunomoćenih predstavnika koji ispunjavaju propisane uslove za obavljanje datih funkcija. Takođe, Statutom je utvrđeno i da se odlukom o izboru članova Nadzornog odbora utvrđuje i broj punomoćnika koji svaki od izabranih akcionara imenuje u Nadzorni odbor Berze, ostavljajući predlažaču mogućnost da saglasno utvrđenim kriterijumima predloži mogućnost imenovanja više od jednog punomoćnika od strane istog akcionara

6. STATUTARNI ORGANI BERZE

6.1. Skupština Berze

Tokom 2023. godine održane su tri sednice Skupštine Berze i to: XXXVI redovna skupština akcionara Berze (u daljem tekstu: redovna Skupština Berze) dana 20. aprila 2023. godine na kojoj je usvojeno sledeće: Odluka o usvajanju godišnjeg izveštaja o poslovanju i godišnjeg finansijskog izveštaja Berze za 2022. godinu, sa izveštajem Nadzornog odbora Skupštini Berze povodom godišnjeg finansijskog izveštaja za 2022. godinu i izveštajem spoljnog revizora akcionarima Berze o izvršenoj reviziji finansijskih izveštaja Berze za 2022. godinu, Odluka o raspodeli dobiti iskazane u godišnjem finansijskom izveštaju Berze za 2022. godinu, Odluka o usvajanju Plana poslovne politike i Finansijskog plana Berze za 2023. godinu i Odluka o izboru spoljnog revizora za obavljanje revizije godišnjeg finansijskog izveštaja Berze za 2023. godinu;

Održane su dve varedne sednice skupštine akcionara Berze i to:

XXXVII vanredna skupštine akcionara Berze (u daljem tekstu: vanredna Skupština Berze) dana 4. septembra 2023. godine. Vanredna Skupština Berze održana je zbog potrebe za izmenom i dopunom Statuta Beogradske

berze a.d. Beograd i izbora nadzornog odbora. U prvom polугоđu 2023. godine promene u akcionarskoj strukturi Berze nastale su kao rezultat kupoprodajnih transakcija realizovanih po Ponudi Republike Srbije za kupovinu akcija Berze u vlasništvu akcionara Berze. Ponuda je upućena u skladu sa Statutom Berze (broj 04/1-3849/-1/22 od 6.9.2022. godine, u daljem tekstu Statut Berze) koji je usvojen na XXXV vanrednoj skupštini Berze 6.9.2022. godine i koji je u primeni od 9.1.2023. godine. U vezi sa tim, nastupile su značajne promene u akcionarskoj strukturi Berze i to u pogledu smanjenja ukupnog broja akcionara Berze i koncentracije većinskog učešća u kapitalu Berze kroz direktno i indirektno učešće Republike Srbije. S tim u vezi došlo je i do smanjenja broja članova Nadzornog odbora postojećeg sastava i to prestankom članstva u Nadzornom odboru licima kod kojih je došlo do prestanka prethodnog uslova utvrđenog Statutom Berze - prestanka statusa akcionara Berze.. U datim okolnostima predložene su izmene i dopune Statuta Berze u delu strukture i načina izbora članova Nadzornog odbora, uz uvažavanje uslova utvrđenih Zakonom o tržištu kapitala. Odredbe Statuta Berze izmenjene su u smislu da se Nadzorni odbor formira u broju od 5 članova iz reda akcionara sa najvećim učešćem u kapitalu Berze, a koji ove funkcije vrše preko opunomoćenih predstavnika koji ispunjavaju propisane uslove za obavljanje datih funkcija. Takođe, Statutom je utvrđeno i da se odlukom o izboru članova Nadzornog odbora utvrđuje i broj punomoćnika koji svaki od izbranih akcionara imenuje u Nadzorni odbor Berze, ostavljajući predlagču mogućnost da saglasno utvrđenim kriterijumima predloži mogućnost imenovanja više od jednog punomoćnika od strane istog akcionara. Nadzorni odbor se formira u broju od 5 članova iz reda akcionara sa najvećim učešćem u kapitalu Berze, a koji ove funkcije vrše preko opunomoćenih predstavnika koji ispunjavaju propisane uslove za obavljanje datih funkcija i to: Republika Srbija preko tri punomoćnika, AOD preko jednog punomoćnika i ATHEX preko jednog punomoćnika;

XXXVIII vandredna sednica održana je 25.decembra.2023.godine na kojoj je doneta je Odluka o izdavanju običnih akcija Beogradske berze a.d. Beograd radi povećanja osnovnog kapitala novim ulozima Beogradske berze a.d. Beograd. Navedenom Odlukom Beogradska berza izdaje 9.287 komada običnih akcija, RSD 30.200 pojedinačne nominalne vrednosti, RSD 280.467.400 ukupne nominalne vrednosti. Akcije se prodaju po emisionoj ceni od RSD 48.811 po jednoj akciji. Emisiona cena člana utvrđena je u skladu sa članom 260. ZPD, na osnovu ažurirane procene vrednosti akcija Beogradske berze na dan 30.9.2023. godine koju je izvršio Ernst & Young d.o.o. Beograd (u daljem tekstu E&Y BGD), sa sedištem u Beogradu, ul. Vladimira Popovića 8a, matični broj 17155270, PIB 101824091. Ukupna emisiona vrednost akcija koje se izdaju ovom odlukom iznosi RSD 453.307.757. Sredstva prikupljena po osnovu emisije akcija namenjena su za povećanje osnovnog kapitala Beogradske berze. Rok za upis i uplatu akcija ove emisije traje 60 dana, odnosno do 26.02.2024. godine.

6.2. Nadzorni odbor Berze

Prethodnu poslovnu godinu obeležilo je nekoliko važnih aktivnosti Upravnog – Nadzornog odbora. Najpre, formalna tranzicija iz Upravnog u Nadzorni odbor, shodno poslednjim izmenama Zakona o tržištu kapitala, potom rad u izmenjenom članstvu shodno promenama u vlasničkoj strukturi Beogradske berze a.d. Beograd, promena izvršnog direktora i na kraju, rad na pripremanju odluka radi povećanja osnovnog kapitala Berze. Početak godine, tradicionalno, bio je rezervisan za usvajanje izveštaja o poslovanju Berze tokom 2022. godine, te donošenju odluka o raspodeli dobiti, utvrđivanju finansijskog i plana poslovne politike za 2023. godinu. U drugoj polovini poslovne 2023. godine, došlo je do promene u vlasničkoj strukturi Beogradske berze, pa samim tim i do promene u strukturi Nadzornog odbora, prethodnom izvršnom direktoru istekao je mandat, pa je sprovedena procedura izbora novog, razmatrani su polugodišnji izveštaji o radu Nadzornog odbora, aktivno se pratio status ugovora sa Atinskom berzom.

6.2.1. Aktivnost članova Upravnog-Nadzornog odbora

U 2023. godini, održano je ukupno **10** sednica Nadzornog odbora, od kojih **dve pisane** sednice.

V sednica održana 01.06.2024. godine bila je konstitutivnog karaktera i njoj su, osim prethodnih pet članova Nadzornog odbora - Olivera Zdravković (Republika Srbija); Dejan Mitrović (Agencija za osiguranje depozita); Aleksandra Parčetić (Erste banka a.d. Novi Sad); Jasmina Bjelić (M&V Investments a.d. Novi Sad) i Marko Matic (Banka Poštanska štedionica a.d. Beograd), prisustvovali i novi punomoćnici/predstavnici - Andreas Daskalakis (Hellenic Exchanges – Athens Stock Exchange S.A.) i Marija Popović (Dunav osiguranje ado Beograd).

2023. – Godišnji izveštaj o poslovanju Beogradske berze

S obzirom na činjenicu da je akcionar Erste bank a.d. Novi Sad prestao status člana Nadzornog odbora, VI sednica Nadzornog odbora brojala je 6 članova. VII sednica održana je sa dodatno smanjenim brojem članova Nadzornog odbora (ukupno 5) s obzirom da je i članu BDD M&V INVESTMENTS A.D. BEOGRAD prestalo svojstvo akcionara Berze, dok je IX održana i bez člana BANKA POŠTANSKA ŠTEDIONICA A.D. BEOGRAD, budući da je punomoćnik g. Marko Matić razrešen funkcije punomoćnika ovog akcionara u Nadzornom odboru Berze.

S obzirom na Odluku Skupštine akcionara Beogradske berze a.d. Beograd o izboru Nadzornog odbora br. 04/1 br. 3293/23 od dana 04.09.2023. godine, članovi novoizabranog Nadzornog odbora su sledeći akcionari: Republike Srbija (mb. 07020171), Agencija za osiguranje depozita (mb. 17606786) i HELLENIC EXCHANGES - ATHENS STOCK EXCHANGE (ATHEX) (3719101000). Međutim, kako do 31.12.2023. godine nije dobijena saglasnost Komisije za hartije od vrednosti na imenovanje predloženih punomoćnika (predstavnika) akcionara, to zaključno sa navedenim datumom nije održana konstitutivna sednica Nadzornog odbora, u novom, petočlanom sastavu.

Od naročito važnih pitanja za poslovanje Beogradske berze, o kojima je odlučivao Nadzorni odbor u toku 2023. godine, posebno se izdvaja donošenje Odluke o izdvajanju finansijskih sredstava u iznosu od EUR 281.000 za potrebe obavljanja tekućih poslova i realizacije ugovora sa Atinskom berzom i tim povodom nabavku opreme, licenci, registracije i sertifikate, na VI sednici održanoj dana 30.06.2023. godine.

Na VII sednici, održanoj 17.07.2023. godine, osim što je odlučivao o usvajanju polugodišnjeg izveštaja o radu Beogradske berze, Nadzorni odbor doneo je i Odluku o razrešenju izvršnog direktora zbog isteka mandata, a odlučeno je i da se pregovori sa Sindikatом zaposlenih Beogradke berze odlože do daljnjeg, odnosno da će ovi poslovi biti realizovani po imenovanju novog Izvršnog direktora.

Na VIII sednici, održanoj 10.08.2023. godine, između ostalog, doneta je Odluka o izboru i imenovanju novog Izvršnog direktora Berze, g. Ivana Leposavića, ali su utvrđeni i predlozi Odluke o izmenama i dopunama Statuta Beogradske berze, kojima se, između ostalog, predlaže da Nadzorni odbor, umesto dotadašnjih 7 članova, ima 5 članova koje Skupština bira iz reda akcionara sa najvećim učešćem u kapitalu Društva i Odluke o izboru Nadzornog odbora u sastavu: Republika Srbija, sa tri opunomoćena predstavnika, te Agencija za osiguranje depozita i HELLENIC EXCHANGES – ATHENS STOCK EXCHANGE S.A. sa po jednim predstavnikom.

Na IX sednici Nadzornog odbora, održanoj 04.12.2023. godine utvrđen je predlog Odluke Skupštini akcionara Beogradske berze o izdavanju običnih akcija radi povećanja osnovnog kapitala novim ulozima, i to 9.287 komada običnih akcija koje će se prodavati po emisionoj ceni od RSD 48.811 po jednoj akciji, dok je na hitnoj, i ujedno drugoj pisanoj X sednici Nadzornog odbora, doneta Odluka o odobrenju izmena i dopuna ugovorenih uslova posla migracije trgovačke platforme BelexFIX na novu trgovačku platformu OASIS sa Atinskom berzom.

NADZORNI ODBOR BEOGRADSKE BERZE u toku 2023. godine		matični broj
1.	REPUBLIKA SRBIJA	07020171
2.	AGENCIJA ZA OSIGURANJE DEPOZITA u funkciji stečajnog upravnika banaka u stečaju koji su akcionari Berze	17606786
3.	ATHEX	3719101000
4.	ERSTE BANK A.D. NOVI SAD (investiciono društvo i član Berze)	08063818
5.	BDD M&V INVESTMENTS A.D. BEOGRAD (investiciono društvo i član Berze)	08614938
6.	BANKA POŠTANSKA ŠTEDIONICA A.D. BEOGRAD (investiciono društvo i član Berze)	07004893
7.	KOMPANIJA DUNAV OSIGURANJE ADO BEOGRAD	07046898

7. FINANSIJSKO POSLOVANJE

Beogradska berza je zabeležila negativan finansijski rezultat koji se u Godišnjem finansijskom izveštaju za 2023. godinu iskazuje u iznosu od RSD 29.853.438,39. Finansijskim planom za 2023. godinu planiran je gubitak usled očekivane redukcije aktivnosti tržišnih učesnika, na već ionako neaktivnom i iscrpljenom tržištu kapitala usled nedostataka investicionih alternativa, odnosno sve izraženiji nedostatak kvalitetnih hartija od vrednosti koji predstavlja ključni faktor koji determiniše nivo prihoda iz poslovanja.

Beogradska berza je za 2023. godinu iskazala sledeći finansijski rezultat (RSD):

Ukupno ostvareni prihodi	87.812.663,28
Ukupni rashodi	118.383.186,69
Gubitak iz poslovanja	30.570.523,41
Odloženi poreski prihodi	717.085,02
Odloženi poreski rashodi	--
Neto gubitak	29.853.438,39

Ostvareni prihodi u iznosu od 87.812.663,28 RSD potiču od:

Prihodi od obavljanja delatnosti	7 2.156.217,42
Prihodi po osnovu članstva	3.616.000,00
Prihodi od naknada za obavljanje poslova listinga	34.450.303,58
Prihodi od naknada za izradu izveštaja i statistika	326.000,00
Prihodi od ostalih naknada	9.226.571,48
Ostali prihodi po osnovu obavljanja delatnosti	24.537.342,36
Ostali poslovni prihodi	6.896.129,90
Prihodi po osnovu usluga za nematerijalna ulaganja	6.896.129,90
Finansijski prihodi	8.086.254,49
Prihodi od kamata	6.884.485,22
Pozitivne kursne razlike	1.201.769,27
Ostali prihodi	569.450,29
Naplaćena otpisana potraživanja	402.418,89
Ostali nepomenuti prihodi	167.031,40
Prihodi po osn.isp.grešaka iz ranijih godina koje nisu materijalno značajne	104.611,18

Ukupni rashodi koji iznose 118.383.186,69 RSD odnose se na:

Rashodi po osnovu obavljanja delatnosti	691.019,84
Ostali poslovni rashodi	23.354.929,75
Materijalni troškovi	747.932,41
Troškovi amortizacije	15.856.549,19
Troškovi usluga	4.747.792,46
Ostali rashodi	2.002.655,69
Troškovi zarada,naknada zarada i ostali lični rashodi	75.787.883,41
Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	46.917.460,87
Troškovi poreza i doprinosa na teret poslodavca	6.551.188,65
Troškovi naknada	6.784.069,13
Troškovi službenih putovanja	351.584,15
Ostali lični rashodi i naknade	15.183.580,61
Nematerijalni troškovi	12.413.009,33
Nematerijalni troškovi	12.054.768,29
Troškovi poreza	358.241,04
Finansijski rashodi	1.929.655,97
Rashodi po osnovu kamata	64.446,97
Negativne kursne razlike	1.865.209,00
Ostali rashodi	46.243,19
Ostali nepomenuti rashodi	46.243,19
Rashodi od usklađivanje vrednosti imovine	3.833.257,46
Rashodi od usklađivanje vrednosti kratkoročnih finansijskih plasmana	3.833.257,46
Rashodi po osnovu ispravke grešaka iz ran.god.koje nisu materijalno značajne	327.187,74

2023. – Godišnji izveštaj o poslovanju Beogradske berze

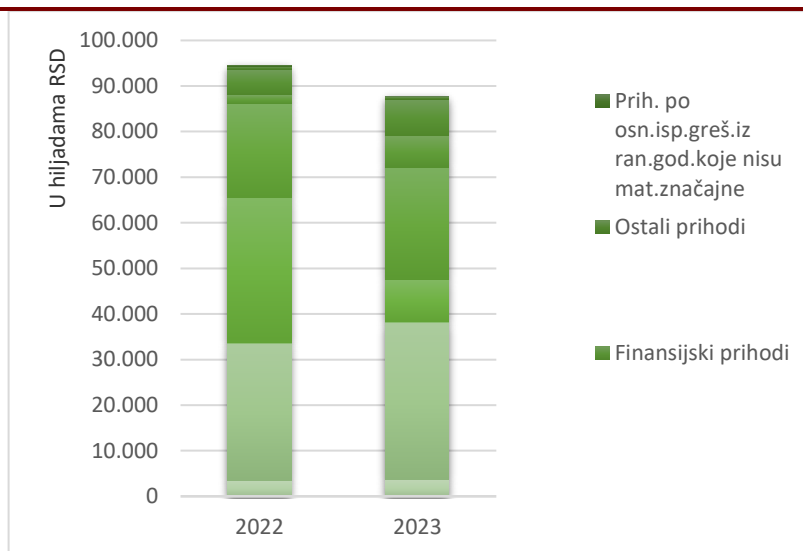
FINANSIJSKI IZVEŠTAJ sa prikazom uporednih podataka						
	finansijski rezultat I-XII			I-XII 2023. godina		
	2022	2023	index	finansijski plan	finansijski rezultat	index
PRIHODI	94.554.331,57	87.812.663,28	92,87	80.578.300,00	87.812.663,28	108,97
Prihodi od obavljanja delatnosti	86.119.350,12	72.156.217,42	83,78	72.835.300,00	72.156.217,42	99,06
Prihodi po osnovu članstva	3.584.000,00	3.616.000,00	100,89	3.616.000,00	3.616.000,00	100,00
Prih. od nakn.za obav.posl.listinga	29.940.000,00	34.450.303,58	115,06	34.990.300,00	34.450.303,58	98,45
Prihodi od nakn.za izr.izveštaja	189.000,00	326.000,00	172,48	260.000,00	326.000,00	125,38
Prihodi od ostalih naknada	31.776.124,95	9.226.571,48	29,03	12.000.000,00	9.226.571,48	76,88
Ostali prihodi po osn.obav.delat.	20.630.225,17	24.537.342,36	118,93	21.969.000,00	24.537.342,36	111,69
Prihodi po osnovu usluga za nematerijalna ulaganja	1.957.926,97	6.896.129,90	352,21	1.813.000,00	6.896.129,90	380,37
Finansijski prihodi	5.562.125,67	8.086.254,49	145,38	5.400.000,00	8.086.254,49	149,74
Prihodi od kamata	3.383.528,12	6.884.485,22	203,47	3.600.000,00	6.884.485,22	191,23
Pozitivne kursne razlike	2.178.597,55	1.201.769,27	55,16	1.800.000,00	1.201.769,27	66,76
Ostali prihodi	710.824,66	569.450,29	80,11	530.000,00	569.450,29	107,44
Naplaćena otpisana potraživanja	430.442,10	402.418,89	93,48	350.000,00	402.418,89	114,97
Ostali nepomenuti prihodi	280.382,56	167.031,40	59,57	180.000,00	167.031,40	92,79
Prih. po osn.isp.greš.iz ran.god.koje nisu mater.značajne	204.104,15	104.611,18	51,25	0,00	104.611,18	0,00
RASHODI	93.430.141,15	118.383.186,69	126,70	106.209.000,00	118.383.186,69	111,46
Rashodi po osn.obav. delatnosti	679.513,34	691.019,84	101,69	800.000,00	691.019,84	86,37
Ostali poslovni rashodi	24.486.348,21	23.354.929,75	95,37	25.325.000,00	23.354.929,75	92,22
Materijalni troškovi	1.150.921,17	747.932,41	64,98	1.085.000,00	747.932,41	68,93
Troškovi amortizacije	16.596.964,07	15.856.549,19	95,53	17.050.000,00	15.856.549,19	93,00
Troškovi usluga	4.913.085,70	4.747.792,46	96,63	5.115.000,00	4.747.792,46	92,82
Ostali rashodi	1.825.377,27	2.002.655,69	109,71	2.075.000,00	2.002.655,69	96,51
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	52.115.991,22	75.787.883,41	145,42	62.154.000,00	75.787.883,41	121,93
Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	41.226.373,73	46.917.460,87	113,80	49.200.000,00	46.917.460,87	95,36
Troš.poreza i dop. na teret poslod.	6.305.068,49	6.551.188,65	103,90	7.060.000,00	6.551.188,65	92,79
Troškovi naknada	2.991.987,91	6.784.069,13	226,74	4.152.000,00	6.784.069,13	163,39
Troškovi službenih putovanja	118.869,10	351.584,15	295,77	250.000,00	351.584,15	140,63
Ostali lični rashodi i naknade	1.473.691,99	15.183.580,61	1.030,30	1.492.000,00	15.183.580,61	1.017,66
Nematerijalni troškovi	11.342.918,02	12.413.009,33	109,43	12.842.000,00	12.413.009,33	96,65
Nematerijalni troškovi	11.091.838,65	12.054.768,29	108,68	12.489.000,00	12.054.768,29	96,52
Troškovi poreza	251.079,37	358.241,04	142,68	353.000,00	358.241,04	101,48
Finansijski rashodi	1.944.925,62	1.929.655,97	99,21	1.065.000,00	1.929.655,97	181,18
Rashodi po osnovu kamata	140.720,33	64.446,97	45,79	65.000,00	64.446,97	99,14
Negativne kursne razlike	1.804.205,29	1.865.209,00	103,38	1.000.000,00	1.865.209,00	186,52
Ostali rashodi	505,52	46.243,19	9.147,64	0,00	46.243,19	0,00
Ostali nepomenuti rashodi	505,52	46.243,19	9.147,64	0,00	46.243,19	0,00
Rashodi od usklađ. vred. imovine	2.500.279,06	3.833.257,46	153,31	3.700.000,00	3.833.257,46	103,60
Rash.od usklađ.vred.kratkoroč. finansijskih plasmana	2.500.279,06	3.833.257,46	153,31	3.700.000,00	3.833.257,46	103,60
Rashodi po osn.ispr.gr. iz ran. god. koje nisu mater.značajne	359.660,16	327.187,74	90,97	323.000,00	327.187,74	101,29
DOBITAK	1.124.190,42					
GUBITAK		30.570.523,41		25.630.700,00	30.570.523,41	119,27
PORESKI RASHOD PERIODA (-)						
KOREKCIJA GUBITKA/DOBITKA ZA ODLOŽENE PORESKE PRIHODE (+)	219.914,73				717.085,02	
NETO DOBITAK	1.344.105,15					
NETO GUBITAK					29.853.438,39	

7.1. Analiza finansijskog poslovanja

Beogradska berza a.d. Beograd je u poslovnoj 2023. godini iskazala gubitak iz poslovanja u iznosu od RSD 30.570.523,41 koji je po korekciji gubitka za odložene poreske prihode iskazan u neto gubitku u iznosu od RSD 29.853.438,39.

Ukupan prihod u 2023. godini, ostvaren je u iznosu od RSD 87.812.663,28 i viši je za 8,97% od prihoda utvrđenih Finansijskim planom, dok je u odnosu na realizovani prihod u 2022. godini niži za 7,13%.

Prihodi

Dominantno mesto u strukturi ukupnih prihoda zauzimaju prihodi od obavljanja delatnosti koji čine 82,17% ukupno ostvarenog prihoda Beogradske berze. Čine ga prihodi po osnovu članstva (5,01%), naknada za obavljanje poslova listinga (47,74%), naknada za izradu izveštaja i statistika (0,45%), ostale naknade (provizije na zaključene transakcije 12,79%), kao i ostali prihodi po osnovu obavljanja delatnosti (34,01%). Ovi prihodi su zbirno realizovani u iznosu od RSD 72.156.217,42 te su u odnosu na planiranu veličinu manji za samo 0,94%, odnosno manji za 16,22% od istih prihoda realizovanih u prethodnoj godini.

Prihodi po osnovu članstva realizovani su prema planiranoj veličini u iznosu od RSD 3.616.000,00 i u realizaciji ukupnog prihoda učestvuju sa 4,12%.

Prihodi od naknada za obavljanje poslova listinga realizovani su u iznosu od RSD 34.450.303,58, te su u odnosu na planiranu veličinu manji za 1,55%, ali su veći za 15,06% od istih realizovanih u prethodnoj godini. Kao posledica razvrstavanja hartija od vrednosti izdavalaca na tržišta kojima upravlja Beogradska berza, a u skladu sa odredbama novih Pravila poslovanja usklađenih sa novim Zakonom o tržištu kapitala, u toku 2023. godine, zabeležen je rast prihoda od listinga u delu godišnjih naknada za organizovanje trgovanja listiranim i kotiranim hartijama od vrednosti uključenih na tržišta Berze u odnosu na 2022. godinu. Pored prihoda po osnovu godišnjih naknada za kotaciju, strukturu ovih prihoda čine i prihodi od naknada za uključena hartija od vrednosti koji su izostali u realizaciji u odnosu na očekivane i planrane veličine i ostali prihodi od listinga kao što su naknada za isključenje hartija od vrednosti, naknada za ažuriranje informatora izdavalaca i naknada po osnovu podnetih zahteva za promenu broja akcija. Ovako ostvareni prihodi, učestvovali su u realizaciji ukupno ostvarenog prihoda sa 39,23%.

Prihodi od naknada za izradu izveštaja i statistika predstavljaju marginalnu kategoriju prihoda koji u ukupnom prihodu učestvuju sa svega 0,37%. U 2023. godini ovaj prihod ostvaren je u iznosu od RSD 326.000,00, te je u odnosu na planiranu veličinu veći za 25,38%, odnosno veći za 72,48% od prihoda po istom osnovu realizovanog u toku prethodne godine.

Prihodi od ostalih naknada ostvareni su u iznosu od RSD 9.226.571,48 i čine ih prihodi od provizije po osnovu trgovanja hartijama od vrednosti u iznosu od RSD 8.471.571,48 kao i prihod od naknade za korišćenje aplikacije za OTC transakcije u iznosu od RSD 755.000,00. Prihodi od ostalih naknada beleže negativno odstupanje od 23,12% u odnosu na pesimistično planiranu veličinu, odnosno neuporedivi su sa istim realizovanim tokom prethodne godine kada je Berza zabeležila dobitak u poslovanju zahvaljujući upravo ovoj kategoriji prihoda, a nad kojima nema kontrolu. Apsolutni nivo ove kategorije prihoda je dramatično nizak i predstavlja ključni faktor koji opredeljuje finansijski rezultat Berze. Suštinski, ova kategorija prihoda, osim što je ključna u kontekstu mere tržišne aktivnosti, opredeljuje i realizaciju nivoa svih ostalih prihoda. Ovako ostvareni prihodi učestvovali su u realizaciji ukupno ostvarenog prihoda sa samo 10,51%.

Ostali prihodi po osnovu obavljanja delatnosti ostvareni su u iznosu od RSD 24.537.342,36, a nešto više od polovine njihove vrednosti (63,88%) čine prihodi od distribucije podataka profesionalnim vendorima i članovima Berze ostvareni u iznosu od RSD 15.674.453,02. Strukturu ovih prihoda čine i prihodi po osnovu instalacije i održavanja BelexFIX i klijentskih aplikacija za trgovanje, servera za pristup i korišćenje BelexFIX i BelexFixApi modula u iznosu od RSD 5.669.000,00 (23,10%), prihodi od licenci u iznosu od RSD 1.756.803,00 (7,16%), prihod od korišćenja Belex info servisa u iznosu od RSD 505.972,45 (2,06%) i ostali razni prihodi u iznosu od RSD 931.113,89 (3,80%). U odnosu na ostvarene prihode u 2022. godini, ostali prihodi po osnovu obavljanja delatnosti u 2023. godini beleže rast od 18,93%, kao i rast od 11,69% u odnosu na planiranu veličinu što je direktna posledica povećanja prihoda od distribucije podataka profesionalnim vendorima. Ovako ostvareni ostali prihodi po osnovu obavljanja delatnosti učestvovali su u realizaciji ukupno ostvarenog prihoda sa 27,94%.

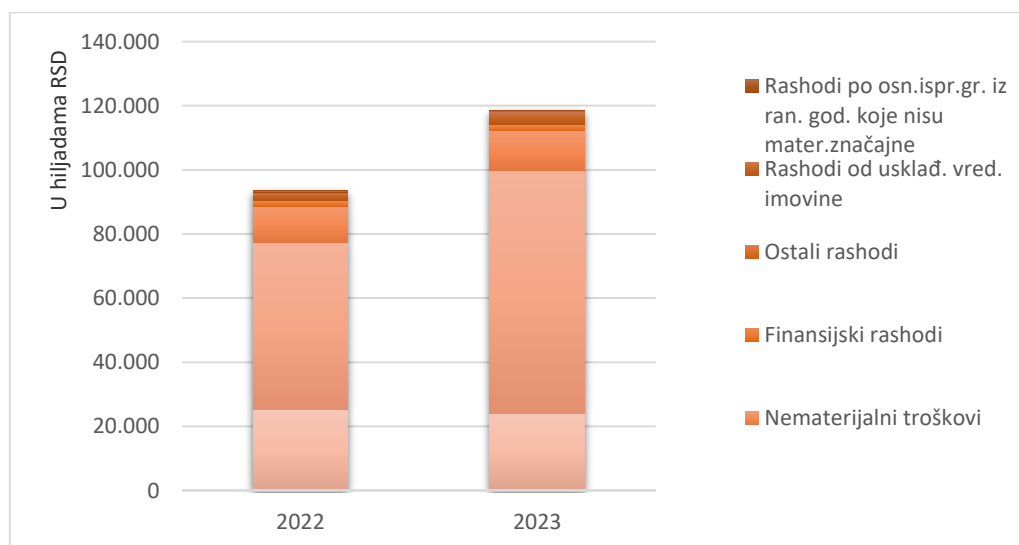
U izveštajnom periodu, u odnosu na planirane vrednosti, najznačajnije pozitivno odstupanje, usled aktivnosti u vremenskom trajanju dužem od planiranog, zabeleženo je kod Ostalih poslovnih prihoda odnosno prihoda po osnovu usluga za nematerijalna ulaganja u pripremi. U skladu sa IAS 38-Nematerijalna imovina, standard podrazumeva da se srazmerni deo sati zaposlenih koji su konkretno angažovani na poslu Ugovora o migraciji trgovačke platforme BelexFIX na OASIS trgovačku platformu, kapitalizuje u vrednost nematerijalnog ulaganja. Evidentiranje prihoda u istovetnom iznosu je način anuliranja efekta iskazanih troškova i kao takav nema efekat na neto rezultat. Realizovani su u iznosu od RSD 6.896.129,90 i u ukupnim prihodima učestvuju sa 7,85%.

Pozitivno odstupanje zabeleženo je i kod finansijskih prihoda koji su realizovani u iznosu od RSD 8.086.254,49 i isti obuhvataju prihode od kamata po osnovu oročenih dinarskih i deviznih depozita kod poslovnih (sistemskih) banaka, prihode od kamata po osnovu ulaganja u dugoročne dužničke hartije od vrednosti čiji je izdavalac Republika Srbija i pozitivnih kursnih razlika, te su u odnosu na planiranu veličinu veći za 49,74%, odnosno veći za 45,38% od istih realizovanih u prethodnoj godini. Prihodi od kamata beleže rast od 91,23% u odnosu na planiranu veličinu kao posledica povećanja referentne kamatne stope NBS za čak 1,50 procentna poena u šest iteracija, počev od januara meseca pa sve do jula 2023.godine. Pozitivne kursne razlike beleže pad od 33,24% u odnosu na planiranu veličinu, pre svega kao rezultat većih oscilacija kursa USD u odnosu na RSD za razliku od kursa EUR-a koji je bio prilično stabilan u 2023.godini. Ostvareni finansijski prihodi učestvovali su u realizaciji ukupno ostvarenog prihoda sa 9,21%.

Ostali prihodi realizovani su u iznosu od RSD 569.450,29 i beleže rast od 7,44% u odnosu na plansku veličinu. Dominantno mestu u strukturi ostalih prihoda zauzimaju prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja iz ranijih godina od dužnika u izvršnom i stečajnom postupku i realizovani su u iznosu od RSD 402.418,89. Ostale nepomenute prihode čine i prihodi ostvareni od naplate kazni, sudskih taksi i troškova izvršnog postupka nastalih pred javnim izvršiteljem i realizovani su u iznosu od RSD 167.031,40. Ostali prihodi u ukupnom prihodu učestvuju sa svega 0,65%.

Ukupan rashod u 2023. godini ostvaren je u iznosu od RSD 118.383.186,69 i viši je za 11,46% od rashoda utvrđenih Finansijskim planom, dok je u odnosu na realizovani rashod u 2022. godini viši za 26,70%.

Rashodi

Dominantno mesto u strukturi ukupnih rashoda zauzima zbirna kategorija troškova zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi koja čini 64,02% od ukupno ostvarenog rashoda Beogradske berze. Realizovana je kroz bruto troškove zarada i naknada zarada (61,91%), troškove poreza i doprinosa na teret poslodavca (8,64%), troškove naknada (8,95%), troškove službenih putovanja (0,46%), kao i ostale lične rashode i naknade (20,04%).

Rashodi po osnovu obavljanja delatnosti realizovani su u iznosu od RSD 691.019,84 i viši su za 1,69% od istih realizovanih u 2022. godini, odnosno niži za 13,63% u odnosu na planiranu veličinu. U strukturi ovih troškova iznos od RSD 660.000,00 čini obaveza plaćanja godišnje naknade za kontinuirani nadzor Komisiji za hartije od vrednosti. Učešće ovih rashoda u ukupnim rashodima iznosi svega 0,58%.

Ostali poslovni rashodi realizovani su u iznosu od RSD 23.354.929,75 i niži su za 4,63% od istih realizovanih u 2022. godini, odnosno niži za 7,78% od planirane vrednosti. U njihovoj strukturi, 67,89% čine troškovi amortizacije koji su realizovani u iznosu od RSD 15.856.549,19, zatim troškovi usluga u iznosu od RSD 4.747.792,46 (20,33%), koje čine troškovi zakupnina u iznosu od RSD 218.862,44, troškovi transportnih i PTT usluga u iznosu od RSD 4.030.944,15 i troškovi usluga na tekućem i investicionom održavanju osnovnih sredstava u iznosu od RSD 497.985,87. Ostali rashodi realizovani su u iznosu od RSD 2.002.655,69 (8,58%) te se u najvećoj meri odnose na troškove komunalnih usluga u iznosu od RSD 1.914.911,17. Materijalni troškovi realizovani su u iznosu od RSD 747.932,41 (3,20%) i čine ih utrošak kancelarijskog materijala u iznosu od RSD 121.085,90, utrošak rezervnih delova u iznosu od RSD 73.103,88, utrošeni alat i inventar koji se u celini otpisuju u iznosu od RSD 212.616,00, troškovi goriva i energije u iznosu od RSD 88.802,53, troškovi stručne literature i elektronskih baza podataka u iznosu od RSD 189.510,82, kao i ostali materijalni troškovi u iznosu od RSD 62.813,28. Učešće ovih rashoda u ukupnom rashodu iznosi 19,73%.

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi realizovani su u ukupnom iznosu od RSD 75.787.883,41 te su u odnosu na planiranu veličinu veći za 21,93%, odnosno veći za 45,42% od istih rashoda realizovanih u prethodnoj godini. U 2023. godini troškovi zarada i naknada zarada (bruto) realizovani su u iznosu od RSD 46.917.460,87 i u odnosu na planiranu vrednost ovi rashodi beleže pad od 4,64%. Troškovi poreza i doprinosa na teret poslodavca realizovani su u iznosu od RSD 6.551.188,65 i niži su za 7,21% u odnosu na planiranu veličinu. Troškovi naknada koje se odnose na isplate naknada članovima statutarinih organa Beogradske berze (Nadzorni odbor i Komisije Berze), kao i naknade po osnovu ugovora sa fizičkim licima realizovani su u iznosu od RSD 6.784.069,13 i viši su za 63,39% u odnosu na planiranu veličinu. Troškovi službenih putovanja realizovani su u iznosu od RSD 351.584,15 i viši su za 40,63% u odnosu na planiranu veličinu, dok su ostali lični rashodi i naknade koje se odnose na pomoć zaposlenom, isplate naknada troškova za dolazak i odlazak sa rada, isplata jubilarinih nagrada i ostala davanja koja nisu zarade, realizovani u iznosu od RSD

2023. – Godišnji izveštaj o poslovanju Beogradske berze

15.183.580,61 i značajno premašuju planiranu vrednost, a koji finansijskim planom za 2023. godinu nisu bili obuhvaćeni u vremenu kada je isti sastavljen i usvojen, imajući u vidu da su u vezi sa budućim neizvesnim činjenicama.

Mandat izvršnog direktora Berze istekao je krajem jula 2023. godine, a Statutom Beogradske berze uređena je mogućnost ponovnog izbora izvršnog direktora na novi četvorogodišnji mandat. S obzirom na to da je izvršnom direktoru, na lični zahtev, prestao radni odnos na Beogradskoj berzi krajem avgusta 2023. godine, jednim delom rashodi su uvećani po osnovu finansijskih obaveza nastalih u postupku njegovog razrešenja. Pomenute obaveze izvršene su saglasno odlukama Nadzornog odbora Berze, te Ugovora o radu i Sporazumu o prestanku radnog odnosa zaključenih između Nadzornog odbora Berze i izvršnog direktora. Drugim delom, ovi rashodi su dodatno uvećani po osnovu sporazumnog prestanka radnog odnosa koji je zaključen između novoimenovanog izvršnog direktora i izvršioca na poslovima zamenika direktora.

Nematerijalni troškovi u izveštajnom periodu ostvareni su u iznosu od RSD 12.413.009,33 i niži su za 3,35% od planirane veličine, odnosno viši za 9,43% od istih realizovanih u 2022. godini. U okviru ovih troškova najznačajniji su troškovi neproizvodnih usluga realizovani u iznosu od RSD 10.370.644,32, a čine ih troškovi softverskih licenci realizovani u iznosu od RSD 6.716.956,34, usluge za izmene koje se vrše na postojećim programima za računare u iznosu od RSD 710.953,57, troškove revizije u iznosu od RSD 271.165,38, intelektualne usluge i stručno obrazovanje radnika u iznosu od RSD 445.890,17, troškovi advokatskih usluga u iznosu od RSD 84.437,64, troškovi održavanja higijene prostorija u iznosu od RSD 778.521,60, troškovi za usluge zaštite na radu u iznosu od RSD 191.552,76, troškovi konsalting usluga u iznosu od RSD 1.067.566,58 kao i ostale neproizvodne usluge u iznosu od RSD 103.600,28. Strukturu nematerijalnih troškova čine i troškovi reprezentacije u iznosu od RSD 529.088,49, troškovi premija osiguranja u iznosu od RSD 266.873,42, troškovi platnog prometa u iznosu od RSD 128.992,08, troškovi članarina u iznosu od RSD 93.856,40, ostali nematerijalni troškovi (takse i sudski troškovi, troškovi javnih izvršitelja i ostali razni nematerijalni troškovi) realizovani u iznosu od RSD 665.313,58. Troškovi poreza (naknada za zaštitu i unapređivanje životne sredine) realizovani su u iznosu od RSD 358.241,04. Ovako ostvareni rashodi učestvovali su u realizaciji ukupno ostvarenog rashoda sa 10,49%.

Finansijski rashodi ostvareni su u iznosu od RSD 1.929.655,97 i isti obuhvataju rashode kamata po osnovu primljenog lizinga u iznosu od RSD 64.446,97 i negativne kursne razlike u iznosu od RSD 1.865.209,00. Velike oscilacije vrednosti USD u odnosu na RSD, posebno u novembru mesecu 2023. godine, uslovile su značajni rast negativnih kursnih razlika po osnovu oročenih deviznih depozita kod banaka, kao i ostalih potraživanja i obaveza u stranoj valuti. U odnosu na planiranu veličinu, finansijski rashodi veći su za 81,18% i u ukupnim rashodima učestvuju sa svega 1,63%.

Rashodi od usklađivanja vrednosti imovine, odnosno rashodi od usklađivanja vrednosti kratkoročnih finansijskih plasmana realizovani su u iznosu od RSD 3.833.257,46 i beleže rast od 3,60% od planirane veličine, odnosno rast od 53,31% u odnosu na iste realizovane u prethodnoj godini. U skladu sa zahtevima MSFI 9 u finansijskim izveštajima društva, Berza je primenila model „očekivanog kreditnog gubitka“ koji se zasniva na istorijskim gubicima po osnovu obezvređenja potraživanja koje je društvo imalo kao i nemogućnosti naplate u konkretnim slučajevima na osnovu dokumentovanih razloga (stečaj, likvidacija, brisanje privrednih društava iz evidencije APR-a i dr.) Učešće ovih rashoda u ukupnim rashodima iznosi 3,24%.

7.2. Značajni pokazatelji poslovanja i uspešnosti

Likvidnost I stepena	=	gotovina i gotovinski ekvivalenti kratkoročne obaveze	=	AOP 51 AOP 432-AOP 453	239.624 258.527-700	=	92,94%
Likvidnost II stepena	=	obrtna imovina – zalihe kratkoročne obaveze	=	AOP 27 - AOP 28 AOP 432-AOP 453	406.295-2.853 258.527-700	=	156,45%
Racio neto obrtnog fonda	=	obrtna imovina – kratkoročne obaveze obrtna sredstva	=	AOP 27 - 432-453 AOP 27	406.295-258.527-700 406.295	=	36,20%
Finansijska stabilnost	=	sopstveni kapital poslovna pasiva	=	AOP 401 AOP 455	195.862 457.721	=	42,79%

7.3. Bilans stanja na dan 31.12.2023. godine

Bilans stanja	
na dan 31.12.2023. godine	
AKTIVA	457.720.613,21
Nematerijalna i materijalna imovina	50.779.156,39
Dugoročni finansijski plasmani	646.658,22
Zalihe	2.852.774,25
Kratkoročna potraživanja i plasmani	144.869.556,14
Gotovinski ekvivalenti i gotovina	239.623.845,55
Aktivna vremenska razgraničenja	18.948.622,66
PASIVA	457.720.613,21
Kapital	195.862.055,02
osnovni kapital	125.632.000,00
rezerve iz dobitka	33.465.833,71
revalorizacione rezerve	60.323.253,02
nerasp.dobitak iz ranijih god.	6.294.406,68
Gubitak tekuće godine (-)	29.853.438,39
Dugoročne finansijske obaveze	3.273.656,71
Kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze	257.826.990,81
Pasivna vremenska razgraničenja	757.910,67

Prema Bilansu stanja na dan 31.12.2023. godine, knjigovodstvena vrednost jedne akcije Beogradske berze a.d. Beograd iznosi RSD 47.082,22

8.REZIME

Poslovna 2023. godina predstavlja razdoblje dinamičnih promena za Beogradsku berzu, koja je suočena s izazovima, ali istovremeno pokazuje odlučnost da se prilagodi novim okolnostima i postigne dugoročni uspeh. Ključne promene u vlasničkoj strukturi i upravljanju otvaraju nove perspektive i prilike za razvoj. Ova godina donela je i važne promene u menadžmentu, što je pozitivan korak ka osnaživanju strateškog vođenja berze.

Iako je godina završila s gubitkom od 29.853.438,39 dinara, važno je istaći da su identifikovani uzroci gubitka, a Berza je već preduzela korake ka njihovom prevazilaženju. Analiza situacije ukazuje na specifično poslovno okruženje koje zahteva prilagodljivost i inovativnost u strategiji poslovanja. Odluka skupštine akcionara o povećanju osnovnog kapitala putem emisije novih akcija pokazuje posvećenost održavanju stabilnosti i jačanja poslovanja Berze.

Uz strategijsko usmeravanje sredstava u saradnji sa najvećim akcionarom i Ministarstvom finansija, očekuje se da će se postići pozitivni poslovni rezultati u budućnosti. Ovo je važan korak ka izgradnji čvrstih temelja za dugoročni uspeh i stabilnost Berze.

Iako je Rezime Godišnjeg izveštaja o poslovanju za 2023. godinu prepoznao nedostatak dinamičnih promena u poslovnom okruženju, odnosno neispunjenje ključnih elemenata Strategije za razvoj tržišta kapitala, treba istaći da su identifikovani izazovi prepoznati kao prilika za dalji rast i unapređenje. Berza je odlučna u nameri da svoje poslovanje učini održivim i konkurentnim, čime će doprineti jačanju finansijskog tržišta i privrednog razvoja. Ova godina postavlja temelje za buduće uspehe i pokazuje da Berza ima sposobnost da se prilagodi i raste u izazovnim vremenima.

9. OPIS PROMENA U POSLOVNIM POLITIKAMA BERZE

Beogradska berza posluje samostalno, po tržišnim principima, uz primenu načela likvidnosti, profitabilnosti i sigurnosti, uz poštovanje zakonskih i podzakonskih propisa i opštih principa poslovanja u ostvarivanju svojih ciljeva na društveno odgovoran način, u skladu sa temeljnim vrednostima i poslovnom etikom. Tokom 2023. godine Berza je poslovala u skladu sa utvrđenom Poslovnim politikom, kojom se utvrđuju osnovni pravci poslovanja i definišu poslovi koje Berza obavlja u cilju ispunjenja poslovnih rezultata i prioriteta definisanih važećom strategijom i planom Berze, a koja je zasnovana na položaju Berze na finansijskom tržištu, projekcijama osnovnih parametara makroekonomske politike, razvojnim ciljevima Berze.

10. INFORMACIJE O ULAGANJIMA U CILJU ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Berza nije imala direktne investicije u zaštitu životne sredine, a u skladu sa propisima koji regulišu zaštitu životne sredine i postupanja sa otpadnim materijalima, Berza je rashodovanu IT i elektronsku opremu radi uništenja predavala društvu sa potrebnim dozvolama za skladištenje i tretman otpada od elektronskih proizvoda, fluorescentnih cevi koje sadrže živu i drugih uređaja za osvetljenje, te skladištenje svih vrsta neopasnog otpada.

11. ZNAČAJNI DOGAĐAJI NAKON ZAVRŠETKA POSLOVNE GODINE

Od bitnijih poslovnih događaja koji su nastupili nakon proteka poslovne 2023. godine, a mogu biti od uticaja na poslovanje Berze u 2024. godini izdvaja se dokapitalizacija Beogradske berze. Dokapitalizacijom je došlo do značajne promene u vlasničkoj strukturi te je tako Republika Srbija povećala svoje učešće sa 51,71% na 77,58%. Ujedno Republika Srbija je bila i jedini kupac akcija iz dokapitalizacije te je tako došlo do smanjenja procentualnog učešća ostalih akcinara. Ovom promenom broj akcionara sa kvalifikovanim učešćem je smanjen sa četiri na jednog akcionara. Nakon završenog postupka dokapitalizacije broj akcija je povećan na 8.962 a ukupna kapital Berze na 270.652.400 RSD što će značajno uticati na bolju finansijsku poziciju Berze i stabilnost u budućem poslovanju.

12. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA

Berza u svom portfelju nema sopstvene akcije, niti je iste sticala u prethodnim poslovnim godinama.

13. POSTOJANJE OGRANKA

Beogradska berza nema registrovanih ogranka.

14. POSLOVI SA POVEZANIM LICIMA

Beogradska berza nema poslove sa povezanim licima u svom poslovanju.

15. GLAVNI RIZICI I PRETNJE I POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA

Beogradska berza je prepoznala proces upravljanja rizicima kao ključni element upravljanja poslovanjem, s obzirom da izloženost rizicima proizlazi iz svih poslovnih aktivnosti, kao neodvojivo delo poslovanja, kojim se upravlja kroz identifikovanje, merenje, ublažavanje i kontrolu i izveštavanje, odnosno uspostavljanjem ograničenja rizika, kao i izveštavanje u skladu sa strategijama i politikama. Berza je uspostavila sveobuhvatan sistem upravljanja rizicima koji obuhvata: strategije, politike i procedure upravljanja rizicima, odgovarajuću organizacionu strukturu, efektivan i efikasan sistem upravljanja svim rizicima kojima je izložena, adekvatan sistem unutrašnje kontrole, kao i odgovarajući informacioni sistem. Strategijom upravljanja rizicima Berza je postavila cilj u okviru sistema upravljanja

rizicima - minimiziranje negativnih efekata na finansijski rezultat uz poštovanje definisanih okvira prihvatljivog nivoa rizika.

Rizik od promene kursa stranih valuta

U 2023. godini devizno poslovanje Društva, kao i drugih privrednih subjekata na području Srbije, odvijalo se u uslovima bez značajnijih oscilacija kursa domaće valute, što je do kraja izveštajne godine imalo za rezultat neznatno jačanje dinara (RSD) u odnosu na EUR 0,1487, ali i osetno slabljenje dinara (RSD) u odnosu na USD 4,2844 dinara, posmatrano u odnosu na izveštajnu 2022. godinu. Kako je devizni bilans na dan 31.12.2023. godine pozitivan u iznosu od 125.589 hiljada dinara to ne postoji rizik od promene kurseva valuta.

Kreditni rizik

Kreditni rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Berze, usled neizvršenja obaveza druge strane ugovora o finansijskom instrumentu.

Društvo nema značajniju koncentraciju kreditnog rizika, jer se njegova potraživanja i plasmani odnose na veliki broj nepovezanih lica sa pojedinačno malim iznosima dugovanja. Društvo je propisalo svojim Pravilnikom o tarifi da izdavaoci (kupci) čije su hartije od vrednosti na dan 1.1. kalendarske godine listirane na segmentu listinga regulisanog tržišta, odnosno kotirane na Open Marketu ili MTP Belex, imaju obavezu plaćanja godišnje naknade za listing, odnosno kotaciju, sa rokom plaćanja najkasnije do 15. januara za tekuću poslovnu godinu. Društvo je od 2012. godine utvrdilo aktima obavezu izdavalaca da Berzi na ime obezbeđenja izvršenja pomenutih naknada dostave dve blanko menice sa ovlašćenjem za raspolaganje istima i potvrdom NBS o registraciji instrumenata obezbeđenja plaćanja u skladu sa Zakonom i odlukama NBS na ime obezbeđenja naplate ugovorenih naknada u skladu sa ugovorima koje Berza ima zaključene sa izdavaocima. Radi naplate svojih dospelih, a nenaplaćenih potraživanja, saglasno zakonskim propisima, Berza blagovremeno pokreće postupke prinudnog izvršenja ukoliko su ispunjeni uslovi za njegovo utuženje.

Rizik plasmana novca u hartije od vrednosti kao i oročavanje depozita kod poslovnih banaka su rizici kojima je Berza izložena. Beogradska berza oročava svoja slobodna sredstva kod više isključivo sistemski značajnih banaka u Republici Srbiji i na relativno kratke rokove i time smanjuje kreditni rizik koji se vezuje za gotovinu i gotovinske ekvivalente, depozite u bankama i finansijskim institucijama, dugoročne i kratkoročne finansijske plasmane. Istovremeno, Berza u skladu sa svojim Statutom, manji deo svojih slobodnih sredstava koristi za kupovinu hartija od vrednosti koje izdaje Republika Srbija, te s obzirom na status izdavaoca predmetnih hartija od vrednosti nije izložena značajnijem kreditnom riziku. Beogradska berza za svoje poslovanje nije koristila kredite poslovnih banaka.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja mogućnost nastanka nepovoljnih događaja koji mogu negativno uticati na finansijski rezultat i kapital Berze. Rizik likvidnosti ispoljava se kroz eventualne poteškoće Berze u izmirenju dospelih obaveza u slučaju nedovoljnih rezervi likvidnosti i nemogućnosti pokrića neočekivanih odliva i ostale pasive. Berza u svom poslovanju poštuje osnovne principe likvidnosti održavajući odgovarajuće novčane rezerve kontinuiranim, praćenjem planiranog i stvarnog novčanog toka, kao i održavanjem adekvatnog odnosa dospeća finansijskih sredstava i obaveza.

Rizik od promene cena

Cenovni rizik u poslovanju Berze opredeljen je okolnošću da je tarifa/cena za pružanje usluga i obavljanja poslova registrovane delatnosti Berze utvrdjena Tarifnikom Berze koji podleže obavezni pribavljanja prethodne saglasnosti nadzornog organa Berze – Komisije za hartije od vrednosti, te je promena tarifa uslovljena okolnošću da li se Komisija saglašava ili ne sa promenom tarifa Berze.

Upravljanje rizikom kapitala

Minimalni kapital organizatora tržišta u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala ne može biti manji od EUR 1.000.000 u dinarskoj protivvrednosti na dan uplate po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije. Podzakonskim aktom Komisije za hartije od vrednosti propisano je da je Berza dužna da trajno održava minimalni iznos kapitala iz dozvole za rad, u skladu sa uputstvom koje propisuje Komisija za hartije od vrednosti.

U narednom tabelarnom prikazu dati su podaci o kapitalnom cenzusu Beogradske berze a.d. Beograd, obračunatom prema uputstvu Komisije za hartije od vrednosti i prema srednjem obračunskom kursu NBS na dan 31.12.2023. godine (1 EUR – 117,1737 RSD).

NAZIV POZICIJE	AOP	Bilans stanja na dan 31.12.2023.	
		000 RSD	000 EUR
Osnovni kapital	0402	125.632	1.072
Upisani a neuplaćeni kapital	0403	--	--
Rezerve	0404	33.466	286
Pozitivne revalorizacione reserve i nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti sveobuhvatnog rezultata = 1/2	0405	30.161.	257
Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	0406	--	--
Neraspoređeni dobitak	0407	6.294	54
Gubitak	0411	29.853	255
Ukupno (402-403+404+405-406+407-411)		165.700	1.414

Rizici po osnovu sudskih sporova

Protiv Društva se na dan 31.12.2023. godine, vode 2 sudska spora, u kojima se prema izveštaju pravnog zastupnika Berze ne mogu očekivati nikakvi gubici, pa finansijski izveštaji za 2023. godinu na sadržje korekcije po osnovu potencijalnih obaveza koje bi po završetku sporova mogle nastati.

Poreski rizici

Poreski propisi Republike Srbije podložni su promenama i različitim tumačenjima. Tumačenja važećih poreskih propisa od strane poreskih vlasti na ime određenih transakcija i aktivnosti Društva mogu se razlikovati u zavisnosti od tumačenja odgovornog osoblja Društva, odnosno poreskih vlasti. Usled toga neke transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti tako da Društvu može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata koji može biti i materijalno značajan. Period zastarelosti poreske obaveze je pet godina, tj. poreski organ ima pravo da odredi plaćanja neizmirenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala.

NAPOMENA: Ovaj Izveštaj je u delu od 5.-40. strane obuhvatio u celini sadržaj Godišnjeg izveštaja o poslovanju Beogradske berze a.d. Beograd (01/1 br. 802/24), koji je Nadzorni odbor Berze razmatrao i odobrio na II/24 sednici, dana 19.03.2024. godine, te u formi predloga uputio Skupštini Berze na usvajanje.

BEOGRADSKA BERZA
Zakonski zastupnik

Ivan Leposavić, izvršni direktor

RSM Serbia d.o.o. Beograd

Bulevar Mihajla Pupina 10B/1

II sprat

Novi Beograd

Serbia

T 381112053550

rsm.rs

RSM Serbia d.o.o. Beograd is a member of the RSM network and trades as RSM. RSM is the trading name used by the members of the RSM network. Each member of the RSM network is an independent accounting and consulting firm, which practices in its own right. The RSM network is not itself a separate legal entity in any jurisdiction.

The network is administered by RSM International Limited, a company registered in England and Wales (company number 4040598) whose registered office is at 50 Cannon Street, London EC4N 6JJ. The brand and trademark RSM and other intellectual property rights used by members of the network are owned by RSM International Association, an association governed by article 60 et seq of the Civil Code of Switzerland whose seat is in Zug.